

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
STRATEGINIO VALDYMO IR POLITIKOS FAKULTETO
STRATEGINIO VALDYMO KATEDRA**

MODESTAS VITKUS

**JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS
KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE**

Magistro baigiamasis darbas

Vadovė

doc.dr. M. Išoraitė

Vilnius, 2008

**MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
STRATEGINIO VALDYMO IR POLITIKOS FAKULTETO
STRATEGINIO VALDYMO KATEDRA**

**JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS
KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE**

**Viešojo sektoriaus strateginio valdymo magistro baigiamasis darbas
Studijų programa (Nr. 62103S208)**

Vadovė

_____ doc.dr. M. Išoraitė
(parašas)

2008 12 22

Recenzentas

(parašas)

(data)

Atliko

VSVmn7 – 03 gr. stud.

_____ M. Vitkus
(parašas)

2008 12 22

Vilnius, 2008

TURINYS:

DARBE NAUDOJAMŲ SAŲVOKŲ PAAIŠKINIMAI.....	11
ĮVADAS.....	14
1. NACIONALINĖ JAUNIMO POLITIKA LIETUVOJE.....	16
1.1. Jaunimo politiką reglamentuojantys nacionaliniai ir Europos Sąjungos teisės aktai bei kiti dokumentai.....	16
1.2. Jaunimo politikos apibrėžimas, kryptys, sritys, struktūra ir jaunimo politiką įgyvendinantys subjektai.....	21
1.3. Jaunimo politikos problemos ir jaunimo situacija Lietuvoje.....	25
2. REGIONINĖ JAUNIMO POLITIKA KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE.....	30
2.1. Klaipėdos miesto jaunimo politika ir ją reglamentuojantys dokumentai.....	30
2.2. Klaipėdos miesto jaunimo politiką įgyvendinantys subjektai.....	34
2.2.1. Klaipėdos miesto savivaldybės institucijos.....	35
2.2.2. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatorius.....	36
2.2.3. Jaunimo reikalų taryba Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos.....	39
2.2.4. Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“.....	42
2.2.5. Kiti jaunimo politikos įgyvendinimui įtakos turintys subjektai.....	44
3. JAUNIMO POLITIKOS PADĖTIES KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE SOCIOLOGINIO TYRIMO ANALIZĖ.....	47
3.1. Tyrimo metodologija.....	47
3.2. Tyrimo duomenų analizė.....	49
IŠVADOS.....	65
REKOMENDACIJOS.....	67
LITERATŪRA.....	68
ANOTACIJA LIETUVIŲ KALBA.....	72
ANOTACIJA ANGLŲ KALBA.....	73
SANTRAUKA LIETUVIŲ KALBA.....	74
SANTRAUKA ANGLŲ KALBA.....	75
PRIEDAI.....	76

PRIEDAI

1 priedas. Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu.....	77
1 priedo 1 paveikslas. Jaunimo politiką įgyvendinantys subjektai nacionaliniu lygmeniu.	77
2 priedas. Jaunimo skaičius Lietuvoje 2008 m. pradžioje.....	78
2 priedo 1 paveikslas. Jaunimo ir kitų amžiaus grupių gyventojų dalis Lietuvoje 2008 m. pradžioje (proc.).....	78
2 priedo 1 lentelė. Jaunimo ir kitų amžiaus grupių gyventojų skaičius Lietuvoje 2008 m. pradžioje.....	78
3 priedas. Šalies jaunimo sociologinis tyrimas.....	79
3 priedo 1 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs dalyvaujate/ dalyvavote formalių (t.y. juridškai registruotų, turinčių savo struktūrą, įstatus ir pan.) organizacijų ar neformalių jaunimo grupių/ klubų ir pan. veikloje?“ pasiskirstymas (proc.).....	79
3 priedo 2 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kas Jus labiausiai paskatino/-tų dalyvauti jaunimo organizacijos/ neformalios jaunimo grupės veikloje?“ pasiskirstymas (proc.).....	80
3 priedo 3 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kiek formalios ar neformalios jaunimo organizacijos yra atviros/ linkusios įsileisti naujus narius, jaunimą kaip Jūs?“ pasiskirstymas	80
3 priedo 4 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar, Jūsų nuomone, jaunimo organizacijos yra prieinamos jaunimui Jūsų gyvenamojoje vietovėje/ mieste/ miestelyje?“ pasiskirstymas.	81
3 priedo 5 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kodėl tik nedidelė jaunimo dalis dalyvauja jaunimo nevyriausybinių organizacijų veikloje?“ pasiskirstymas (proc.).....	81
3 priedo 6 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriausiai apibūdina Jūsų laisvalaikio organizavimą?“ pasiskirstymas (proc.)	82
3 priedo 7 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip dažniausiai leidžiate savo laisvalaikį? Kurie žemiau pateikti laisvalaikio leidimo būdai geriausiai apibūdina Jūsų laisvalaikį?“ pasiskirstymas (proc.).....	82
3 priedo 8 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kas, Jūsų nuomone, rūpinasi jaunimo reikalais Jūsų savivaldybėje?“ pasiskirstymas (proc.).....	83
3 priedo 9 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar esate girdėję apie galimybę kreiptis į Savivaldybės Jaunimo reikalų tarybą Jūsų rajone ir per jaunimo atstovus išsakyti savo nuomonę bei taip dalyvauti Jūsų rajono visuomeniniame gyvenime?“ pasiskirstymas.....	83
3 priedo 10 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kokiais informacijos kanalais Jūs esate daugiausiai girdėję apie jaunimo organizacijų veiklą?“ pasiskirstymas (proc.).....	84

3 priedo 11 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jūsų gauta informacija Jums buvo naudinga, paskatino Jus labiau pasidomėti jaunimo organizacijų veikla, sudomino ir pan.“ Pasiskirstymas.....	84
3 priedo 12 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kurie iš šių informacijos kanalų apie jaunimo organizacijas Jums būtų patraukliausi, priimtinausi? Iš kur norėtumėte apie jas sužinoti? Kokiais kanalais jos turėtų informuoti apie savo veiklą?“ pasiskirstymas (proc.).....	85
3 priedo 13 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kokios Jus dominančios informacijos apie jaunimo organizacijų veiklą pasigendate?“ pasiskirstymas (proc.).....	85
3 priedo 14 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar turite draugų/ šeimos narių, kurie šiuo metu dirbtų užsienyje?“ pasiskirstymas.....	86
3 priedo 15 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jums pačiam/-iai teko kada nors padirbėti užsienyje?“ pasiskirstymas.....	86
3 priedo 16 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ką Jūs šiuo metu manote apie darbo užsienyje perspektyvą?“ pasiskirstymas (proc.)	87
3 priedo 17 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar manote, kad ateityje jaunimo, vykstančio į užsienį dirbti (trumpam ar ilgam), daugės?“ pasiskirstymas.....	87
3 priedo 18 paveikslas. Atsakymų į klausimą „O kas Jus skatina pasilikti Lietuvoje?“ pasiskirstymas (proc.).....	88
3 priedo 19 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar dirbdami užsienyje jautėtės realizuojantis save?“ pasiskirstymas.....	88
3 priedo 20 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jums teko kraustytis gyventi iš mažesnio miesto/ miestelio/ kaimo vietovės į didesnį miestą?“ pasiskirstymas.....	88
3 priedo 21 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Dėl kokių priežasčių Jūs atvykote į šį miestą iš kito Lietuvos mažesnio miesto/ miestelio/ kaimo vietovės?“ pasiskirstymas (proc.)	89
3 priedo 22 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar norėtumėte/ sutiktumėte grįžti į savo gimtąjį miestą?“ pasiskirstymas.....	89
3 priedo 23 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kodėl nesutiktumėte grįžti į savo gimtąjį miestą?“ pasiskirstymas (proc.)	90
3 priedo 24 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kas paskatintų grįžti į savo gimtąjį miestą, rajoną?“ pasiskirstymas (proc.)	90
3 priedo 25 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar esate/ buvote patenkinti mokslo kokybe savo mokymosi įstaigoje?“ pasiskirstymas	91
3 priedo 26 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Išsimokslinimas, kurio siekiate/ ketinate siekti.“ pasiskirstymas.....	91

3 priedo 27 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kur siekiate/ sieksite šio išsimokslinimo?“ pasiskirstymas.....	91
3 priedo 28 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jums pakako žinių profesinei veiklai baigus studijas?“ pasiskirstymas.....	92
3 priedo 29 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar baigus studijas įsidarbinote pagal specialybę?“ pasiskirstymas.....	92
3 priedo 30 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Su kokiomis pagrindinėmis problemomis/ su kokiais sunkumais Jūsų šeima susiduria dažniausiai?“ pasiskirstymas (proc.).....	92
3 priedo 31 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs ir/ arba Jūsų sutuoktinis,-ė šiuo metu dirbate?“ pasiskirstymas.....	93
3 priedo 32 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jums ir/ arba Jūsų sutuoktiniui pavyksta suderinti šeimą ir darbą?“ pasiskirstymas	93
3 priedo 33 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kokios pagrindinės mažo gimstamumo Lietuvoje priežastys?“ pasiskirstymas (proc.).....	94
3 priedo 34 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs pats/ pati/ Jūsų sutuoktinis,-ė esate paėmę paskolą iš banko?“ pasiskirstymas.....	94
3 priedo 35 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs pats/ pati/ Jūsų sutuoktinis,-ė esate patenkinti savo sprendimu paimti paskolą banke?“ pasiskirstymas.....	95
3 priedo 36 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kokių papildomų pasiūlymų turėtumėte valstybės atsakingoms institucijoms dėl vykdomos šeimos politikos? Ko labiausiai trūksta/ kokie pokyčiai labiausiai reikalingi jaunai šeimai šiuo metu?“ pasiskirstymas (proc.)	95
3 priedo 37 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kaip artimiausioje ateityje keisis sąlygos jaunoms šeimoms?“ pasiskirstymas	96
4 priedas. Jaunimo politikos padėties Klaipėdos miesto savivaldybėje sociologinio tyrimo apklausos anketa.....	97
5 priedas. Statistinių duomenų paklaida.....	107
5 priedo 1 lentelė. Statistinių duomenų paklaidos apskaičiavimas.....	107
6 priedas. Jaunimo politikos padėties Klaipėdos miesto savivaldybėje sociologinis tyrimas.....	108
6 priedo 1 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių.....	108
6 priedo 2 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį.....	108
6 priedo 3 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal išsimokslinimą.....	108
6 priedo 4 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal užimtumą.....	109
6 priedo 5 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal šeiminę padėtį.....	109

6 priedo 6 paveikslas. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jie turi ar neturi vaikų.....	109
6 priedo 7 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus gyventi?“ pasiskirstymas (proc.).....	110
6 priedo 8 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus mokytis jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.).....	110
6 priedo 9 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus dirbti jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.)	111
6 priedo 10 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus pradėti verslą jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.).....	111
6 priedo 11 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus leisti laisvalaikį jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.).....	111
6 priedo 12 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip Jūsų nuomone, Klaipėdos miesto savivaldybė atstovauja jaunimo interesams?“ pasiskirstymas (proc.)	112
6 priedo 13 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs esate girdėjęs, ar Jūs žinote ką nors apie vykdomą jaunimo politiką Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	112
6 priedo 14 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip Jūs vertinate jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	112
6 priedo 15 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kas pagerintų jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	113
6 priedo 16 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kodėl dalyvaujate ar esate kokios nors organizacijos nariu?“ pasiskirstymas (proc.).....	113
6 priedo 17 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos jaunimas yra aktyvus visuomeniniame miesto gyvenime?“ pasiskirstymas (proc.).....	114
6 priedo 18 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar švietimo įstaigose Jūs gavote/gaunate tinkamą individualią pagalbą?“ pasiskirstymas (proc.)	114
6 priedo 19 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar švietimo įstaigose skiriamas pakankamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams?“ pasiskirstymas (proc.).....	114
6 priedo 20 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar teko dirbti mokymosi ar studijų metu?“ pasiskirstymas (proc.).....	115
6 priedo 21 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar turėtų Klaipėdos miesto savivaldybė skirti didesnę dėmesį nepilnamečių įsidarbinimui?“ pasiskirstymas (proc.)	115
6 priedo 22 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar norėtumėte pradėti savo verslą?“ pasiskirstymas (proc.).....	115

6 priedo 23 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kokia pagalba iš Klaipėdos miesto savivaldybės būtų svarbiausia žmogui, pradedančiam kurti savo verslą?“ pasiskirstymas (proc.).....	116
6 priedo 24 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kokios veiklos trūksta jaunimui Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)	116
6 priedo 25 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kokios sportinės veiklos trūksta/nėra pakankamai Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	117
6 priedo 26 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar jaučiatės saugūs Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	117
6 priedo 27 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kur Jūsų nuomone, jaunimas dažniausiai patiria smurtą?“ pasiskirstymas (proc.)	118

LENTELĖS

1 lentelė. Ekspertų apklausos dalyviai.....48

PAVEIKSLAI

1 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar esate patenkintas savo gyvenimu?“ pasiskirstymas (proc.).....	50
2 paveikslas. Atsakymo į klausimą „Jūsų nuomone, kokios trys problemos yra aktualiausios jaunimui Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	51
3 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kas turėtų spręsti šias problemas?“ pasiskirstymas (proc.).....	51
4 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kokiose trijose srityse jaunimui labiausiai reikalinga Klaipėdos m. savivaldybės pagalba?“ pasiskirstymas (proc.).....	52
5 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kas, Jūsų nuomone, geriausiai atstovauja jaunimo interesams?“ pasiskirstymas (proc.).....	54
6 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Ar galėtumėte įvardinti bent vieną jaunimo organizaciją, veikiančią Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.).....	54
7 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kokioje nevyriausybinėse organizacijose Jūs dalyvaujate?“ pasiskirstymas (proc.).....	56
8 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Jei nedalyvaujate, kodėl?“ pasiskirstymas (proc.).....	57
9 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kas Jūsų nuomone, galėtų paskatinti jaunimą aktyviau dalyvauti visuomenės gyvenime?“ pasiskirstymas (proc.).....	58
10 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Su kokiomis kliūtimis susidūrėte ieškodami darbo?“ pasiskirstymas (proc.).....	60
11 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Kaip Jūs dažniausiai leidžiate laisvalaikį?“ pasiskirstymas (proc.).....	61
12 paveikslas. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kas galėtų sumažinti žalingų įpročių/nusikalstamumo plitimą jaunimo tarpe?“ pasiskirstymas (proc.).....	63

DARBE NAUDOJAMŲ SAŲVOKŲ PAAIŠKINIMAI

1. **Jaunas žmogus** – asmuo nuo 14 iki 29 metų.
2. **Jaunimo iniciatyva** – jaunimo veikla, skirta jaunimo poreikiams tenkinti.
3. **Jaunimo organizacija** – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.
4. **Jaunimo politika** – kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.
5. **Jaunimo projektas** – tikslinė jaunų žmonių grupės ar jaunimo organizacijos veikla, kuri yra apibrėžta pasirengimo ir įgyvendinimo terminais, tikslais, finansavimo šaltiniais, autoriais ir įgyvendintojais.
6. **Nacionalinė jaunimo organizacijų taryba** – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.
7. **Regioninė jaunimo organizacijų taryba** – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniame vienetė veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.
8. **Su jaunimu dirbanti organizacija** – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.
9. **Pagrindiniai jaunimo politikos įgyvendinimo principai:**
 - 9.1. **Pariteto** – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos yra atstovaujamos po lygiai;
 - 9.2. **Subsidiarumo** – sprendimai, susiję su jaunimu, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriame jie yra efektyviausi;
 - 9.3. **Tarpžinybinio koordinavimo** – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, sprendamos su jaunimu susijusius klausimus, bendrauja ir bendradarbiauja tarpusavyje;
 - 9.4. **Dalyvavimo** – su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant ir derinant su jaunimu ar jaunimo organizacijų atstovais;

9.5. Informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bei jaunimo organizacijos informuoja jaunimą jam aktualiais klausimais priimtina ir prieinama forma;

9.6. Savarankiškumo – jaunimas pats renkasi veiklos sritį, formuoja jos tikslus, aktyviai joje dalyvauja ir atsako už tikslų įvykdymą;

9.7. Savanoriškumo – jaunimas dalyvauja pasirinktoje jaunimo veiklos srityje savo noru ir niekieno neverčiamas;

9.8. Savivaldos – jaunimas savo veikloje nustato šios veiklos tikslų įgyvendinimo būdus, formą, atsakomybę ir įvertinimą;

9.9. Bendravimo ir bendradarbiavimo – Lietuvos jaunimo organizacijos bendrauja ir bendradarbiauja su Lietuvos ir užsienio jaunimo organizacijomis, valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis.

SANTRUMPOS

ES – Europos Sąjunga.

JIC - Jaunimo informacijos centras.

JO – jaunimo organizacija.

JRD - Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

JRT - Jaunimo reikalų taryba.

JTBA - Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra.

KLAS - Klaipėdos jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“.

LiJOT - Lietuvos jaunimo organizacijų taryba.

LR – Lietuvos Respublika.

NVO – nevyriausybinė organizacija.

SADM – Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

VJRT - Valstybinė jaunimo reikalų taryba.

IVADAS

Darbo aktualumas. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę ir išsivadavus iš Sovietų Sąjungos okupacijos buvo siekiama atkurti ar iš naujo sukurti praktiškai visą Lietuvos politinę sistemą. Negalima išskirti ir jaunimo politikos, nes Sovietų Sąjungos okupacijos laikotarpiu egzistavusi jaunimo politika arba greitai sužlugo, arba buvo suardyta, neatsižvelgus į tai, kad kai kurie pažangūs jos elementai galėjo būti išsaugoti ir panaudoti, plėtojant besikuriančią nepriklausomos Lietuvos jaunimo politikos sistemą. Todėl Lietuva, kurdama savo politinę sistemą, išsikėlė daug tikslų, iš kurių vienas – rūpintis jaunais žmonėmis. Tačiau tuomet egzistavusi silpna ir pažeidžiama infrastruktūra bei turėti resursai, kurie visiškai neatitiko greitai besikeičiančio ekonominio, politinio ir socialinio konteksto, nesudarė tinkamų sąlygų užsibrėžtiems tikslams jaunimo politikos srityje pasiekti. Tačiau praėjusio dešimtmečio pabaigoje, pradėjus kurti tvirtas struktūras, bei patvirtinus atitinkamas rezoliucijas ir įstatymus, Lietuvoje buvo pradėtos formuoti realų poveikį jauno žmogaus gyvenimui turinčios jaunimo politikos sritys. Būtina paminėti, kad daugelis jų, ypač jaunimo darbas ir neformalus ugdymas, taip pat kitos, apimančios ir bendros, ne tik su jaunimu susijusios, politikos kontekstą sritys (sveikatos, užimtumo, nusikaltimų prevencijos ir t.t.), yra dar tik formuojamos ir pradedamos įgyvendinti tiek nacionaliniame, tiek savivaldybių lygmenyje.

Galima teigti, kad įstatymais ir Vyriausybės bei ministerijų teisės aktais reglamentuojama jaunimo politika nustato bendras gaires nacionaliniu lygiu, o nacionalinės politikos įgyvendinimas reiškia tam tikras priemones nukreiptas į visos šalies jaunimo situacijos gerinimą, neišskiriant atskirų rajonų. Tuo tarpu kiekviena savivaldybė jaunimo politiką gali ir turi įgyvendinti atsižvelgdama į tam kraštui būdingas ir spręstinas su jaunimu ir jo veikla susijusias problemas. Todėl kiekviename regione turi būti nustatytos savitos pastovios – ilgalaikės veiklos gairės, kurias galima vadinti regionine jaunimo politika. Tačiau šiuo metu Lietuvoje regioninė jaunimo politika nėra įgyvendinama itin efektyviai, ir tai yra pagrindinė jaunimo politikos problema. Ne išimtis yra ir Klaipėdos miesto savivaldybė. Savivaldybės susiduria su daugybe problemų formuodamos ir įgyvendindamos jaunimo politiką regioniniame lygmenyje. Šios problemos kyla tiek dėl nacionalinės jaunimo politikos netinkamo įgyvendinimo, tiek dėl pačių regionų kompetencijos, motyvacijos bei tam tikrų tradicijų jaunimo politikos srityje nebuvimo. Klaipėdos miesto savivaldybė taip pat susiduria su tam tikromis problemomis jaunimo politikos formavime ir įgyvendinime, todėl jaunimo politika šiame mieste nėra pakankamai efektyvi ir neatitinka šiuolaikinio jaunimo poreikių ir interesų. Turint galvoje, kad jaunimas yra labai svarbi visuomenės dalis, jaunimo politikos

įgyvendinimo problemos turėtų būti aktualus klausimas visai šalies visuomenei. Be to, šio darbo autorius yra jaunimo reikalų koordinatorius Klaipėdos miesto savivaldybėje, todėl tiesiogiai susijęs su jaunimo politikos įgyvendinimu Klaipėdos mieste. Todėl šiame darbe be bendros jaunimo situacijos Lietuvoje ir regionuose, plačiau bus nagrinėjamas jaunimo politikos įgyvendinimas ir jaunimo situacija būtent minėtame mieste.

Taigi, šio **darbo objektas** yra jaunimo politika Klaipėdos miesto savivaldybėje, o **darbo dalykas** yra jaunimo politikos įgyvendinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje.

Darbo tikslas yra ištirti Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo dėsningumus, identifikuoti problemas bei ateities perspektyvas.

Minėtam tikslui įgyvendinti bus keliami šie **uždaviniai**:

1. Išanalizuoti jaunimo politiką ir jos įgyvendinimo tendencijas bei problemas nacionaliniu ir Europos Sąjungos (ES) mastu.
2. Išanalizuoti dabartinę jaunimo politikos situaciją Klaipėdos miesto savivaldybėje.
3. Identifikuoti veiksnių, pasireiškiančių nacionaliniu bei konkrečiai Klaipėdos miesto lygmeniu, įtaką jaunimo politikos įgyvendinimui.
4. Ištirti jaunimo politikos padėties analizę Klaipėdos miesto savivaldybėje.
5. Pateikti siūlymus kaip efektyviau Klaipėdos miesto savivaldybėje būtų galima įgyvendinti jaunimo politiką.

Temos hipotezė. Jaunimo politika Klaipėdos mieste yra įgyvendinama nepakankamai efektyviai.

Tyrimo metodika. Šiame darbe bus naudojami analizės, sintezės, formalizavimo, lyginamasis, statistinio grupavimo, apibendrinimo, abstrakcijos, lingvistinis, loginis ir kiti tyrimo metodai. Tai pat bus naudojamos statistinės lentelės, stulpelinės diagramos, grafikai, parodantys reiškinių tarpusavio ryšį bei analitinių, struktūrinių ir variacinių rodiklių skaičiavimas.

1. NACIONALINĖ JAUNIMO POLITIKA LIETUVOJE

1.1. Jaunimo politiką reglamentuojantys nacionaliniai ir Europos Sąjungos teisės aktai bei kiti dokumentai

Nacionalinę jaunimo politiką Lietuvoje, jos įgyvendinimo problemas ir kitus su šia viešosios politikos sritimi susijusius aspektus galima pradėti nagrinėti tik susipažinus su pagrindiniais šaltiniais, kurie ją reglamentuoja. Todėl pirmiausiai reikėtų aptarti pagrindinius teisės aktus, reglamentuojančius jaunimo politiką Lietuvoje: įstatymus, Seimo nutarimus, Vyriausybės nutarimus, ministrų įsakymus. Be to, svarbią reikšmę jaunimo politikos formavimui turi ir ES teisės aktai susiję su jaunimo politika, taip pat kiti nacionaliniai dokumentai. Tik apžvelgus minėtus šaltinius bus galima toliau nagrinėti, kokia yra jaunimo politika Lietuvoje, kokie jos bruožai, įgyvendinimo problemos ir kitus su jaunimo politika susijusius aspektus.

Teisės aktas, kuris pirmasis įtvirtino jaunimo politiką kaip atskirą viešosios politikos sritį buvo Seimo nutarimas „Dėl valstybinės jaunimo politikos koncepcijos“, kuriuo buvo patvirtinta Valstybinė jaunimo politikos koncepcija.¹ Šioje koncepcijoje jaunimas buvo pripažintas kaip išskirtinė visuomenės grupė, joje pirmą kartą apibrėžta jaunimo politikos sąvoka, kuri nedaug skiriasi ir nuo dabar vartojamos, taip pat buvo nubrėžtos aiškios gairės, kaip jaunimo politika turi būti vykdoma. Šio dokumento pagrindu netrukus buvo sukurta Valstybinė jaunimo reikalų taryba (VJRT), sudaryta pariteto principu: iš 50 proc. Vyriausybės institucijų atstovų ir tiek pat nevyriausybinių jaunimo organizacijų atstovų, kuriuos Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LiJOT) Asamblėjų metu išrinkdavo LiJOT atstovai. Taip pat buvo įkurtas VJRT Sekretoriatas, kaip pagrindinė ne tik tarybos sprendimus vykdanči institucija, bet ir kaip institucija bendrai atsakinga už jaunimo politikos įgyvendinimo sėkmę.² Tai labai svarbi nuostata, nes atsirado tiesiogiai už jaunimo politikos įgyvendinimą atsakingas subjektas. Vėliau toks jaunimo politikos įgyvendinimo modelis buvo šiek tiek pakeistas: vietoj VJRT buvo įkurtas Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (JRD). Tačiau galima teigti, kad pasikeitė tik institucijų pavadinimas, nes tiek JRD veiklos sritys, tiek atsakomybė išliko visiškai tokia pat kaip VJRT.

Taigi Valstybinė jaunimo politikos koncepcija atspindėjo naują, visiškai unikalų požiūrį į jaunimą, jaunimo politiką, jaunimo politiką formuojančias bei įgyvendinančias institucijas. Kita vertus,

¹ Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. I-1413 „Dėl valstybinės jaunimo politikos koncepcijos“. Valstybės žinios. 1996, Nr. 65-1537.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 7 d. nutarimas Nr. 1167 „Dėl valstybinės jaunimo reikalų tarybos nuostatų ir valstybinio jaunimo fondo įstatų patvirtinimo“. Valstybės žinios. 1996, Nr. 98-2245.

dokumentas turėjo ir netikslių bei diskutuotinių aspektų: jaunimo amžius buvo apibrėžtas atsižvelgiant tik į Europos Tarybos taikomus amžiaus kriterijus žmonėms, dalyvaujantiems Europos Tarybos finansuojamose programose bei priemonėse, išvardintas jaunimo politikos sričių sąrašas buvo nepilnas ir nevienodai išvystytas, diskutuotinas buvo ir VJRT formavimo principas, kaip problematiškas ir sunkiai užtikrinamas ir pan.³ Dėl minėtų trūkumų Valstybinė jaunimo politikos koncepcija buvo keičiama ir pildoma, o nuo 2003 m. neteko galios. Tačiau šis dokumentas buvo pagrindas tolesnei jaunimo politikai Lietuvoje formuoti.

Vienas iš svarbiausių ir šiandien aktualiausių šaltinių, reglamentuojančių jaunimo politiką nacionaliniu lygmeniu, yra Jaunimo politikos pagrindų įstatymas.⁴ Kuriant šį įstatymą nemažai sąvokų ir bendro jaunimo politikos supratimo buvo perimta iš Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos. Šis įstatymas svarbus tuo, kad pirmiausia jame yra apibrėžiamos pagrindinės jaunimo politikos srityje naudojamos sąvokos, jaunimo politikos įgyvendinimo principai bei sritys ir institucijos, atsakingos už jaunimo politikos įgyvendinimą Lietuvoje. Taip pat jame įtvirtinama, kad valstybės institucijos, svarstančios su jaunimu susijusius klausimus, yra įpareigojamos į posėdžius ir susitikimus kviesti jaunimo atstovus ar kitais būdais su jais konsultuotis. Be to, pats jaunimas, jaunimo organizacijos ir su jaunimu dirbančios organizacijos yra skatinamos vykdyti kuo daugiau veiklų. Taigi, faktiškai šiuo įstatymu valstybei suteikiamas koordinatoriaus vaidmuo, nes sprendimų įgyvendinimas daugiausiai yra paliekamas pačiam jaunimui.

Taigi Jaunimo politikos pagrindų įstatyme yra pateikiami atsakymai į iki tol dar neišskius klausimus, taip pat įtvirtinamos naujos bendradarbiavimo formos, darbo organizavimo ir pavaldumo ryšiai. Šis įstatymas nustato pagrindines gaires Lietuvos nacionalinei jaunimo politikai ir nurodo jos bendrą koncepciją. Būtent tuo remiantis nacionalinės bei regioninės institucijos, atsakingos už jaunimo politikos įgyvendinimą, ir turi įgyvendinti jaunimo politiką atitinkamai nacionaliniame bei regioniniame lygyje.

Kalbant apie įstatymus, reglamentuojančius jaunimo politiką, reikėtų paminėti, kad ir kiti įstatymai, tiesiogiai nereglamentuojantys jaunimo politikos, gali formuoti tam tikrus šios viešosios politikos srities aspektus (pvz. įstatymai susiję su sveikata, švietimu, nusikaltimų prevencija ir pan.). Vienas iš tokių įstatymų yra ir Vietos savivaldos įstatymas⁵, kuris yra svarbus jaunimo politikos įgyvendinimo užtikrinimui savivaldybėse. Šis įstatymas yra reikšmingas tuo, kad įtvirtindamas savivaldybių savarankiškąsias bei valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijas, prie jų priskiria ir tam

³ Monkevičius M. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba: 15 metų. – Vilnius: UAB “Baltijos kopija”, 2007. P. 37.

⁴ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

⁵ Vietos savivaldos įstatymas. Valstybės žinios. 2000, Nr. 91-2832.

tikras su jaunimo politika susijusias sritis (pvz.: vaikų ir jaunimo papildomo ugdymo ir užimtumo organizavimas; vaikų ir jaunimo teisių apsauga ir pan.).⁶ Vadinasi minėtas teisės aktas numato pareigą savivaldybėms užtikrinti tam tikrų sričių jaunimo politikos įgyvendinimą konkrečioje savivaldybėje. Taigi kai kurie įstatymai, skirti ne konkrečiai jaunimo politikos formavimui, bet reglamentuojantys atitinkamas sritis, susijusias su jaunimu, taip pat gali turėti įtakos jaunimo politikai tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygiu.

Didelę reikšmę jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui turi ir Vyriausybės priimami teisės aktai. Apskritai Vyriausybės priimami teisės aktai dažniausiai yra skirti Seimo priimtiems įstatymams įgyvendinti ir detalizuoti. Todėl ir kalbant apie jaunimo politiką, būtina paminėti, kad Vyriausybė, priimdama nutarimus ar kitus teisės aktus, padeda įgyvendinti jaunimo politiką ir nustato bei detalizuoja taisykles kaip tai turi būti padaryta. Vyriausybės priimami nutarimai gali būti susiję tiek su jaunimo politikos įgyvendinimu nacionaliniu mastu, tiek ir su tam tikrų taisyklių ar nurodymų nustatymu regionams. Dabar vienas iš aktualiausių Vyriausybės nutarimų yra nutarimas „Dėl jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos patvirtinimo“⁷. Šiuo nutarimu yra patvirtinama ir pateikiama Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programa, kurios tikslas yra sudaryti sąlygas plėtoti jaunimo politiką savivaldybėse. Minėtoje programoje taip pat yra pateikiamas priemonių, kuriomis ši programa turi būti įgyvendinta, sąrašas. Taigi kiekviena savivaldybė, siekdama efektyvaus jaunimo politikos įgyvendinimo, turės vadovautis Vyriausybės nutarime pateikta programa ir užtikrinti jos įgyvendinimo priemones.

Ministerijos taip pat kaip ir Vyriausybė padeda formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygmeniu. Ministerijose priimami teisės aktai taip pat yra skirti įstatymams įgyvendinti, todėl turi nemažą reikšmę ir jaunimo politikos įgyvendinimui. Apskritai galima teigti, kad tiek Vyriausybės, tiek ministerijų priimami teisės aktai tvirtina ne tik tam tikras taisykles ir nurodymus kaip ir kokiomis priemonėmis turi būti įgyvendinama jaunimo politika ar atskiros jos sritys, bet ir tvirtina svarbiausių jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų nuostatus ir įstatus (pvz.: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“⁸). Be to labai didelę reikšmę jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės nustatymui turi ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos ir jaunimo politikos

⁶ Vietos savivaldos įstatymas. Valstybės žinios. 2000, Nr. 91-2832. 6,7 str.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimas Nr. 898 „Dėl jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos patvirtinimo“. Valstybės žinios. Valstybės žinios. 2007, Nr. 95-3825.

⁸ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. A1-100 „Dėl Jaunimo reikalų departamento prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2006, Nr. 42-1528.

savivaldybėse kokybės vertinimo aprašo patvirtinimo“.⁹ Šiame dokumente yra pateikiamas jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo, kuris vyks 2008 – 2009 m. laikotarpiu, aprašas, tikslas, uždaviniai, principai, organizavimas, vykdymas ir atsiskaitymas.

Būtina paminėti, kad Vyriausybė ir ministerijos yra svarbios jaunimo politikos įgyvendinimui ne tik dėl leidžiamų teisės aktų, bet ir dėl to, kad šios institucijos apskritai nėra abejingos pačiai jaunimo politikai. Tai atsiskleidžia išnagrinėjus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 metų programą, kurioje jaunimo politikai buvo skirta atskira dalis. Šioje dalyje buvo išskirtos keturios prioritetinės jaunimo politikos sritys – remti jaunas šeimas, stiprinti jaunimo verslumo ugdymą, skatinti jaunimo organizacijų susitelkimą ir didinti jaunimo organizacijų teikiamą projektų finansavimą.¹⁰ Taigi galima teigti, kad Vyriausybė ir ministerijos yra svarbios jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui, nes skiria daug dėmesio pačiam jaunimui bei jo organizacijoms ir siekia, kuo daugiau įtraukti jaunimo organizacijos ne tik kaip dalyvius įgyvendinant jaunimui skirtas iniciatyvas, bet ir kaip pagrindinius organizatorius, sprendžiančius jaunimo politikos kryptis ir veiklas.

Kalbant apie nacionalinius dokumentus būtina paminėti ir Lietuvos jaunimo politikos Baltąją knygą, kuri buvo parengta LiJOT iniciatyva, o jos priėmimu buvo siekta įtvirtinti ilgalaikes jaunimo politikos plėtojimo gaires bei paskatinti politiką reglamentuojančios teisinės bazės sukūrimą. Šio dokumento ilgalaikis nuostatų įgyvendinimo tikslas - Lietuvos jaunimo padėties šiuolaikinėje sparčiai besivystančioje visuomenėje identifikavimas bei būdų užtikrinti jaunimo gerovę bei palankias pažinimui sąlygas sukūrimas ir įgyvendinimas. Lietuvos jaunimo politikos Baltojoje knygoje apibrėžiamos pagrindinės jaunimo veiklos sąvokos, apibūdinama esama situacija, identifikuojamos problemos bei jų sprendimo būdai. Šioje knygoje įtvirtinama, kad problemų sprendimo ir įgyvendinimo būdus turėtų siūlyti institucijos, kuriose jaunimo atstovų ir valstybės bendradarbiavimas yra pagrįstas pariteto principu. Dokumente yra akcentuojamas šalių lygiavertiškumo principas ir bendros atsakomybės prisiėmimas sprendžiant jaunimui kaip socialinei grupei aktualias problemas. Toks principas turėtų būti taikomas tiek nacionaliniame, tiek regioniniame lygmenyse. Baltosios knygos iniciatyva sutampa su Europos Sąjungoje nuo 1999 m. vykstančiais procesais, kuriais siekiama skatinti jaunimo savarankiškumą, savanoriškumą, atsakomybę, taip pat valstybinių institucijų geranoriškumą bendradarbiaujant ir sudarant palankesnes sąlygas jaunimo ir jaunimo organizacijų veiklai.¹¹ Taigi Lietuvos jaunimo politikos Baltoji knyga įtvirtina

⁹ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymas Nr. A1-157 „Dėl jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos ir jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašo patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2008, Nr. 60-2273.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 metų programa.

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=247224&p_query=&p_tr2= [žiūrėta: 2008 05 02].

¹¹ Lietuvos jaunimo politikos Baltoji knyga. <http://www.eurodesk.lt/index.php?language=lt&page=10010089>; [žiūrėta: 2008 05 02].

jaunimo politikos bendras gaires bei koncepciją ir ja turi būti remiamasi įgyvendinat šią politikos sritį tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygiu.

Nėra abejonių, kad Lietuvai ne tik kaip ES valstybei narei, bet apskritai kaip Europos daliai, yra svarbi ir ES formuojama politika atitinkamose politikos srityse. Todėl ir kalbant apie jaunimo politikos formavimą Lietuvoje, būtina atsižvelgti, kokios pozicijos laikosi ES institucijos reglamentuodamos jaunimo politiką. Šiuo klausimu svarbiausi ES priimti teisės aktai yra Europos Komisijos Jaunimo politikos Baltoji Knyga bei Europos jaunimo paktas.

Europos Komisijos Jaunimo politikos Baltoji Knyga buvo patvirtinta siekiant sukurti tinkamas sąlygas jaunimui aktyviai dalyvauti atviroje ir demokratinėje visuomenėje. Šį dokumentą priėmė Europos Komisija 2001 m. lapkritį.¹² Šioje Baltojoje Knygoje siūloma išsiklausti į tai, ką sako jaunimas, suteikti galimybę išsakyti ir įgyvendinti vietos iniciatyvas, skatinti valstybes nares veiksmingiau bendradarbiauti, siūlyti konkrečias idėjas pagal vykdomas Europos programas ir daugiau dėmesio teikti “jaunimo” aspektui visose politikos srityse. Taigi tai vienas iš svarbiausių ES jaunimo politiką reglamentuojančių aktų.

Kitas svarbus dokumentas yra Europos jaunimo paktas.¹³ Jį Europos Taryba priėmė 2005 m. pavasarį. Šiame dokumente pateikiamos veiklos kryptys, kuriomis siekiama pagerinti Europos jaunimo ugdymą, mokymą, mobilumą, profesinę integraciją ir socialinį įtraukimą, sudarant sąlygas suderinti profesinę veiklą su šeimyniniu gyvenimu. Šiuo paktu turėtų būti užtikrinta iniciatyvų šiose srityse darna ir duotas postūmis aktyviam, nuolatiniam pastangų mobilizavimui jaunimo labui. Europos Vadovų Taryba dokumente ragina ES ir valstybes nares pagal savo įgaliojimus ir ypač atsižvelgiant į Europos užimtumo strategiją bei socialinės įtraukties strategiją laikytis trijų veiklos krypčių. Pirmoji veiklos kryptis skirta užimtumui, integracijai ir socialinei pažangai, antroji kryptis – švietimas, mokymas ir mobilumas, o trečioji - skirta nustatyti priemones profesinės veiklos suderinimui su šeimyniniu gyvenimu. Taigi šiame dokumente ne tik formuojama jaunimo politika, bet ir pateikiamos priemonės ir kryptys kaip reikėtų efektyviai ją įgyvendinti.

Be visų aukščiau išvardytų teisės aktų ir kitų nacionalinių bei ES dokumentų, kurie be abejo turi didžiausią įtaką formuojant ir nustatant jaunimo politikos įgyvendinimo priemones ir apskritai jaunimo politiką, didelę reikšmę turi ir atskirų autorių nuomonė bei minėtų aktų ir dokumentų interpretacija. Deja, specialiosios literatūros, susijusios būtent su jaunimo politikos klausimais lietuvių kalba yra itin mažai.

¹² European Commission White Paper. A New Impetus for European Youth.

http://ec.europa.eu/youth/archive/whitepaper/download/whitepaper_en.pdf [žiūrėta: 2008 05 05].

¹³ Communication from the Commission to the Council on European policies concerning youth. Addressing the concerns of young people in Europe – implementing the European Youth Pact and promoting active citizenship// Brussels, 30.05.2005, COM (2005) 206 final. http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html; [žiūrėta: 2008 05 05].

Galima išskirti tik kelis autorius, pvz.: M. Monkevičių.¹⁴ Periodiniuose leidiniuose straipsnių jaunimo politikos ir jaunimo situacijos Lietuvoje klausimas taip pat nėra didelis skaičius. Galima paminėti A. Makštutį ir J. Vijeikį, nagrinėjusius jaunimo įsidarbinimo problemas Lietuvoje¹⁵, taip I.Žemaitytę, analizavusią neformaliojo ugdymo aspektą, susijusį su jaunimo nusikalstamumo prevencija¹⁶, ir kt. Daug informacijos apie pačią jaunimo politiką, jos kryptis, įgyvendinimą ir kitus aspektus galima rasti pagrindinių jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų internetiniuose puslapiuose (pvz.: www.jrd.lt; www.lijot.lt ir pan.), taip pat savivaldybių internetiniuose puslapiuose. Tačiau šios srities ištyrimo lygis yra labai mažas ir tai yra problema, ypač turint omenyje, kad jaunimas yra Lietuvos ateitis.

Taigi jaunimo politikos gaires ir pagrindus bei jos įgyvendinimo priemonės pirmiausiai nustato teisės aktai : įstatymai, Vyriausybės nutarimai, ministrų įsakymai ir pan. Svarbu paminėti, kad jaunimo politiką formuoja ne tik tiesiogiai ją reglamentuojantys teisės aktai, bet ir kiti, paliečiantys tik atskiras jaunimo politikos sritis. Be to, didelę reikšmę turi ir kiti nacionaliniai dokumentai skirti reglamentuoti būtent su jaunimo politika susijusius aspektus, pvz. Lietuvos jaunimo politikos Baltoji knyga. Negalima išskirti ir ES teisės aktų, kurie reglamentuodami jaunimo politiką ES, be abejo įtakos daro ir Lietuvos jaunimo politikai. Visų minėtų aktų interpretacija ir atskirų autorių pareikštos nuomonės padėtų geriau įsisavinti jaunimo politiką ne tik jaunimui, bet ir kitiems visuomenės nariams, be to lengviau būtų išskirti jos privalumus ir trūkumus. Deja Lietuvoje jaunimo politikos ištyrimo lygis yra itin mažas.

1.2. Jaunimo politikos apibrėžimas, kryptys, sritys, struktūra ir jaunimo politiką įgyvendinantys subjektai

Apskritai jaunimo politiką galima suprasti kaip sistemų ir priemonių visumą, siekiančią kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę.¹⁷ Kaip jau buvo minėta aukščiau, konkrečiai jaunimo politikos sąvoka pirmą kartą buvo apibrėžta Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje.¹⁸ Joje buvo reglamentuojama, kad valstybinė jaunimo politika – valstybės institucijų veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos bei siekiama sudaryti palankias sąlygas jauno žmogaus asmenybės formavimuisi bei integracijai į visuomenės gyvenimą. Panaši sąvoka yra įtvirtinama

¹⁴ Monkevičius M. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba: 15 metų. – Vilnius: UAB “Baltijos kopija”, 2007.

¹⁵ Makštutis A., Vijeikis J. Jaunimo įsidarbinimo problemos Lietuvoje // Vadyba: mokslo tiriamieji darbai. - 2008, Nr. 2 (13). P. 78-81.

¹⁶ Žemaitytė I. Jaunimo nusikalstamumo prevencija: neformaliojo ugdymo aspektas. Socialinis darbas : mokslo darbai. – 2006, Nr. 5(2). P. 80 – 84.

¹⁷ Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Savivaldybių jaunimo politikos gairės (2003 – 2005 metų patirtis ir išvalgos). <http://www.jrd.lt/go.php/lit/cia/162>; p. 2 [žiūrėta: 2008 06 12].

¹⁸ Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. I-1413 “Dėl valstybinės jaunimo politikos koncepcijos“. Valstybės žinios. 1996, Nr. 65-1537.

ir dabar galiojančiame Jaunimo politikos pagrindų įstatyme: jaunimo politika - kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.¹⁹ Taigi iš pateiktų apibrėžimų galima daryti išvadą, kad jaunimo politika yra sudėtinė, tarpžinybinė politika, įgyvendinama daugybės institucijų ir apimanti daugybę valstybės politikos sričių, kuriose vienaip ar kitaip kalbama apie jaunimą.

Kalbant apie jaunimo politiką, reikėtų išskirti, kad šiuolaikinė jaunimo politika plėtojama dviem pagrindinėmis kryptimis:

- jaunimo interesų užtikrinimas atskirose viešosios politikos srityse – švietimo ir mokslo, kultūros, sporto, darbo ir užimtumo, būsto, sveikatos apsaugos ir kitose srityse;
- jaunimo veikla, kuria siekiama sudaryti sąlygas jauniems asmenims mokytis iš patirties ir eksperimentuoti. Jaunimo veikla – tam tikra veikla laisvalaikiu ne šeimoje, ne mokymosi įstaigose, ne darbe. Tai įvairūs projektai, įvairios jaunimo iniciatyvos, neformalus ugdymas, dalyvavimas nevyriausybinėse organizacijose, vietos ir religinėse bendruomenėse, neformaliose grupėse ir pan.²⁰

Abi minėtos jaunimo politikos kryptys yra vienodai svarbios ir tarp savęs susijusios, tačiau dažniausiai įgyvendinamos skirtingų subjektų, siekiančių savo tikslų. Todėl šiuolaikinės jaunimo politikos pagrindinis uždavinys turėtų būti tolydi minėtų jaunimo politikos krypčių plėtra, susiejant jas tiek ir taip, kad jauni žmonės gautų tinkamą pagalbą pasirengti savarankiškam gyvenimui laisvoje ir demokratinėje visuomenėje.²¹

ES teisės aktuose dėl jaunimo politikos taip pat yra išskiriamos tam tikros veiklos kryptys, kuriomis siekiama pagerinti Europos jaunimo ugdymą, mokymą, mobilumą, profesinę integraciją ir socialinį įtraukimą, sudarant sąlygas suderinti profesinę veiklą su šeimyniniu gyvenimu. Šios kryptys yra išskiriamos Europos jaunimo pakte.²² Kaip jau buvo minėta, pirmoji veiklos kryptis skirta užimtumui, integracijai ir socialinei pažangai, antroji kryptis – švietimui, mokymui ir mobilumui, o trečioji veiklos kryptis skirta nustatyti priemones profesinės veiklos suderinimui su šeimyniniu gyvenimu. Taigi jaunimo politikos krypčių nustatymas tiek Lietuvoje, tiek ES yra svarbus tuo, kad nurodo, kokia linkme turi būti įgyvendinama jaunimo politika, į ką turi būti atkreipiamas didžiausias dėmesys.

¹⁹ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

²⁰ Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Savivaldybių jaunimo politikos gairės (2003 – 2005 metų patirtis ir įžvalgos). <http://www.jrd.lt/go.php/lit/cia/162>; p. 2 – 3. [žiūrėta: 2008 06 12].

²¹ Ten pat. P. 3.

²² Communication from the Commission to the Council on European policies concerning youth. Addressing the concerns of young people in Europe – implementing the European Youth Pact and promoting active citizenship// Brussels, 30.05.2005, COM (2005) 206 final. http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html; [žiūrėta: 2008 05 05].

Be kryptių nustatymo labai svarbu yra nustatyti ir jaunimo politikos įgyvendinimo sritis, nes tai nurodo tiek valstybei, tiek savivaldybėms kur konkrečiai turi būti įgyvendinama jaunimo politika. Todėl Jaunimo politikos pagrindų įstatyme yra išskiriama, kad jaunimo politika įgyvendinama pilietiškumo ugdymo ir karo prievolės atlikimo, švietimo, mokymo, mokslo, studijų ir ugdymo, neformalaus ugdymo, darbo ir užimtumo, apsirūpinimo būstu, laisvalaikio, poilsio, kūrybos ir kultūros, socialinės ir sveikatos apsaugos, sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto srityse.²³ Be to, minėtas įstatymas nurodo ir pagrindinius principus, kuriais remiantis turi būti įgyvendinama jaunimo politika: pariteto, subsidiarumo, tarpžinybinio koordinavimo, dalyvavimo, informavimo, savarankiškumo, savanoriškumo, savivaldos, bendravimo ir bendradarbiavimo. Principų įtvirtinimas svarbus yra tuo, kad parodo kaip turi būti įgyvendinama jaunimo politika.

Vienas iš svarbiausių aspektų kalbant apie jaunimo politikos įgyvendinimą yra jaunimo politikos struktūra arba kitaip tariant jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūra. Jaunimo politikos struktūrų veiklą reglamentuoja Jaunimo politikos pagrindų įstatymas.²⁴ Jis numato jaunimo politiką organizuojančias ir valdančias institucijas nacionaliniame ir savivaldybių lygmenyje. Redakcijoje iki 2006 sausio 1 dienos nurodoma, kad jaunimo politiką įgyvendina Vyriausybė, ministerijos, Vyriausybės įstaigos ir institucijos, Valstybinė jaunimo reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės bei savivaldybių institucijos.²⁵ Naujoje redakcijoje, po VJRT buvo pervadinta į JRD, tačiau tiek išipareigojimai, tiek funkcijos nepakito.²⁶ Taigi šiandien prie nacionalinės jaunimo politikos struktūros galime priskirti šias institucijas: JRD, JRT, LiJOT, Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūrą (JTBA), Jaunimo ir sporto reikalų komisiją bei jaunimo organizacijas (žr. 1 priedo 1 pav.).

JRD yra viena iš pagrindinių jaunimo politikos srityje veikiančių institucijų. *JRD* rengia ir įgyvendina valstybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunimo ir jaunimo organizacijų būklę Lietuvoje, koordinuoja valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje, vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu ir jaunimo organizacijomis.²⁷ *JRD* taip pat vykdo tarpžinybinį bendradarbiavimą su kitomis Lietuvos valdžios ir valdymo institucijomis, turinčioms įtakos jaunimo politikos principų įgyvendinimui valstybės valdyme. Bendradarbiaudamas su kitais jaunimo politiką vykdančiais subjektais *JRD* įgyvendina bendrus mokomojo ir informacinio pobūdžio renginius ir programas, keičiasi informacija ir vykdo jos sklaidą visuomenėje. Taigi pagrindinė *JRD* funkcija pirmiausiai yra įgyvendinti programas ir priemones, skirtas jaunimui, jaunimo organizacijoms ir su

²³ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

²⁴ Ten pat.

²⁵ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2003, Nr. 119-5406.

²⁶ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

²⁷ Ten pat. 7 str.

jaunimu dirbančioms organizacijoms, o tam, kad būtų to pasiekta JRD iš valstybės biudžeto lėšų konkurso būdu finansuoja jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektus, organizuoja ir atlieka šių projektų paraiškų vertinimą ir atranką, vertina lėšų poreikį. Be to, JRD administruoja ir tvarko programoms bei kitoms priemonėms vykdyti skirtas valstybės biudžeto lėšas, kontroliuoja ir įvertina valstybės biudžeto lėšų panaudojimo tikslingumą, įgyvendina kitas su tuo susijusias priemones.²⁸

Jaunimo reikalų taryba (JRT) yra prie JRD visuomeniniais pagrindais veikianti kolegiali patariamoji institucija. JRT sudaro 12 narių: 6 valstybinių institucijų ir įstaigų atstovai ir 6 jaunimo organizacijų atstovai, kuriuos deleguoja LiJOT. Tarybos sprendimai JRD yra patariamojo, rekomendacinio pobūdžio.²⁹ Taryba nagrinėja svarbiausiuosius jaunimo politikos klausimus ir teikia JRD pasiūlymus dėl jaunimo ir jaunimo organizacijų reikmes atitinkančios jaunimo politikos įgyvendinimo.³⁰

LiJOT tai didžiausia NVO Lietuvoje, vienijanti nacionalines jaunimo organizacijas ir regionines jaunimo organizacijų sąjungas. Šiuo metu joje yra 59 organizacijos – narės. LiJOT, tai jaunimo interesus atstovaujanti ir jaunimo politiką formuojanti organizacija, Vyriausybės partnerė, formuojant JRT sudėtį. Svarbu paminėti, kad LiJOT yra aktyvi didžiausios Europoje NVO – Europos Jaunimo Forumo - tikroji narė. Taip pat Baltijos jaunimo forumo tikroji narė – steigėja bei Europos Sąjungos programą „Jaunimas“ koordinuojančios struktūros – JTBA steigėja. Pagrindinės LiJOT funkcijos yra telkti jaunimo organizacijas aktualioms problemoms spręsti, teikti pasiūlymus valstybinėms institucijoms, sprendžiančioms jaunimo ir jaunimo organizacijų problemas, rengti, analizuoti ir teikti informaciją apie jaunimo organizacijų ir valstybinių institucijų, savo veikla tenkinančių vaikų ir jaunimo poreikius, darbą Lietuvoje ir užsienyje, vystyti tarptautinius ryšius ir tarptautinį bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir kitų valstybių jaunimo organizacijų, rengti susitikimus, diskusijas, konferencijas ir kitus renginius. Apskritai LiJOT formuoja jaunimo politiką, ruošia jaunimo lyderius, informuoja jaunimą, palaiko tarptautinius ryšius su kitų šalių organizacijomis.³¹

JTBA yra VJRT (nuo 2006 metų JRD) bei LiJOT 1999 m. vasario mėn. įsteigta viešoji įstaiga, kurios svarbiausias tikslas - užtikrinti tarptautinio jaunimo bendradarbiavimo vystymąsi bei sėkmingą Lietuvos jaunimo dalyvavimą Europos Sąjungos programose jaunimui. JTBA užtikrina efektyvų Lietuvos jaunimo dalyvavimą Europos Sąjungos programoje "Veiklus jaunimas" (2007 - 2013).³²

Jaunimo ir sporto reikalų komisijos pagrindinės funkcijos: rūpintis jaunimo teisėmis, Valstybinės jaunimo politikos įgyvendinimu, teikti pasiūlymus dėl jos tikslų įgyvendinimo, vykdyti parlamentinę

²⁸ Kas tai - JRD. <http://www.jrd.lt/index.php?-45268892> [žiūrėta: 2008 – 06 – 12].

²⁹ Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu. <http://www.jrd.lt/index.php?1987382772> [žiūrėta: 2008 06 12].

³⁰ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238. 7⁽¹⁾ str.

³¹ Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu. <http://www.jrd.lt/index.php?1987382772> [žiūrėta: 2008 06 12]; LiJOT misija ir tikslai. <http://www.lijot.lt/Page.aspx?pageID=9> [žiūrėta: 2008 06 14].

³² Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu. <http://www.jrd.lt/index.php?1987382772> [žiūrėta: 2008 06 12].

kontrolę, išklausančią ministerijų ir kitų valstybės institucijų (JRT ir Kūno kultūros ir sporto departamento) informaciją bei pranešimus.³³

Jaunimo organizacijos. Realizuoti jaunų žmonių galimybes padeda jų dalyvavimas visuomeninių organizacijų veikloje. Jaunimo politikos pagrindų įstatymas pirmą kartą įtvirtino jaunimo organizacijos bei jaunimo organizacijų tarybų sąvokas ir pripažino jų svarbą ir indėlį į jauno žmogaus asmenybės ugdymą.³⁴ Pagal minėtą įstatymą jaunimo organizacijos atlieka šias funkcijas: tenkina ir įgyvendina bendrus jaunimo ar atskirų jaunimo grupių poreikius bei interesus, ugdo jaunų žmonių pilietiškumą ir pagarbą šeimai, vykdo jaunų žmonių neformalųjį ugdymą, organizuoja jaunų žmonių užimtumą, sportą, turizmą, kultūrinę bei profesinę veiklą, skatina jaunų žmonių tarptautinį bendradarbiavimą, propaguoja savanorišką jaunimo darbą, užsiima kita veikla, kuri neprieštarauja Lietuvos teisės aktams. Taigi jaunimo organizacijos per regionines jaunimo organizacijų sąjungas (apskrituosius stalus) bei nacionalinės jaunimo organizacijos bei regionines jaunimo organizacijų sąjungas per LiJOT atstovauja jaunimo interesus bei formuoja jaunimo politiką.

Taigi norint apibrėžti nacionalinę jaunimo politiką Lietuvoje pirmiausiai reikia išsiaiškinti, kaip ji yra suprantama, kokiomis kryptimis ji yra formuojama, kokiose srityse ji veikia ir kokiais principais remiantis ją reikia įgyvendinti. Tačiau vienas iš pagrindinių dalykų užtikrinančių efektyvų ir tinkamą jaunimo politikos įgyvendinimą yra jaunimo politikos struktūra, arba jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūra. Šiuo metu Lietuvoje yra suformuota pakankamai daug institucijų, įgyvendinančių jaunimo politiką nacionaliniame lygmenyje, iš kurių kiekviena turi savo funkcijas ir yra atsakinga už jai patikėtus jaunimo politikos įgyvendinimo uždavinius.

1.3. Jaunimo politikos problemos ir jaunimo situacija Lietuvoje

Nėra abejonių, kad vienas iš jaunimo politikos efektyvumą lemiančių veiksnių yra jaunimo problemų išsiaiškinimas ir dėmesio į jas atkreipimas tiek formuojant jaunimo politiką, tiek ją įgyvendinant. Dėl šios priežasties kas dvejus metus JRD (anksčiau - VJRT) užsakymu yra atliekamas jaunimo situacijos tyrimas. Vienas pagrindinių šių tyrimų tikslų – analizuoti, kiek jaunimas yra išskiriamas kaip atskira visuomenės dalis bei kiek suvokiamas kaip išskirtinė socialinė grupė. Tai yra svarbu, nes Lietuvoje jaunimas sudaro beveik ketvirtadalį visų Lietuvos gyventojų (žr. 2 priedo 1 pav. ir 1 lentelė). Be to, siekiama išsiaiškinti jaunimo problemas, jaunimo aktyvumą visuomenėje, jaunų žmonių vertybines nuostatas bei bendrą situacijos Lietuvoje vertinimą. Remiantis tyrimų metu gauta

³³ Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu. <http://www.jrd.lt/index.php?1987382772> [žiūrėta: 2008 06 12].

³⁴ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

informacija, JRD planuoja savo veiklą ir pasirenka priemones, skirtas didžiausioms jaunimo problemoms spręsti.

Paskutinį tyrimą JRD užsakymu atliko Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė “Spinter tyrimai” 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis. Šio tyrimo tikslas buvo išsiaiškinti jaunimo organizacijų veiklos prieinamumą, patrauklumą, nuomonę apie pilietiškumą, patraukliausius ir priimtinausius informacijos kanalus, jaunimo dalyvavimą pilietiniuose procesuose bei migracinę patirtį bei nuostatas. Tyrimas buvo atliekamas naudojant apklausos – standartizuoto interviu, naudojant standartizuotą su užsakovu suderintą klausimyną, metodą. Apklausa buvo atliekama visoje šalies teritorijoje, iš viso 95 atrankiniuose taškuose, išdėstytuose taip, kad reprezentuotų visus šalies regionus. Tyrime dalyvavo šalies gyventojai nuo 14 iki 29 m. (jaunimo tyrimas) ir nevyriausybių jaunimo organizacijų atstovai (ekspertų tyrimas). Buvo išskiriamos tam tikros tyrimo dalys: jaunimo organizacijų prieinamumas ir patrauklumas; savanorystė, pilietiškumas ir jaunimo dalyvavimas politiniuose procesuose, pilietinės pozicijos turėjimas; informacijos kanalai; migracija; vidinė migracija; išsimokslinimas; jaunų šeimų situacija; jaunų šeimų finansinė situacija.³⁵ Taigi tam, kad būtų galima tiksliai nustatyti jaunimo situaciją Lietuvoje ir jaunimo politikos trūkumus bei privalomus būtina trumpai apžvelgti minėtas tyrimo dalis ir išskirti pagrindines dabar egzistuojančias jaunimo problemas.

Jaunimo organizacijų prieinamumas ir patrauklumas. Iš pateiktų apklausos duomenų atsiskleidžia, kad tik ketvirtadalis apklaustų jaunuolių yra dalyvavę/ dalyvauja formalių ar neformalių jaunimo grupių veikloje. Apie trečdalis respondentų norėtų joje dalyvauti, jei rastų grupę pagal savo pomėgius. Nedalyvauja ir nenorėtų dalyvauti net 43 proc. apklaustų jaunuolių. Kalbant apie jaunimo organizacijų patrauklumą, labiausiai skatinantys veiksniai dalyvauti jaunimo organizacijose yra patrauklūs tikslai/ idėjos bei veiklos formos. Dalį apklaustų dalyvaujančių/ dalyvavusių jaunuolių labiausiai skatina/-o draugų ar pažįstamų dalyvavimas. Apie pusę tyrimo dalyvių mano, kad jaunimo organizacijos yra atviros ir prieinamos jaunimui kaip jie. Tačiau net trečdalis respondentų nežino jokių jaunimo organizacijų savo gyvenamojoje vietovėje. Daugumos nuomone, tik nedidelė jaunimo dalis dalyvauja jaunimo organizacijų veikloje dėl informacijos trūkumo bei laiko stokos (jo daugiau skiria mokslams/ darbui). Būtina išskirti ir jaunuolių veiklą laisvalaikiu. Didžioji apklaustų jaunuolių dalis laisvalaikį praleidžia su draugais, net pusė šį laiką skiria internetui. Apie trečdalis jaunimo paminėjo sportą, televiziją ir keliones. Dauguma apklaustųjų mieliau prisijungia prie kitų organizuojamos veiklos nei kad patys imasi iniciatyvos ką nors suorganizuoti (žr. 3 priedo 1 - 7 pav.).

³⁵ Jaunimo reikalų departamento prie SADM užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės “Spinter tyrimai” 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėta: 2008 06 12].

Taigi apibendrinant šioje dalyje pateiktus tyrimo rezultatus, galima išskirti, kad pagrindinės problemos yra mažas dalyvaujančių jaunimo organizacijose jaunuolių skaičius. Viena iš didžiausių pasyvumo priežasčių yra motyvacijos ir aktyvaus dalyvavimo poreikio trūkumas. Tai atskleidžia ir laisvalaikio praleidimo būdai bei pačių jaunuolių iniciatyvos trūkumas. Be to, nors pakankamai daug respondentų jaunimo organizacijas įvardijo kaip atviras ir prieinamas jaunimui, tačiau ne maža dalis kaip pagrindines problemas vis vien įvardija informacijos ir laiko trūkumą. Taigi siekiant formuoti įtraukti kuo daugiau jaunimo į jaunimo organizacijų veiklą ir formuojant bei įgyvendinant jaunimo politiką šia kryptimi, turi būti atsižvelgta į minėtas problemas ir privalumus.

Savanorystė. Pilietiškumas ir jaunimo dalyvavimas politiniuose procesuose, pilietinės pozicijos turėjimas. Apskritai apibendrinus šios tyrimų dalies rezultatus galima pastebėti, kad didžioji dalis jaunimo nedalyvauja nei savanorių veikloje, nei pilietinėse akcijose. Tačiau labiausiai atkreiptinas dėmesys, kad respondentų nuomone, jaunimo reikalais daugiausia rūpinasi savivaldybės jaunimo reikalų taryba bei mokyklos. Be to, didžioji dalis jaunimo nėra girdėję apie galimybę kreiptis į Savivaldybės Jaunimo reikalų tarybą jų rajone ir per jaunimo atstovus išsakyti savo nuomonę bei taip dalyvauti jų rajono visuomeniniame gyvenime (žr. 3 priedo 8, 9 pav.).

Taigi šioje dalyje atsiskleidžia jaunimo pasyvumas savanorių veiklos bei pilietinių akcijų srityje. Čia taip pat išryškėja, kad jaunimas turi pakankamai mažai žinių apie jaunimo politikos įgyvendinimą, todėl formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką, būtina kuo daugiau įvairiais būdais šviesti visuomenę apie šią politikos sritį.

Informacijos kanalai. Daugiausiai apie jaunimo organizacijų veiklą respondentai yra sužinoję iš interneto, televizijos bei spaudos. Šie informacijos kanalai taip pat jiems yra patraukliausi/ priimtinausi. Tačiau net trečdalis girdėjusių apie jaunimo organizacijas teigė, kad gauta informacija nebuvo naudinga. Daugiausiai pasigendama bendros informacijos apie jaunimo organizacijų veiklą ir vietą, taip pat pritrūkstama informacijos, kaip galima patekti į organizaciją (žr. 3 priedo 10 – 13 pav.).

Taigi remiantis šiais duomenimis ir turi būti užtikrinamas jaunimo politikos įgyvendinimo informacijos sklaida, nes tik tada bus galima, kuo daugiau jaunimo paskatinti domėtis jaunimo politika bei įsitraukti į jaunimo politikos įgyvendinimo veiklą.

Migracija. Būtina išskirti, kad net apie 80 proc. respondentų turi draugu/ šeimos narių, kurie šiuo metu dirba užsienyje. Tačiau tik penktadalis apklaustųjų patys kada nors yra išvykę į užsienį padirbėti. Be to, daugiau nei trečdalis respondentų pasitaikius progai mielai išvažiuotų į kitą šalį, nes mano, kad ten galima užsidirbti daugiau pinigų. Apie pusę apklaustų jaunuolių mano, kad ateityje jaunimo, vykstančio į užsienį dirbti, daugės. Pasilikti tyrimo dalyvius daugiausiai skatina nebaigtos studijos bei Lietuvoje esanti šeima ar partneris,-ė. Pusė išvykusių į užsienį jaunuolių ten jautėsi gerai ir manė realizuojantys save. Jie

grįžo į Lietuvą daugiausiai dėl to, kad iš anksto buvo nusprendę išvykti laikinai. Taip pat svarbi priežastis – nebaigtos studijos (žr. 3 priedo 14 – 19 pav.).

Taigi iš šių domenų išaiškėja, kad migracija yra gan svarbi problema. Galima daryti išvadą, kad Lietuvoje nėra suteikiama pakankamai finansinių garantijų šiai visuomenės grupei, todėl jaunimui darbas užsienyje yra labai patrauklus. Dėl to jaunimo politika šioje srityje turėtų būti formuojama taip, kad būtų suteikiamos didesnės finansinės garantijos jaunimui ir tokiu būdu padidinamas noras likti Lietuvoje.

Vidinė migracija. Svarbu išskirti, kad trečdalis apklaustųjų yra kraustęsi iš mažesnio miestelio/kaimo vietovės į didesnę miestą. Pagrindinė priežastis buvo studijos tame mieste. Net 70 proc. šių jaunuolių nebenorėtų grįžti į savo gimtąjį miestą daugiausiai dėl to, kad ten per mažai erdvės. Norinčiuosius sugrįžti labiausiai paskatintų tai, kad ten gyvena jų šeima, artimieji.(žr. 3 priedo 20 – 24 pav.). Vadinasi šie tyrimai parodo, kad mažesni miesteliai nėra patrauklūs jaunimui, todėl jaunimo politika regionuose galėtų būti nukreipiama į to regiono patrauklumo didinimą jaunimui.

Išsimokslinimas. Išnagrinėjus šios dalies tyrimo rezultatus galima pastebėti, kad mokymosi kokybė Lietuvoje nėra labai prasta, nes tik apie penktadalis jaunimo nepatenkinti mokslo kokybe jų mokymosi įstaigose. Be to, net 60 proc. apklaustųjų siekia/ sieks aukštojo išsimokslinimo ir tik apie 4 proc. sieksiančių aukštesnio išsilavinimo tai darys užsienyje. Tuo tarpu pusė apklaustųjų jau dirbančių jaunuolių teigė, kad baigus studijas jiems pakako žinių profesinei veiklai. Apie tiek pat šių respondentų ir įsidarbino pagal specialybę. Tačiau pakankamai didelis skaičius jaunuolių įsidarbino ir ne pagal specialybę - 40 proc. jau dirbančių apklaustųjų (žr. 3 priedo 25 – 29 pav.). Todėl iš pateiktų duomenų galima daryti išvadą, kad mokymosi kokybė nėra pagrindinė problema Lietuvos jaunimui, tačiau labiau reikėtų atkreipti dėmesį į pagalbą jaunimui tinkamai pasirinkti specialybę ir užtikrinti didesnes įsidarbinimo galimybes pagal specialybę.

Jaunų šeimų situacija. Pagrindinės problemos, su kuriomis dažniausiai susiduria jaunos šeimos, yra materialiniai sunkumai (41 proc.) bei laisvalaikio trūkumas (12 proc.). Didžioji dauguma sutuoktinių, t.y. 93 proc. apklaustųjų, šiuo metu dirba, tačiau tik apie 15 proc. nepavyksta suderinti šeimos ir darbo. Tam jiems labiausiai trūksta pinigų. Būtina paminėti, kad vedusių/ ištekėjusių respondentų nuomone, pagrindinė mažo gimstamumo Lietuvoje priežastis yra prasta finansinė padėtis (žr. 3 priedo 30 – 33 pav.). Vadinasi pagrindinė jaunų šeimų problema Lietuvoje galime įvardinti sunkią finansinę padėtį. Todėl formuojant jaunimo politiką ypač turėtų būti atsižvelgiama į jaunų šeimų finansinius sunkumus ir siekiama įvairiomis priemonėmis juos mažinti.

Jaunų šeimų finansinė situacija. Detalesnės jaunų šeimų finansinės situacijos tyrimas parodė, kad paskolą iš banko yra pasiėmę apie penktadalis jaunų šeimų atstovų, dar trečdalis ketina pasiimti paskolą (būsto ar vartojamąją). Daugiau nei 80 proc. pasiėmusių paskolą yra patenkinti savo sprendimu. Didžioji

dalį jaunų šeimų atstovai mano, kad gerinti šeimos politiką padėtų beprocentės paskolos būstui/ verslui, taip pat pigesnio būsto gavimo galimybės. Tačiau tik trečdalis jaunų šeimų atstovų tiki, kad ateityje sąlygos tokioms šeimoms gerės, daugiau sutuoktinių mano, kad sąlygos nesikeis (žr. 3 priedo 34 – 37 pav). Todėl galima daryti išvadą, kad pagrindinė jaunų šeimų problema yra bloga finansinė padėtis. Vadinasi jaunimo politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos turėtų siekti suteikti kuo daugiau finansinių lengvatų jaunoms šeimoms būsto įsigijimui bei kitoms svarbioms sritims.

Taigi tam, kad būtų suformuota tinkama, šiuolaikinio jaunimo poreikius atitinkanti, jaunimo politika ir tam, kad ji būtų įgyvendinama efektyviai, atsižvelgiant į jaunimo problemas, būtina tirti jaunimo situaciją ir pagal jos rezultatus atnaujinti jaunimo politikos nuostatas. Todėl JRD užsakymu vykdomi tyrimai turi itin didelę reikšmę jaunimo politikai ir kiekvienų tyrimų rezultatai turi būti kruopščiai analizuojami, jeigu norima pasiekti efektyvaus jaunimo politikos įgyvendinimo, nes parodo ne tik bendrą jaunimo situaciją Lietuvoje, bet ir jau egzistuojančios jaunimo politikos privalumus ir trūkumus.

Apibendrinant galima teigti, kad jaunimo politikos pagrindus Lietuvoje pirmiausiai įtvirtina tiesiogiai jaunimo politikos gaires reglamentuojantys teisės aktai ir nacionaliniai jaunimo politikos dokumentai, taip pat kiti paliečiantys tik atskiras jaunimo politikos sritis teisės aktai. Didelę reikšmę jaunimo politikos formavimui turi ir ES teisės aktai. Visi šie dokumentai ir suformuoja nacionalinės jaunimo politikos apibrėžimą, veikimo kryptis, įgyvendinimo sritis bei principus. Tačiau efektyviam jaunimo politikos įgyvendinimo užtikrinimui svarbu, kad minėti dokumentai suformuotų tinkamą ir veiksmingą jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūrą. Šiuo metu Lietuvoje yra suformuota pakankamai daug institucijų, įgyvendinančių jaunimo politiką nacionaliniame lygmenyje ir turinčių savo funkcijas bei atsakomybę už tam tikrus jaunimo politikos įgyvendinimo uždavinius. Be to, kalbant apie jaunimo politikos formavimą ir efektyvų įgyvendinimą, labai svarbu yra atsižvelgti į egzistuojančias jaunimo problemas bei tirti jaunimo situaciją ir pagal jos rezultatus atnaujinti jaunimo politikos nuostatas. Paskutiniai Lietuvos jaunimo sociologiniai tyrimai parodė, kad viena iš problemų yra mažas dalyvaujančių jaunimo organizacijose jaunuolių skaičius, pirmiausiai dėl motyvacijos trūkumo, taip pat dėl informacijos ir laiko stokos. Be to, jaunimas turi pakankamai mažai žinių apie jaunimo politikos įgyvendinimą Lietuvoje, nėra suteikiama pakankamai finansinių garantijų tiek jaunimui apskritai, tiek jaunoms šeimoms. Be šių problemų, atsiskleidžia ir daugelis kitų, į kurias turi būti atsižvelgiama tiek formuojant, tiek įgyvendinant jaunimo politiką, jeigu norima, kad jaunimo politika būtų efektyvi ir atitiktų šiuolaikinio jaunimo poreikius.

2. REGIONINĖ JAUNIMO POLITIKA KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE

2.1. Klaipėdos miesto jaunimo politika ir ją reglamentuojantys dokumentai

Kalbant apie jaunimo politikos įgyvendinimą, sprendimai, susiję su jaunimu, turi būti priimami tuo lygmeniu, kuriame jie yra efektyviausi (jaunimo politikos įgyvendinimo subsidarumo principas). Vadinasi jaunimo politika turi būti įgyvendinama tokia lygmenyje, kuriame jaunimo situacija būtų geriausiai matoma ir kur sprendimai geriausiai pasiektų jauną žmogų. Būtent dėl šios priežasties jaunimo politikos įgyvendinimas labai didele dalimi yra perkeltas būtent į regioninį lygmenį, paliekant nacionalinio lygmens subjektams tik koordinacinį jaunimo politikos įgyvendinimo pobūdį. Taip yra todėl, kad vietos mastu jaunimo situacija gali būti geriau matoma, nes jauni žmonės ten gyvena, dirba, mokosi ir leidžia didžiąją dalį savo laiko. Todėl ir vietinės bendruomenės bendradarbiaudamos su vietine valdžia gali formuoti ir įgyvendinti efektyvias į jaunimą orientuotas programas.

Pačią nacionalinę jaunimo politikos koncepciją, tikslus, principus ir apskritai pagrindines gaires, kaip jau buvo minėta, suformuluoja aukščiausios valstybės valdžios institucijos: Seimas, Vyriausybė, ministerijos. Pagrindiniai jaunimo politiką Lietuvoje reglamentuojantys ir jos koncepciją lemiantys dokumentai yra apibūdinti šio darbo 1 skyriuje (žr. 1.1. ir 1.2. poskyrius). Būtent šie dokumentai reglamentuoja, kokias funkcijas jaunimo politikos srityje turi atlikti savivaldybė, kokiomis priemonėmis tai turi būti daroma, nustato už jaunimo politikos įgyvendinimą atsakingų subjektų struktūrą ir kitus pagrindinius jaunimo politikos įgyvendinimo aspektus savivaldybėse. Tačiau būtina išskirti, kad savivaldybių pagrindinis uždavinys yra efektyviai įgyvendinti jaunimo politiką ir priimti atitinkamus sprendimus, kad nustatytos priemonės būtų kuo tinkamiau įgyvendintos ir pasiektos, atsižvelgiant būtent į to regiono jaunimą ir jo problemas. Vadinasi kiekviena savivaldybė yra atsakinga už savo regiono efektyvų jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą.

Kalbant apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybių lygmenyje, svarbūs yra ir savivaldybės valdžios institucijų leidžiami aktai. Pvz.: savivaldybės tarybos sprendimu gali būti įkurta laikina ar nuolatinė savivaldybės jaunimo reikalų taryba, kurios nuostatus, sudėtį, pirmininką taip pat tvirtina savivaldybės taryba.³⁶ Be to, tam tikras strateginis savivaldybės veiklos planas ar koncepcija, apimanti ir jaunimo politikos įgyvendinimo konkrečiame regione sritis, taip pat priklauso savivaldos organų kompetencijai. Tai išplaukia iš Vietos savivaldos įstatymo, kuris prie savivaldybių savarankiškųjų bei valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų priskiria ir tam tikras su jaunimo politika

³⁶ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

susijusias sritis (pvz.: vaikų ir jaunimo papildomo ugdymo ir užimtumo organizavimas; vaikų ir jaunimo teisių apsauga ir pan.).³⁷ Vadinasi tam tikro regiono tinkamas ir efektyvus jaunimo politikos įgyvendinimas priklauso pirmiausiai nuo vietos valdžios institucijų.

Jaunimo politika Klaipėdos miesto savivaldybėje taip pat turi būti ir yra įgyvendinama remiantis visais minėtais teisės aktais. Be pagrindinių įstatymų, Vyriausybės nutarimų, ministrų įsakymų ir kitų aukščiau išvardintų dokumentų, reglamentuojančių nacionalinę jaunimo politiką ir jos įgyvendinimą regionuose, konkrečiai Klaipėdos regione yra svarbūs ir Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos, mero sprendimai bei administracijos direktoriaus įsakymai, susiję su jaunimo politikos įgyvendinimu. Pirmiausiai reikėtų išskirti Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimus dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos nuostatų, sudėties patvirtinimo.³⁸ Be to, kaip jau buvo minėta, kitas svarbus savivaldos organų leidžiamas dokumentas yra ilgalaikė savivaldybės veiklos strategija, kurios tam tikros programos apima ir kai kurias su jaunimo politika susijusias sritis. Klaipėdos miesto savivaldybėje yra priimtas Klaipėdos miesto savivaldybės strateginis veiklos planas 2008 – 2010 m., patvirtintas savivaldybės mero sprendimu.³⁹ Svarbiausia šio plano dalis jaunimo politikai yra Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programa (Nr. 14).⁴⁰ Šioje programoje yra išskiriama, kad jos tikslas yra kurti pažangią ir pilietišką visuomenę skatinant jaunimo ir kitų nevyriausybių organizacijų veiklą, iniciatyvas ir dalyvavimą. Šio tikslo pasiekimui yra numatomi keturi uždaviniai. Pirmasis uždavinys - aktyvinti jaunimo organizacijų veiklą, įgyvendinant tokias priemones, kaip jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos projektų rėmimą, jaunimo iniciatyvų projektų finansavimą, jaunimo verslumo skatinimo projektus bei jaunimo savanoriškos veiklos skatinimą. Antrasis šios programos uždavinys - aktyvinti nevyriausybių organizacijų veiklą. Išskiriamas ir trečiasis uždavinys - formuoti ir plėtoti jaunimo politiką Klaipėdoje leidžiant informacinius leidinius apie jaunimą ir jaunimui, organizuojant jaunimo forumus bei tiriant jaunimo situaciją Klaipėdoje. Ketvirtas minėtos programos uždavinys - bendradarbiauti su kitais partneriais, vykdant integruotą jaunimo

³⁷ Vietos savivaldos įstatymas. Valstybės žinios. 2000, Nr. 91-2832.

³⁸ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2005 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T2-401 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos nuostatų patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=6E93BAE97DEC11DAB07E746164617373&pathId=&searchText=jaunimo+reikalai+tarybos&categoryId=> [žiūrėta: 2008 09 03];

Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. spalio 25 d. sprendimas Nr. T2-340 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos sudėties patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=042123008C4311DC9469746164617373&pathId=&searchText=jaunimo+reikalai+tarybos&categoryId=> [žiūrėta: 2008 09 03] ir kt.

³⁹ Klaipėdos miesto savivaldybės mero 2008 m. sausio 31 d. sprendimas Nr. T2- 7 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės strateginio veiklos plano 2008–2010 m. patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do?docLocator=C7438C30D56811DCA1FA746164617373&categoryId=794&pathId=1095> [žiūrėta: 2008 09 03].

⁴⁰ Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programos (Nr. 14) aprašas.

<http://www.klaipeda.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/14%20programa20081703257.doc> [žiūrėta: 2008 09 03].

politiką, įgyvendinant tokias priemones, kaip subsidijas Klaipėdos universiteto studentų stipendijoms bei Klaipėdos miesto savivaldybės dalyvavimą tarptautiniuose jaunimo projektuose.

Tačiau, kadangi jaunimo politika ir problemos, susijusios su jaunimu, yra labai dinamiškas dalykas, visos programos ir koncepcijos turi būti keičiamos atsižvelgiant į realiai egzistuojančią situaciją. Dėl šios priežasties jau yra priimta nauja, 2009 – 2011 metų laikotarpiui skirta Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programa. Ši programa yra patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.⁴¹ Ja siekiama prisidėti prie pilietinės visuomenės formavimo – skatinti jaunimo nevyriausybinių organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklumą, stiprinti administracinius gebėjimus, plėtoti jų tarpusavio bendradarbiavimą, o programos tikslas - kurti pažangią ir pilietišką visuomenę skatinant jaunimo ir su jaunimo dirbančių organizacijų veiklą, iniciatyvas ir dalyvavimą. Minėtam tikslui įgyvendinti yra numatomi trys uždaviniai. Pirmasis uždavinys - stiprinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų kompetencijas, skatinant projektinę veiklą. Šiam uždaviniui įgyvendinti yra numatomos trys priemonės: jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos projektų rėmimas, jaunimo iniciatyvų projektų finansavimas ir jaunimo savanoriškos veiklos skatinimas. Antrasis šios programos uždavinys - nuolat analizuoti jaunimo situaciją, informuoti apie jaunimo veiklos galimybes bei skatinti jaunimo organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą. Šis uždavinys turės būti įgyvendintas per šias priemones: informacinių leidinių apie jaunimą ir jaunimui leidybą, jaunimo forumų organizavimą ir jaunimo situacijos Klaipėdoje tyrimą. Trečias programos uždavinys - bendradarbiauti su kitais partneriais, vykdant integruotą jaunimo politiką. Šiam uždaviniui įgyvendinti yra numatomos tokios priemonės: subsidijos Klaipėdos universiteto studentų stipendijoms bei Atviros erdvės jaunimo centro steigimas (Klaipėdos miesto savivaldybės dalyvavimas įgyvendinant projektą pagal ES struktūrinių fondų paramos priemonę „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“). Taigi, kai kurie 2009 – 2011 m. programos uždaviniai ir jų įgyvendinimo priemonės išlieka tokie patys, o kai kurie yra patikslinami ir patobulinami lyginant su 2008 – 2010 m. programa. Bet kokių atveju, Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programa yra pakankamai išsamiai jaunimo politikos įgyvendinimą pilietiškumo skatinimo ir kitose su jaunimo veikla, susijusiose srityse, įtvirtinantis dokumentas.

Nors daugelyje šalies teritorijų galima rasti savivaldos organų teisės aktų, reglamentuojančių tam tikras jaunimo politikos sritis ilgesniam ar trumpesniam laikui, tačiau negalima teigti, kad apskritai jaunimo politika regionų lygmenyje yra įgyvendinama efektyviai. Šiuo metu egzistuoja gan didelė

⁴¹ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. AD1-372 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos 2008–2010 metų programų patvirtinimo“
<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=7F37572FEAB711DCABC6746164617373&pathId=1087&type=LAW&category=786&categoryId=786> [žiūrėta: 2008 09 03].

takoskyra tarp regioninės jaunimo politikos ir nacionalinės jaunimo politikos ir tai lemia daugybę veiksnių. Pagrindines problemas, stabdančias efektyvų jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėse galima išskirti iš Vyriausybės nutarimu patvirtintos Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos.⁴²

Šioje programoje minima, kad jaunimo organizacijų plėtrai ir veiklos tęstinumui savivaldybėse trukdo dažna žmogiškųjų išteklių kaita. Taip yra todėl, kad savivaldybėse, kurių teritorijoje nėra aukštųjų mokyklų, jaunimo organizacijų nariai – mokiniai, per kelerius metus įgiję patirties, išvyksta studijuoti į didžiuosius Lietuvos miestus. Kalbant konkrečiai apie Klaipėdos miestą, ši problema nėra itin didelė, nes tai trečias pagal dydį Lietuvos miestas, kuriame yra aukštoji mokykla. Nors kita vertus, dėl to žmogiškųjų išteklių kaita nebūtinai yra mažesnė, nes į tokį didelį miestą kaip Klaipėda atvažiuoja nemažai jaunimo iš mažesnių miestelių. Be to, žmogiškųjų išteklių kaita taip pat trukdo ir regioninių jaunimo organizacijų tarybų sėkmingai veiklai. Tačiau žmonių, ypač jaunimo, migracija yra natūralus procesas ir jo niekaip nepašalinsi. Todėl tam, kad migracija nekeltų problemų jaunimo politikos įgyvendinimui savivaldybėse reikia stengtis pritaikyti migracijos teigiamas savybes, pvz.: naujas naujų žmonių žinias, kvalifikaciją, kitokį požiūrį ir pan.

Svarbi problema įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėse, taip pat ir Klaipėdos miesto savivaldybėje, yra ir kompetencijos trūkumas. Nors regioninių jaunimo organizacijų tarybų nariams yra organizuojami mokymai svarbiausiais jaunimo veiklos klausimais, tačiau ši veikla nesistemiška, priklauso nuo savivaldybių jaunimo aktyvumo ir savivaldybių finansinių išteklių. Todėl sunku užtikrinti tolygią jaunimo politikos plėtrą ir vis dažniau su jaunimu dirbantys kultūros, švietimo, sporto, socialinės apsaugos sistemų darbuotojai prabyla apie darbo su jaunimu patirties stoką, jaunimo neformaliojo švietimo, informacijos apie įvairių jaunimo organizacijų veiklą poreikį. Vadinas savivaldybėse įgyvendinant jaunimo politiką egzistuoja ir dar keletas problemų – informacijos ir finansinių išteklių stoka. Kalbant apie finansinius išteklius, problemos atsiranda pirmiausiai dėl per mažo institucinio finansavimo. Dėl šios priežasties egzistuoja patalpų, organizacinės technikos ir netgi žmogiškojo kapitalo trūkumas. Tačiau finansinių išteklių gali trūkti ir dėl kitos priežasties – savivaldybės ne pagal paskirtį naudoja Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialias tikslines dotacijas savivaldybių biudžetams valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti. Taigi šios problemos turėtų būti sprendžiamos peržiūrint finansavimą savivaldybėms ir galbūt griežčiau kontroliuojant tikslinių lėšų panaudojimą.

Be to, pakankamai svarbi problema yra ta, kad tik palyginti nedidelė dalis savivaldybių teisės aktų nustatyta tvarka yra sudariusios savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, t.y. didžioji dalis savivaldybių net

⁴² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimas Nr. 898 „Dėl jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2007, Nr. 95-3825.

nesirūpina tinkamos subjektų struktūros jaunimo politikai įgyvendinti sukūrimu. Klaipėdos miesto savivaldybėje tarybos sprendimu veikia Klaipėdos miesto jaunimo reikalų taryba, vadinasi galima teigti, kad Klaipėda yra pasirūpinusi tinkamu jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūra. Tačiau JRT Klaipėdoje yra neseniai, t.y. nuo 2004 m. veikianti institucija. Tai galima įvardinti kaip problemą, turint omenyje, kad kitų savivaldybių jaunimo reikalų tarybos jau skaičiuoja dešimtmetį.

Taigi jaunimo politikos įgyvendinimas yra efektyviausias tada, kai yra atliekamas konkrečiame regione, atsižvelgiant į tik tam regionui būdingas jaunimo problemas ir kitas ypatybes. Todėl labai svarbu, kad kiekviena savivaldybė jaunimo politiką įgyvendintų kuo tinkamiau. Savivaldybė, taip pat ir Klaipėdos miesto savivaldybė, įgyvendindama jaunimo politiką privalo remtis aukščiausių valstybės valdymo institucijų leidžiamais teisės aktais, tiesiogiai ar netiesiogiai reglamentuojančiais jaunimo politiką, jos įgyvendinimo priemones, būdus, principus ir kitus jaunimo politikos aspektus. Be to, svarbų vaidmenį jaunimo politikos įgyvendinime ir formavime regionuose turi ir savivaldybės institucijų leidžiami teisės aktai. Tačiau vienas iš svarbiausių dokumentų savivaldybėje yra strateginės veiklos planas, kuris turėtų apimti ir jaunimo politikos aspektus. Klaipėdos miesto savivaldybės strateginės veiklos planas 2008 – 2010 m. apima tam tikras jaunimo politikos sritis, tačiau su jaunimu susijusios programos turi būti ir yra atnaujinamos, atsižvelgiant į besikeičiančią situaciją, nes tik tada jaunimo politika galės būti efektyviai įgyvendinta regiono lygmenyje. Vis dėlto egzistuoja nemažai įvairių problemų trukdančių tinkamai įgyvendinti jaunimo politiką regioniniame lygmenyje, iš kurių pagrindinės yra žmoniškųjų išteklių kaita, kompetencijos, finansinių išteklių, informacijos trūkumas. Visos šios priežastys lemia, tai, kad jaunimo politika savivaldybių lygmenyje, neišskiriant ir Klaipėdos miesto savivaldybės, nėra įgyvendinama pakankamai efektyviai. Vadinasi būtina tiksliai identifikuoti problemas ir nustatyti tinkamas priemones joms šalinti. Tada tik galima bus užtikrinti jaunimo poreikius atitinkantį jaunimo politikos įgyvendinimą.

2.2. Klaipėdos miesto jaunimo politiką įgyvendinantys subjektai

Jaunimo politikos pagrindų įstatymo 8 straipsnyje yra nustatoma, kad savivaldybės jaunimo politiką formuoja ir įgyvendina savivaldybės institucijos. Savivaldybės institucijoms atlikti šią funkciją padeda savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius, kuris yra valstybės tarnautojas. Be to, savivaldybės tarybos sprendimu gali būti sudaroma nuolatinė (tarybos kadencijos laikotarpiui) ar laikinoji (atskiriems klausimams nagrinėti) savivaldybės jaunimo reikalų taryba.⁴³ Kalbant apie jaunimo politiką

⁴³ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

įgyvendinančius subjektus regionuose taip pat reikėtų išskirti regionines jaunimo organizacijų tarybas bei kitus jaunimo politikos įgyvendinimui įtakos turinčius subjektus.

Taigi Klaipėdos mieste jaunimo politiką taip pat formuoja ir įgyvendina pirmiausiai Klaipėdos miesto savivaldybės institucijos, joms padeda Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatorius. Klaipėdos miesto jaunimo politiką taip pat įgyvendina Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos, Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“ bei kiti subjektai.

2.2.1. Klaipėdos miesto savivaldybės institucijos

Kaip jau buvo minėta už jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą yra atsakingos savivaldybės institucijos ir žinoma pirmiausiai aukščiausios savivaldybės valdžios institucijos: savivaldybės taryba ir savivaldybės administracija. Taip yra todėl, kad jaunimo politika apskritai apima daug sričių: pilietiškumo ugdymo, švietimo, mokymo, mokslo, studijų ir ugdymo, neformalaus ugdymo, darbo ir užimtumo, apsirūpinimo būstu, laisvalaikio, poilsio, kūrybos ir kultūros, socialinės ir sveikatos apsaugos, sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto, todėl vienaip ar kitaip už jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą yra atsakingi skirtingi savivaldybės tarybos komitetai bei savivaldybės administracijos skyriai.⁴⁴

Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas atsiskleidžia per šių institucijų vykdomą veiklą nukreiptą konkrečiai į jaunimo politikos sritį, t.y. teisės aktų, kurie reglamentuoja pagrindinius jaunimo politikos aspektus savivaldybėje, leidyba. Todėl kalbant apie jaunimo politiką, svarbūs konkretūs Klaipėdos miesto savivaldybės sprendimai ir administracijos direktoriaus įsakymai, susiję būtent su jaunimo politikos sritimis Klaipėdos mieste. Pagrindiniai jaunimo politiką reglamentuojantys sprendimai ir įsakymai yra apibūdinti šios dalies 1 poskyryje, todėl toliau plačiau nebebus aptarti (žr. 2.1. poskyrį).

Be aukščiausių savivaldybės valdžios institucijų Klaipėdos savivaldybėje, kaip ir kitose šalies savivaldybėse, tiesiogiai jaunimo politiką formuoja ir įgyvendina įvairios institucijos, tarnybos, įstaigos, kurios teikia informacines, konsultacines, psichologines, profesinio orientavimo ir pan. paslaugas jaunimui. Pirmiausiai tai švietimo įstaigose: pagrindinės ir vidurinės mokyklos, gimnazijos, profesinio mokymo centrai, kolegijos, Klaipėdos universitetas. Be mokymosi įstaigų jaunimui paslaugas teikia ir įvairios neformalaus švietimo įstaigos: muzikos ir meno mokyklos, kūno kultūros ir sporto centrai. Šios įstaigos siekia tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais

⁴⁴ Integruota jaunimo politika savivaldybėje. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Integruota_jaunimo_politika/496 [žiūrėta: 2008 06 12].

visuomenės nariais. Svarbu išskirti ir darbo biržą, kaip vieną iš jaunimo politiką savivaldybėse formuojančių ir įgyvendinančių institucijų, nes ji teikia paslaugas 16–25 m. jaunuoliams: jauni bedarbiai, užsiregistravę darbo biržoje, mokomi, motyvuojami ir informuojami, kaip ieškoti darbo, jiems suteikiama informacija apie laisvas darbo vietas, galimybę įsigyti profesiją ar persikvalifikuoti. Klaipėdos savivaldybėje taip pat veikia įvairios pedagoginės-psichologinės tarnybos, jaunimo laisvalaikio centrai, kultūros centrai, muziejai, bibliotekos ir kitos paslaugas jaunimui teikiančios ir taip jaunimo politiką įgyvendinančios savivaldybės institucijos.

2.2.2. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatorius

Jaunimo reikalų koordinatorius savivaldybės institucijoms padeda formuoti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politiką. Ši pareigybė savivaldybėse buvo įsteigta JRD iniciatyva, siekiant užtikrinti nuolatinį darbą su jaunimu bei jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldos lygmenyje. Jaunimo reikalų koordinatorius yra tarpininkas tarp savivaldybės politikų, tarnautojų bei jaunimo. Jo funkcijos yra apibrėžiamos atitinkamos savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme.⁴⁵

Pagal Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybių aprašymą⁴⁶, jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė reikalinga savivaldybės jaunimo politikai formuoti ir įgyvendinti : rengti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoti jaunimo ir jaunimo organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, koordinuoti savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje, vykdyti kitą veiklą, susijusią su jaunimu ir jaunimo organizacijomis. Jaunimo reikalų koordinatorius yra A lygio, 11 kategorijos valstybės tarnautojas. Šias pareigas einantis valstybės tarnautojas atlieka funkcijas jaunimo politikos formavimo srityje, šiuo atveju, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijoje.

Pagal minėtą pareigybių aprašymą, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriui yra keliami specialūs reikalavimai. Pirmiausiai jis turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą (bakaluro kvalifikacinį laipsnį) bei mokėti vieną užsienio kalbą (anglų, prancūzų arba vokiečių). Be to, jis turi būti susipažinęs su Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais vietos savivaldą, viešąjį administravimą, valstybės tarnybą, dokumentų

⁴⁵ Jaunimo politikos įgyvendinimas savivaldybėse. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Jaunimo_politikos_igyvendinimas_savivald/455 [žiūrėta: 2008 06 12].

⁴⁶ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas.

valdymą, valstybinės jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, strateginio planavimo principais, žmonių išteklių vadyba. Taip pat gebėti valdyti, sisteminti, apibendrinti informaciją ir rengti išvadas, analizuoti ir apibendrinti informaciją, gebėti sklandžiai dėstyti mintis raštu ir žodžiu. Svarbi ir ne mažesnė kaip 1 metų darbo patirtis projektų vadybos srityje, bei ne mažesnė nei 1 metų veiklos jaunimo ar su jaunimu dirbančiose organizacijose patirtis. Jaunimo reikalų koordinatorius turi taip pat turėti organizavimo įgūdžių, reikalingų bendradarbiauti su institucijų atstovais, jaunimo organizacijomis, neformaliomis jaunimo grupėmis, neorganizuotu jaunimu ir mokėti dirbti su tam tikromis kompiuterinėmis programomis.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatorius, remiantis jo pareigybių aprašymu, atlieka tam tikras funkcijas. Pirmiausiai jis pagal savo kompetenciją koordinuoja savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą, inicijuoja jos įgyvendinimui reikalingas priemones, kad užtikrintų jaunimo aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime bei jaunimo problemų sprendime. Koordinatorius taip pat kaupia, sistemina, analizuoja ir apibendrina informaciją jaunimo politikos klausimais, pagal poreikius vykdo jaunimo situacijos tyrimus, siekiant disponuoti statistikos duomenimis. Jis teikia suinteresuotiems asmenims ir institucijoms informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje, be to kaupia ir skleidžia informaciją apie jaunimo veiklos galimybes, konsultuoja šiais klausimais jaunas žmones bei jaunimo organizacijas. Koordinatorius informuoja Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktorių apie jaunimo politikos įgyvendinimą, problemas bei siekiamus tikslus, taip pat rengia savivaldybės tarybos sprendimų, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų ir savivaldybės mero potvarkių, susijusių su jaunimo politikos įgyvendinimu, projektus, kad būtų užtikrintas jaunimo politiką reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimas, bei rengia metines apžvalgas apie jaunimo politikos įgyvendinimą ir su jomis supažindina savivaldybės administracijos direktorių ir jaunimo organizacijas tam, kad būtų užtikrinta atskaitomybė. Dar viena funkcija, kurią atlieka jaunimo reikalų koordinatorius, yra savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbo koordinavimas. Ši funkcija padeda sužinoti jaunimo problemas ir dalyvauti jų sprendime. Be to, vadovaujantis teisės aktais, koordinatorius bendradarbiauja su SADM, JRD ir kitomis institucijomis, kad būtų galima subalansuoti veiksmus, įgyvendinant valstybės jaunimo politiką. Jis taip pat bendradarbiauja su savivaldybės administracijos tarnautojais, įmonių, įstaigų, organizacijų atstovais, vykdančiais su jaunimu susijusią veiklą, savivaldybės jaunimo organizacijų taryba, jaunimo organizacijomis, neformaliomis jaunimo grupėmis, kad būtų galima koordinuoti visų organizacijų, dirbančių jaunimo klausimais, veiksmus. Jaunimo reikalų koordinatorius, siekdamas užtikrinti finansavimą įvairiems projektams vykdyti, inicijuoja jaunimo organizacijų bei jaunimo grupių projektus, pritraukiant ES bei Lietuvos fondų lėšas. Be to, jis apskritai dalyvauja plėtojant bendradarbiavimą su Lietuvos ir užsienio

šalių savivaldybėmis jaunimo politikos srityje tam, kad būtų galima perimti ir pasidalinti kitų Lietuvos savivaldybių bei užsienio šalių jaunimo politikos įgyvendinimo gerosios praktikos pavyzdžiais. Jaunimo reikalų koordinatorius Klaipėdos miesto savivaldybėje taip pat turi užtikrinti konkurso sąlygų parengimą ir pateikimą Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, siekiant užtikrinti teisės aktų atitiktį viešųjų pirkimų veiklos sritį reglamentuojantiems teisės aktams. Be to, jis užtikrina duomenų, tvarkomų informacinėje sistemoje naudojant taikomąsias programas, teisingumą ir slaptumą, pagal kompetenciją planuoja lėšų poreikį programų įgyvendinimui, vykdo einamąją finansų kontrolę, kad būtų užtikrintas tinkamas lėšų panaudojimas bei vykdo kitus su jaunimo politika susijusius nenuolatinio pobūdžio Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento direktorės pavedimus, kad būtų įgyvendintas savivaldybės administracijai priskirtų funkcijų vykdymas.

Remiantis Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus 2007 metų veiklos ataskaita, galima daryti išvadą, kad reali veikla, kurią šiais metais atliko koordinatorius, atitinka jam priskirtas funkcijas.⁴⁷ Pagal minėtą dokumentą, jaunimo reikalų koordinatorius organizavo jaunimo organizacijų potencialo plėtojimo ir institucinės paramos projektų rėmimą, jaunimo iniciatyvų projektų finansavimą, informacinių leidinių apie jaunimą ir jaunimui leidybą, jaunimo forumus – muges, kartu su Telšių arkivyskupija Lietuvos jaunimo dienas 2007 m., jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programos strateginio plano ir biudžeto paraiškos rengimą. Be to koordinatorius organizavo jaunimo reikalų tarybos darbą, nuolat bendradarbiavo su atitinkamais struktūriniais padaliniais, jaunimo organizacijomis ir neformaliomis grupėmis rengiant strateginius veiklos planus ar projektus, atstovavo savivaldybei, dalyvaudamas jaunimo organizuojamuose renginiuose, rinko informaciją savivaldybės administracijos skyriuose ir struktūriniuose padaliniuose dėl kryptingos jaunimo politikos įgyvendinimo Klaipėdos mieste, konsultavo jaunimo bei su jaunimu dirbančias organizacijas, dalyvavo įvairių komisijų (komitetų) veiklose ir pan. Be to koordinatoriaus veikla 2008 m. taip pat buvo ir yra itin aktyvi: koordinatorius iniciavo įvairius projektus, organizavo jaunimo forumus, muges, diskusijas, iniciavo ir organizavo įvairius mokymus su jaunimo politika susijusiems subjektams, taip pat ir jaunimo reikalų tarybų nariams, bei vykdė kitas jam priskirtas funkcijas.

Šiuo metu Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatorius yra šio darbo autorius Modestas Vitkus. Kaip matyti iš koordinatoriaus pareigų apraše pateiktų funkcijų ir 2007 m. bei 2008 m. vykdytos veiklos, jis turi gan plačius įgaliojimus ir juos pakankamai tinkamai ir efektyviai įgyvendina, taip padėdamas Klaipėdos miesto savivaldybės institucijoms formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką Klaipėdos mieste. Tačiau vieno žmogaus tokioms

⁴⁷ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus 2007 metų veiklos ataskaita.

plačioms funkcijoms tinkamai įgyvendinti nepakanka, todėl šio darbo autorius siūlo Klaipėdos miesto savivaldybėje įkurti jaunimo reikalų skyrių arba bent kelis savivaldybės išlaikomus darbuotojus, kurie padėtų jaunimo reikalų koordinatoriui įgyvendinti jam pavestas funkcijas. Be to koordinatoriaus darbas taptų daug efektyvesnis, jeigu jis būtų tiesiogiai pavaldus savivaldybės administracijos direktoriui, nes tai padėtų išsiaiškinti ir susieti visus jaunimo politikos klausimus, nagrinėjamus skirtinguose savivaldybės departamentuose, bei informuoti visus departamentus apie naujoves jaunimo politikoje, koordinuoti veiksmus ir plėtoti tarpžinybinį tinklą. Be to jaunimo koordinatorius, kuris yra pavaldus administracijos direktoriui, nebeturėtų atlikti veiklos, nesusijusios su jaunimo politikos įgyvendinimu, bei išaiškėtų jaunimo koordinatoriaus koordinuojamojo, o ne organizacinio pobūdžio veiklos suvokimas. Taigi autorius siūlo papildyti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos organizacinę struktūrą nauju jaunimo reikalų skyriumi arba bent keliais savivaldybės lėšomis išlaikomais darbuotojais, kurie padėtų jaunimo reikalų koordinatoriui atlikti jam pavestas funkcijas, bei jaunimo reikalų koordinatorių padaryti tiesiogiai pavaldžiu savivaldybės administracijos direktoriui.⁴⁸

2.2.3. Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos

Kaip jau buvo minėta, Jaunimo politikos pagrindų įstatyme yra nustatoma, kad savivaldybės tarybos sprendimu gali būti sudaroma nuolatinė (tarybos kadencijos laikotarpiui) ar laikinoji (atskiriems klausimams nagrinėti) savivaldybės jaunimo reikalų taryba.⁴⁹ Tai patariamąjį balsą turinti institucija, kurios ilgalaikis tikslas yra užtikrinti jaunimo dalyvavimą sprendžiant jiems svarbius klausimus. Taryboje bendradarbiauja politikai, administracijos darbuotojai ir jaunimo organizacijų atstovai. Jeigu taryba savo darbą atlieka gerai, jaunimo atstovai turi galimybę mokytis atpažinti jaunimo poreikius, formuluoti interesus ir jiems atstovauti, derinti poreikius ir galimybes, jaunimo interesus su savo bendruomenės interesais, perprasti demokratines sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo procedūras. Savo ruožtu politikai ir administracijos atstovai gali geriau išsiaiškinti jaunimo situaciją, suprasti problemas, drauge su jaunimo atstovais ieškoti geriausių sprendimų.⁵⁰ Tačiau tik trečdalis savivaldybių tarybų Lietuvoje turi priėmę sprendimą įkurti jaunimo reikalų taryba. Viena iš jų yra ir Klaipėdos miesto savivaldybės taryba.

⁴⁸ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus 2008 m. gruodžio 9 d. raštas Nr. VS-4322 „Dėl organizacinės struktūros projekto“.

⁴⁹ Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.

⁵⁰ Jaunimo politikos įgyvendinimas savivaldybėse. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Jaunimo_politikos_igyvendinimas_savivald/455 [žiūrėta: 2008 06 12].

Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų taryba buvo įkurta ir jos sudėtis patvirtinta 2006 m. kovo 30 d. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu.⁵¹ Jos nuostatai taip pat buvo patvirtinti tarybos sprendimu.⁵² Pagal šiuos nuostatus Klaipėdos miesto jaunimo reikalų taryba sudaroma prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos, siekiant užtikrinti jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese. Ši taryba yra visuomeninė patariančioji institucija, vykdanči konsultanto ir eksperto funkcijas, padedanti formuoti savivaldybės jaunimo politiką. Nuostatai nurodė, kad taryba sudaroma Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpiui, vadinasi tai nuolatinė savivaldybės jaunimo reikalų taryba.

Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai išskyrė, kad šios tarybos uždaviniai yra formuoti jaunimo politiką, skatinti jaunimo iniciatyvas, užtikrinti jaunų žmonių pilietines, socialines, politines teises, formuoti intelektualią, pilietišką, demokratišką asmenybę, padėti jaunimui integruotis į politinį, pilietinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį Klaipėdos miesto gyvenimą. Be to, taryba vykdo šias funkcijas: analizuoja jaunimo problemas ir poreikius; rengia ir teikia Klaipėdos miesto savivaldybės tarybai, merui ir kitoms savivaldybės institucijoms siūlymus dėl sprendimų, reglamentuojančių jaunimo politikos įgyvendinimą; atlieka programų, susijusių su jaunimo politikos įgyvendinimu, ekspertizę ir pagal savo kompetenciją teikia pasiūlymus šių programų rengėjams; siūlo jaunimo veiklos finansavimo prioritetus, sudaro patariamąsias ekspertų komisijas jaunimo politikos klausimais ir siūlo jų darbo tvarką; dirba jaunimo nusikalstamumo prevencijos ir socialinės integracijos srityse; skleidžia informaciją, žinias ir patirtį apie jaunimo organizacijas, iniciatyvas, jaunimo socialinę integraciją, nusikalstamumo prevenciją bei sprendžia kitus teisės aktų jai pavestus klausimus. Jaunimo reikalų taryba, pagal nuostatus, turi sudaryti šeši regioninės jaunimo organizacijų asociacijos deleguoti atstovai ir šešis miesto savivaldybės atstovai, vadinasi taryba yra sudaroma pariteto principu.

Taigi galima teigti, kad Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų taryba siekia: įgyvendinti kryptingą Klaipėdos miesto jaunimo politiką.; atstovauti Klaipėdos miesto jaunimo interesus; skatinti jaunimo savanoriškumą, pilietiškumą ir užimtumą; ugdyti jaunimo verslumą bei skatinti tarpžinybiškumą. O šiems tikslams įgyvendinti taryba kelia tam tikrus uždavinius. Pirmiausiai sisteminti Klaipėdos jaunimo interesus, ir juos atstovauti. Taryba taip pat turi skatinti tarpžinybinį bendradarbiavimą tarp Klaipėdos jaunimo politiką formuojančių institucijų bei nuolatos kryptingai rinkti informaciją iš visų savivaldybės

⁵¹ Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2006 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T2-97 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos sudėties patvirtinimo ir pirmininko skyrimo“.
<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=1DA5EE72C4D611DAB3F4746164617373&pathId=979&type=LAW&category=669&categoryId=669> [žiūrėta: 2008 09 03].

⁵² Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2005 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T2-401 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos nuostatų patvirtinimo“.
<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=6E93BAE97DEC11DAB07E746164617373&pathId=&searchText=jaunimo+reikalai+tarybos&categoryId=> [žiūrėta: 2008 09 03].

skyrių, kurie susiję su jaunimu, teikti vertinimus, stebėti jų raida ir teikti rekomendacijas. Be to, vienas iš uždavinių yra parengti ir patvirtinti Klaipėdos jaunimo politikos koncepciją, parengti susitarimą tarp politinių partijų dėl vieningos jaunimo politikos įgyvendinimo, dalyvauti rengiant priemonių planą jaunimo poreikiams užtikrinti miesto strateginiam planui bei konsultuoti politikus jaunimo politikos klausimais. Taryba taip pat turi siekti, kad jaunimo veiklai skiriamas finansavimas kasmet didėtų, sudaryti palankias sąlygas nevyriausybinėms jaunimo organizacijoms bei iniciatyvinėms grupėms siekti savo projektų finansavimo, skatinti jaunimo verslumo centro įkūrimą Klaipėdos mieste, kelti jaunimo reikalų tarybos narių kompetenciją jaunimo politikos srityje ir atlikti kitus panašius uždavinius.⁵³

Tačiau kaip realiai Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų taryba vykdė jai paskirtą veiklą geriausiai atskleidžia 2007 m. gruodžio 3 d. veiklos ataskaita.⁵⁴ Pagal šį dokumentą, nuo tos sudėties jaunimo reikalų tarybos darbo pradžios 2006 m. buvo suformuotos tarybos darbo gairės, veiklos principai, išskirti kadencijos tikslai ir uždaviniai. Tarybos posėdžiai vyko reguliariai, kas 3 - 4 savaites. Posėdžiuose buvo aptariamos jaunimui aktualios problemos, ieškomi galimi sprendimų būdai jaunimo problemoms spręsti. Be to, savo kadencijos metu taryba priėmė ir pateikė Klaipėdos miesto merui oficialias pozicijas bei pasiūlymus su priemonių planu, dėl kai kurių jaunimo politikos aspektų, vertino ir pateikė savo siūlymus miesto tarybai. Išskiriama ir tai, kad siekdama bendravimo su miesto jaunimu ir jaunimo organizacijomis jaunimo reikalų taryba kartu su miesto savivaldybės administracija ir Turizmo informacijos centru 2006 m. spalio 15 d. surengė visos dienos išvyką laivu "Mecklenburg" į Nidą, kuri pirmą kartą sukviėtė visas miesto jaunimo organizacijas, ir sudarė galimybę jaunimui susipažinti ir pabendrauti. Be to, jaunimo reikalų taryba surengė jaunimo organizacijų pagerbimo ceremoniją. Tačiau tarybos veikla nėra labai efektyvi. Jos nariams trūksta tinkamos kompetencijos, egzistuoja didelė narių rotacija dėl per ilgo kadencijos laiko, tarybos sudėtis nepakankamai atstovauja visas jaunimo politikos sritis ir pastebimos kitos problemos, trukdančios tinkamai įgyvendinti tarybai paskirtas funkcijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityje.

Taigi Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos yra nuolatinė savo kompetencijos srityje veikianti jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo institucija Klaipėdos miesto savivaldybėje, kurios veikloje yra pastebima nemažai trūkumų, kurie turi būti tinkamai įvertinti ir ištaisyti.

⁵³ Jaunimo reikalų taryba.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do?jsessionid=63A8D4E71D0D845290FF5D8A7C02F1A4?docLocator=3130C964416311DB8FFD746164617373&categoryId=704&pathId=1008> [žiūrėta: 2008 09 03].

⁵⁴ Jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 3 d. veiklos ataskaita.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do?docLocator=244F97E5D30711DC88B8746164617373&categoryId=788&pathId=1089> [žiūrėta: 2008 09 03].

2.2.4. Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“

Greta savivaldybei pavaldžių institucijų jaunimo veiklą vykdo ir NVO, t. y. laisva valia piliečių sukurtos organizacijos, registruotos kaip asociacijos, labdaros paramos fondai ir viešosios įstaigos. Šios organizacijos yra savarankiškai valdomos, remiasi savanoriška veikla, siekia visuomenei naudingų tikslų, yra nepriklausomos nuo valdžios ir nesiekia pelno. Jos turi aiškias vertybines nuostatas ir ideologiją, dažnai turi skiriamuosius ženklus ir atributiką. NVO vykdo įvairią, jos tikslus atitinkančią veiklą. Taip pat ji turi nuolat rūpintis pačios organizacijos atnaujinimu ir palaikymu. Jaunimo organizacijoms priskiriamos tos NVO, kuriose ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės ir (ar) į kurias įeina ne mažiau kaip 2/3 asociacijų, kurių kiekvienos ne mažiau kaip 2/3 narių yra jauni žmonės. Tačiau dauguma jaunimo organizacijų nėra „grynos“ NVO, nes neturi juridinio asmens statuso. Kaip jaunimo klubai, jos neretai veikia prie įvairių savivaldybės ugdymo įstaigų, pvz.: daugumoje švietimo įstaigų (gimnazijoje, vidurinėse ir pagrindinėse mokyklose) veikia mokinių savivaldos institucijos, kolegijose ir universitetuose veikia studentų atstovybės ir pan.⁵⁵

Dažniausiai minėtas savivaldybėje veikiančias jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas vienija jaunimo organizacijų taryba, arba asociacija. Jaunimo organizacijų tarybos tikslai yra skatinti pozityvias jaunimo iniciatyvas, jaunimo savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą, visuomenei ir valstybei naudingą jaunimo veiklą, aktyvų jaunimo dalyvavimą visuomeniniame ir pilietiniame gyvenime, jaunimo organizacijų plėtrą regionuose bei atstovauti jaunimo interesams savivaldybių institucijose ir įstaigose, santykiuose su kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis. Jaunimo organizacijų taryba koordinuoja jaunimo organizacijų veiklą, teikia joms svarbią informaciją, deleguoja jaunimo atstovus į savivaldybių jaunimo reikalų tarybą, vykdo jaunimo organizacijų lyderių mokymus. Savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų atstovai bendradarbiauja LiJOT.⁵⁶

Klaipėdos miesto savivaldybėje veikiančias jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas vienija Klaipėdos jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“ (KLAS). Jos nariais yra devyniolika Klaipėdos jaunimo organizacijų: Jaunimo informacijos centras (JIC); Klaipėdos NVO informacijos centras; Klaipėdos jaunimo sveikatos centras „Bendraamžiai“; Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Klaipėdos komitetas; Klaipėdos Senamiesčio „Rotaract“ klubas; Klaipėdos jaunųjų socialliberalų sąjunga; Klaipėdos liberalaus jaunimo organizacija; Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga (Klaipėdos

⁵⁵ Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Savivaldybių jaunimo politikos gairės (2003 – 2005 metų patirtis ir išvalgos). <http://www.jrd.lt/go.php/lit/cia/162>. P. 9 – 11 [žiūrėta: 2008 06 12].; Integruota jaunimo politika savivaldybėse. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Integruota_jaunimo_politika/496 [žiūrėta: 2008 – 06 – 12].

⁵⁶ Integruota jaunimo politika savivaldybėse. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Integruota_jaunimo_politika/496 [žiūrėta: 2008 06 12].

skyrius); Lietuvos jaunųjų konservatorių lyga (Klaipėdos skyrius); Lietuvos piliečių sąjunga Jaunimo skyrius; Labdaros ir paramos fondas „Jaunimo misija“; Klaipėdos Kristaus Karaliaus ateitininkų MAS/SAS kuopa ir JAS kuopa; Klaipėdos Miesto Moksleivių Taryba; Klaipėdos universiteto studentų sąjunga; Klaipėdos verslo ir technologijų kolegijos studentų atstovybė; Lietuvos jūrų skautija; Lietuvos nacionalinė Europos skautų asociacija; Lietuvos skautija, Klaipėdos krašto „Pamario“ tuntas; Klaipėdos miesto jaunimo ekstremalaus sporto klubas „Graindas“. „Apskritasis stalas“ koordinuoja jaunimo organizacijų veiklą, teikia joms svarbią informaciją, įvairias paslaugas, vykdo jaunimo organizacijų lyderių mokymus įvairiomis temomis taip pat atstovauja jų interesams santykiuose su vietos valdžia, LiJOT bei deleguoja jaunimo atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą. Taigi KLAS tenka ypatingas vaidmuo Klaipėdos jaunimo politikos įgyvendinime.⁵⁷

Apskritai KLAS siekia sudaryti palankias technines, teisinės, institucines, informacines ir kitokias sąlygas Klaipėdos miesto jaunimo organizacijoms teikti kokybiškas paslaugas jauniems klaipėdiečiams. Taip pat ji siekia stiprinti jaunimo organizacijų vaidmenį visuomenėje ir skatinti tarpusavio bendradarbiavimą, atstovauti organizacijų interesams valstybinėse ir savivaldos institucijose bei įvairiose kitose organizacijose bei puoselėti aktyvios jaunimo veiklos tradicijas Klaipėdoje. Todėl pagrindinė KLAS misija yra vadovaujantis savo vertybėmis (inovatyvumu, subalansuotu pokyčiu bei gerosios patirties sklaida) atstovauti ir ginti Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų interesus. Be to, „Apskritojo stalo“ pagrindinis strateginis tikslas yra formuoti pažangią jaunimo politiką Klaipėdos mieste, kuriant ir diegiant jaunimo interesų identifikavimo ir realizavimo mechanizmus. Taip pat galima išskirti, kad asociacija siekia teikti veiksmingas paslaugas savo nariams, siekiant jų konkurencingumo bei darnios asociacijos plėtros, užtikrinti kokybišką tikslų įgyvendinimą, diegiant inovatyvius vadybinius instrumentus, užtikrinti kryptingą organizacinio žinojimo plėtrą, diegiant kompetencijos kėlimo ir konsultavimo sistemą bei sukurti ir įdiegti efektyvią informacinę sistemą, tenkinančią asociacijos narių ir visuomenės informacinius poreikius.⁵⁸

Remiantis KLAS 2007 m. veiklos ataskaita, galima daryti išvadą, kad ši organizacijų asociacija savo veiklą vykdo gan aktyviai.⁵⁹ Minėtame dokumente pateikiama, kad KLAS administracijos, tarybos ir visuotinis narių susirinkimai vyko pakankamai dažnai, kuriuose buvo sprendžiami įvairūs klausimai dėl tam tikrų jaunimo politikos įgyvendinimo Klaipėdos mieste klausimų, asociacija organizavo diskusiją

⁵⁷ JO asociacija „Apskritasis stalas“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do;jsessionid=149B08E22DE983807312E673AFC4EE1E?docLocator=4BF47C6BA63611DB9817746164617373&categoryId=737&pathId=1011> [žiūrėta: 2008 09 03].

⁵⁸ Ten pat.

⁵⁹ 2007 metų Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“ veiklos ataskaita. <http://www.klaipeda.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/JAUNIMO%20veiklos%20ataskaita2008140519.doc> [žiūrėta: 2008 09 03].

„Politinių partijų ir giminingų joms organizacijų santykiai“, padėjo organizuoti Klaipėdos jaunimo organizacijų mugę. Panašią veiklą KLAS vykdė ir 2008 m.⁶⁰ Tačiau šiais metais asociacija dalyvavo įvairiose tarptautiniuose, tarpkultūriniuose projektuose, organizavo įvairius mokymus, seminarus, konferencijas, organizacijų susitikimus, jaunimo organizacijų mugę, pilietinę akciją, jaunimo vasaros stovyklą ir pan. Nors iš veiklos ataskaitų galima daryti išvadą, kad KLAS yra aktyvus, efektyviai jaunimo politiką vykdomas subjektas, tačiau ši asociacija įgyvendinama jaunimo politiką Klaipėdos mieste susiduria su įvairiomis problemomis. Pirmiausiai tai finansinių išteklių, patalpų, narių kompetencijos trūkumas, didelė narių rotacija ir pan.

Taigi KLAS, kaip ir kitos jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas vienijančios asociacijos ar tarybos, turi didelę įtaką ir yra labai svarbios jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui regione. Taip yra todėl, kad bendradarbiaudama su kitomis jaunimo politiką formuojančiomis ir įgyvendinančiomis institucijomis bei vykdydama kitą jos kompetencijai priklausančią veiklą KLAS tiesiogiai įtraukia patį jaunimą į jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą. Tačiau KLAS veikloje yra nemažai trūkumų, kurie turi būti išspręsti tam, kad šią asociaciją būtų galima įtraukti į efektyviai jaunimo politiką formuojančių ir įgyvendinančių subjektų ratą.

2.2.5. Kiti jaunimo politikos įgyvendinimui įtakos turintys subjektai

Būtina išskirti, kad ne visi jauni žmonės yra linkę burtis į organizacijas, įsipareigoti ilgam laikui ir nuolatinei veiklai. Tačiau ir tokie jaunuoliai turi idėjų, nori jas įgyvendinti ir taip save išreikšti. Be to neretai būtent neformaliose grupėse (grafiti piešėjai, breiko šokėjai ir pan.) gimsta novatoriškos ir aktualius jaunimo poreikius atspindinčios idėjos. Todėl neformalios jaunimo grupės *jaunimo iniciatyvos* skatinimas išlieka vienu iš svarbiausių jaunimo veiklos tikslų. Apskritai jaunimo politikos užduotis - atpažinti tokias neformalias grupes, užmegzti pokalbį ir, jei tokiai grupei reikia pagalbos, pagal galimybes jas suteikti. Taip turėtų būti siekiama pakreipti „maištaujančio“ jaunimo saviraišką visuomenei naudinga linkme, nežlugdyti jų iniciatyvos, bet suteikti jai civilizuotą formą.⁶¹ Lygiai tokios pat pozicijos turėtų laikytis ir jaunimo politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai Klaipėdos mieste, nes ir šiame regione yra nemažai neformalių grupių, kuriose pasireiškia jaunimo iniciatyvos. Todėl formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką į šias jaunimo iniciatyvas taip pat turėtų būti atsižvelgiama.

⁶⁰ 2008 metų Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“ veiklos ataskaita.

⁶¹ Integruota jaunimo politika savivaldybėse. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Integruota_jaunimo_politika/496 [žiūrėta: 2008 06 12]; Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Savivaldybių jaunimo politikos gairės (2003 – 2005 metų patirtis ir išvalgos). <http://www.jrd.lt/go.php/lit/cia/162>. P. 12 [žiūrėta: 2008 06 12].

Taip pat reikėtų paminėti, kad jaunus žmones ir jų artimiausią aplinką vis labiau veikia *verslo sektorius*. Komercinės įmonės teikia vis daugiau laisvalaikio, komunikacijos, kultūros, informavimo paslaugų jaunimui, matydami juose pelningą vartotojų grupę. Didelė dalis jaunų žmonių leidžia laiką kavinėse, diskotekose, klubuose, interneto paslaugų ir kompiuterinių žaidimų centruose, bendrauja mobiliaisiais telefonais, klausosi privačių radijo stočių, žiūri išnuomotus filmus ir komercinę televiziją. Taigi siekiant įtraukti į pokalbį apie jaunimo reikalus savivaldybei nepavaldžių įmonių savininkus ir darbuotojus, panaudoti jų veržlumą ir sumažinti neigiamą komercinio sektoriaus poveikį, būtina stebėti ir analizuoti šių įmonių tinklą ir veiklą, ieškoti galimybių įgyvendinti bendrus ir vietos jaunimo ugdymui naudingus projektus.⁶² Vadinas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką regionuose, tame tarpe ir Klaipėdos miesto savivaldybėje, būtina atsižvelgti ir š verslo sektoriaus daromą poveikį jaunimui.

Taigi jaunimo politiką Klaipėdos mieste pirmiausiai formuoja ir įgyvendina aukščiausios savivaldybės valdžios institucijos Klaipėdos savivaldybėje – Klaipėdos miesto savivaldybės taryba bei administracija. Tai pat už jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą yra atsakingos ir kitos Klaipėdos miesto savivaldybės institucijos, tarnybos, įstaigos, kurios teikia informacines, konsultacines, psichologines, profesinio orientavimo ir pan. paslaugas jaunimui. Savivaldybės institucijoms savo funkcijas atlikti padeda Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatorius, kuris turi gan plačius įgaliojimus jaunimo politikos įgyvendinimo ir formavimo srityje. Šiuo metu jaunimo reikalų koordinatorius Klaipėdos mieste yra šio darbo autorius Modestas Vitkus. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos sprendimu yra įsteigta ir Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos. Tai dar vienas jaunimo politiką formuojantis ir įgyvendinantis nuolatinis Klaipėdos miesto savivaldybės subjektas. Be to, svarbų vaidmenį jaunimo politikos formavimui ir įgyvendinimui turi ir KLAS, nes ji bendradarbiaudama su kitomis jaunimo politiką formuojančiomis ir įgyvendinančiomis institucijomis bei, vykdydama kitą jos kompetencijai priklausančią veiklą, tiesiogiai į jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą įtraukia ir patį jaunimą. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad jaunimo politikai įtakos daro ir kiti subjektai – neformalios grupės ir jose dalyvaujančių jaunuolių iniciatyva bei verslo subjektai.

Apibendrinant galima teigti, kad jaunimo politika bus efektyviausia tada, kai ji bus formuojama ir įgyvendinama atsižvelgiant į konkretaus regiono jaunimą ir jo problemas, t.y. kai ji bus įgyvendinama atitinkamame regione. Klaipėdos miesto savivaldybė, įgyvendindama jaunimo politiką privalo remtis aukščiausių valstybės valdymo institucijų leidžiamais teisės aktais, be to svarbų vaidmenį jaunimo

⁶² Integruota jaunimo politika savivaldybėse. http://www.jrd.lt/go.php/lit/Integruota_jaunimo_politika/496 [žiūrėta: 2008 – 06 – 12]; Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Savivaldybių jaunimo politikos gairės (2003 – 2005 metų patirtis ir išvalgos). <http://www.jrd.lt/go.php/lit/cia/162>. P. 12 [žiūrėta: 2008 06 12].

politikos įgyvendinime ir formavime Klaipėdos miesto savivaldybėje turi ir savivaldybės tarybos, mero sprendimai bei administracijos direktoriaus įsakymai. Vienas iš pagrindinių savivaldybės dokumentų yra strateginis veiklos planas, kuris turėtų apimanti ir tam tikras jaunimo veiklos sritis. Nors Klaipėdos miesto savivaldybėje strateginio veiklos plano 2008 – 2010 m. programa (Nr. 14) ir apima tam tikras jaunimo politikos sritis, tačiau atsižvelgiant į sparčiai besikeičiančią jaunimo situaciją ji turi būti ir yra keičiama. Taip yra todėl, kad nesant tinkamam strateginės veiklos planui, apimančiam nors tam tikras jaunimo politikos sritis, nebus galima užtikrinti tinkamo jaunimo politikos įgyvendinimo savivaldybėje. Tačiau regionuose egzistuoja nemažai problemų, trukdančių tinkamai įgyvendinti jaunimo politiką. Pagrindinės iš jų yra žmogiškųjų išteklių kaita, kompetencijos, finansinių išteklių, informacijos trūkumas ir pan. Be to efektyviam jaunimo politikos įgyvendinimui labai didelę įtaką turi ir tinkamai savo funkcijas atliekančios jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo institucijos. Nors Klaipėdos miesto savivaldybėje jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų ratas yra pakankamai platus, vis dėlto jų veikloje yra pastebima nemažai trūkumų, kurie turi būti tinkamai identifikuoti ir, kaip ir kitos problemos, pašalinti, naudojant tinkamas ir efektyvias priemones.

3. JAUNIMO POLITIKOS PADĖTIES KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE SOCIOLOGINIO TYRIMO ANALIZĖ

Kaip jau buvo minėta šiame darbe, vienas iš pagrindinių dalykų, galinčių atskleisti ne tik jaunimo ir jaunimo politikos įgyvendinimo problemas, bet ir padėti siekti efektyvesnio jaunimo politikos įgyvendinimo yra sociologinis jaunimo situacijos tyrimas. Todėl tam, kad būtų galima išskirti tam tikras realias problemas, su kuriomis jaunimas susiduria konkrečiai Klaipėdos miesto savivaldybėje, ir pasiūlyti tam tikrus problemų sprendimo variantus, pirmiausiai būtina išanalizuoti jaunimo situacijos tyrimo duomenis. Paskutinį kartą Klaipėdos miesto jaunimo situacijos sociologinis tyrimas buvo atliktas 2006 m.⁶³ Prie šio tyrimo organizavimo, klausimų sudarymo bei duomenų analizavimo tiesiogiai prisidėjo ir šio darbo autorius, kuris tuo metu buvo Jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys.

3.1. Tyrimo metodologija

Tyrimo vykdytojas ir užsakovas. Jaunimo situacijos Klaipėdos mieste sociologinio tyrimo anketos klausimus sudarė Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos, kurios narys tuo metu buvo ir šio darbo autorius. Šio darbo autorius tiesiogiai prisidėjo prie anketos klausimų suformulavimo ir tyrimo dalių išskyrimo. Sudaryti klausimai buvo pateikti UAB “Eurointegracijos projektai“, kuri Klaipėdos miesto savivaldybės užsakymu pagal 2006 m. rugsėjo 12d. pasirašytą sutartį Nr. J4-943 atliko techninę tyrimo dalį – apklausė respondentus iš jaunimo rato bei tiesioginio interviu būdu apklausė ekspertus, susitemino, apibendrino ir pateikė gautus rezultatus.

Tyrimo respondentai. Apklausoje dalyvavo 458 respondentai nuo 14 iki 29 metų ir 10 ekspertų.

Tyrimo tikslas. Tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti Klaipėdos miesto jaunimo situaciją.

Tyrimo metodai. Vykdamas šį tyrimą, 14-29 metų jaunimas buvo apklausiamas pagal iš anksto paruoštus klausimus (žr. 4 priedą). Ekspertai buvo apklausti tiesioginio interviu būdu.

Tyrimo laikas. Apklausa vyko 2006m spalio 2-11 dienomis.

Statistinė duomenų paklaida. Kiekvieno tyrimo metu, dėl respondentų atrankos, atsiranda tam tikra duomenų paklaida. Statistinė paklaida yra apskaičiuojama matematiškai, remiantis duomenų paklaidos lentele (žr. 5 priedo 1 lentelę).

⁶³ Klaipėdos miesto savivaldybės užsakymu UAB “Eurointegracijos projektai“ 2006 m. spalio 2 – 11 d. atliktas jaunimo situacijos Klaipėdos mieste sociologinis tyrimas.

Ekspertų apklausa. Ekspertų apklausai buvo pasirinkti įvairių sričių atstovai: politikas, verslininkas, mokyklos direktorė, kolegijos direktorė, miesto mokinių parlamento atstovė, studentų sąjungos atstovas, policijos darbuotoja, darbo biržos atstovė ir kt. Kalbant su ekspertais pagrindinis dėmesys buvo skiriamas sričiai, kurioje jie dirba.

Žemiau pateikiami interviu numeriai, bei trumpi ekspertų apibūdinimai.

1 lentelė. Ekspertų apklausos dalyviai

Interviu numeris	Vardas Pavardė	Pareigos
Interviu 1	Vilija Prižgintienė	Ažuolyno gimnazijos direktorė
Interviu 2	Vilija Venckutė - Palaitienė	Klaipėdos miesto tarybos narė
Interviu 3	Giedrė Vaicekauskaitė	Miesto moksleivių tarybos narė
Interviu 4	Kristupas Šliogeris	Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos pirmininkas
Interviu 5	Daiva Blinstrubienė	Klaipėdos miesto rajono darbo biržos, jaunimo darbo centro vadovė
Interviu 6	Antanina Šereivienė	Klaipėdos kolegijos direktorė
Interviu 7	Violeta Lideikytė	Klaipėdos miesto vyriausiojo policijos komisariato, viešosios policijos, viešosios tvarkos tarnybos prevencijos skyriaus nepilnamečių pareigūnų veiklos poskyriaus viršininkė
Interviu 8	Ramunė Vaičienė	Socialinė pedagogė
Interviu 9	Gintaras Lubauskas	Įmonės vadovas
Interviu 10	Viktoras Usovas	Socialinių mokslų kolegijos studentų atstovybės prezidentas

Bendrieji respondentų demografiniai duomenys. Visi apklaustieji buvo suskirstyti į tris: 14 - 17; 18 - 22; ir 23 - 29 metų amžiaus grupes. Didžiausią respondentų dalį sudarė 18 – 22 m. jaunuoliai (43,2 proc.), mažiausia respondentų dalis buvo 23 – 29 m. jaunuoliai (26,2 proc.), o 14 – 17 m. jaunuoliai sudarė beveik trečdalį respondentų (30,6 proc.) Vyrai sudarė 42 proc. apklaustųjų, moterys – 58 proc. Dauguma apklaustųjų turėjo aukštąjį universitetinį (24,2 proc.) bei vidurinį (17,2 proc.) išsilavinimą. Tuo metu daugiau negu pusė respondentų mokėsi arba studijavo, ketvirtadalis – dirbo, kas penktas apklaustasis mokėsi/studijavo ir dirbo. Bedarbiai sudarė 1,7 proc. jaunimo. Dauguma jaunimo tyrimo metu buvo

nevedę arba netekėjusios – šie respondentai sudarė 62,4 proc. apklaustųjų. 17,3 proc. jaunimo buvo vedę/ištekėjusios, 15,3 proc. - gyveno nesusituokę, 3,7 proc. - buvo išsiskyre, o 1,3 proc. - našliai. Absoliuti dauguma, t.y. 82,5% respondentų neturėjo vaikų, vadinasi – 17,5% jaunimo vaikų turėjo (žr. 6 priedo 1 - 6 pav.).

Tyrimo struktūra. Tyrimas buvo suskirstytas į dešimt dalių. Pirmoji dalis - bendras Klaipėdos miesto situacijos vertinimas, antroji - asmeninės situacijos vertinimas, trečioji - jaunimo problemos Klaipėdos mieste, ketvirtoji - jaunimo politika, penktoji - atstovavimas jaunimo interesams, šeštoji - jaunimo dalyvavimas įvairiose organizacijose ir struktūrose, septintoji - jaunimas ir švietimas, aštuntoji - jaunimas ir darbas, devintoji - jaunimas ir laisvalaikis bei dešimtoji - jaunimas ir sveikata; polinkis į žalingus įpročius; nusikalstamumas. Šis tyrimas buvo vykdomas ne tik siekiant išanalizuoti bendras Klaipėdos miesto jaunimo ir jaunimo politikos problemas, bet ir atsižvelgiant į jaunimo politikos įgyvendinimo sritis: šeštoji tyrimo dalis susijusi su pilietiškumo ugdymo sritimi, septintoji su švietimo, mokslo, studijų ir ugdymo, devintoji – su laisvalaikio ir poilsio sritimis, o dešimtoji su sveikatingumo sritimi.

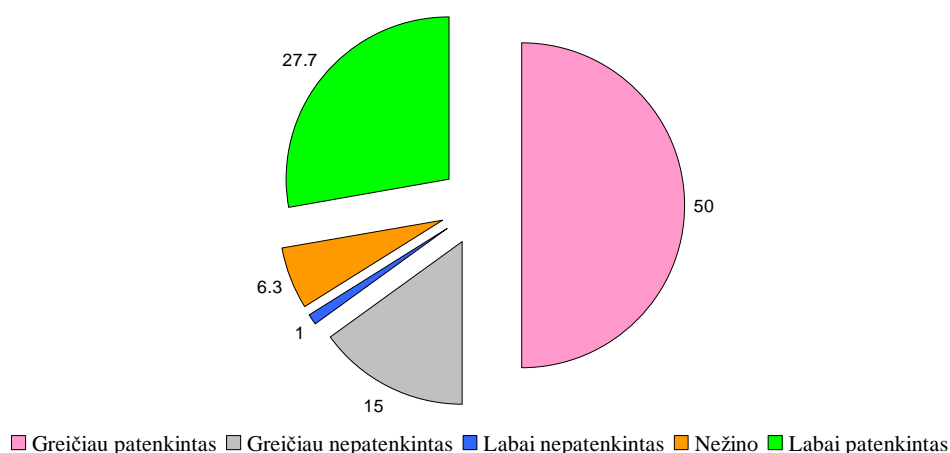
3.2. Tyrimo duomenų analizė

Pirmoji dalis - bendras Klaipėdos miesto situacijos vertinimas. Pirmojoje tyrimo dalyje buvo siekiama išsiaiškinti, kaip jaunimas vertina Klaipėdą pagal patrauklumą gyventi, mokytis, dirbti, pradėti verslą bei leisti laisvalaikį. Galima teigti, kad bendras Klaipėdos miesto vertinimas yra pakankamai optimistiškas, nes daugiau nei 50 proc. jaunimo mano, jog tai yra labai patrauklus arba greičiau patrauklus miestas gyventi, mokytis, leisti laisvalaikį bei pradėti verslą jaunimui. Palankiau jaunimas vertina Klaipėdos miestą gyvenimui ir mokymuisi (labai patrauklus ar greičiau patrauklus jaunimui gyventi – 92,5 proc., labai patrauklus ar greičiau patrauklus jaunimui mokytis – 82,6 proc.). Mažiau palankiai jaunimas Klaipėdos miestą vertina pagal patrauklumą dirbti ir leisti laisvalaikį (labai patrauklus ar greičiau patrauklus jaunimui dirbti – 74,1 proc., labai patrauklus ar greičiau patrauklus jaunimui leisti laisvalaikį – 78,7 proc.). Tačiau mažiausiai Klaipėdos miestas jaunimui yra patrauklus verslui pradėti (labai patrauklus ar greičiau patrauklus jaunimui verslui pradėti – 57,1 proc.) (žr. 6 priedo 7 – 11 pav.).

Apklausoje dalyvavę ekspertai bendrą Klaipėdos miesto situaciją taip pat vertina optimistiškai ir miestą laiko greičiau patraukliu gyventi, mokytis, dirbti, leisti laisvalaikį ir pradėti verslą. Galima išskirti, kad kaip vieną iš pagrindinių patrauklumo priežasčių dauguma ekspertų nurodo spartų Klaipėdos miesto vystimosi tempą.

Apibendrinant reikėtų paminėti, kad jaunimas ir ekspertai Klaipėdos miestą laiko gana patraukliu tiek gyventi, mokytis ir dirbti, tiek ir leisti laisvalaikį ar pradėti verslą.

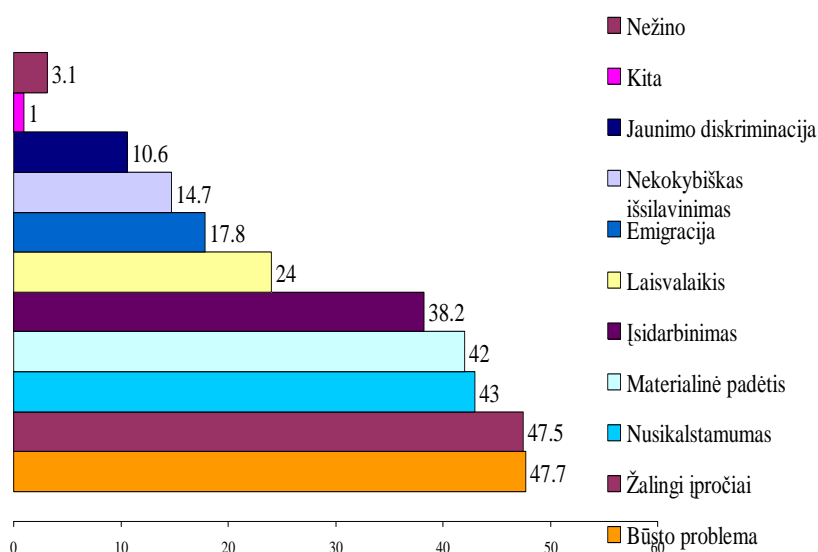
Antroji dalis - asmeninės situacijos vertinimas. Vertindami savo asmeninę situaciją, 27,7 proc. respondentų teigė esantys labai patenkinti savo gyvenimu, o 50 proc. respondentų teigė esantys greičiau patenkinti. Greičiau nepatenkinti savo gyvenimu buvo 15 proc. jaunimo. Labai nepatenkinti savo gyvenimu buvo tik 1 proc. jaunimo, o 6,3 proc. teigė nežinantys. Šie duomenys atsiskleidžia iš žemiau pateikto paveikslo.

1 pav. Atsakymų į klausimą „Ar esate patenkintas savo gyvenimu?“ pasiskirstymas (proc.)

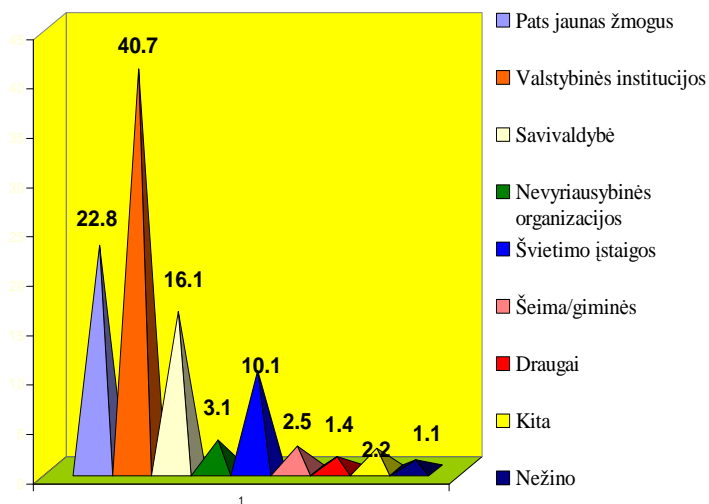
Taigi galima teigti, kad didžioji dauguma Klaipėdos miesto jaunimo yra patenkinti savo gyvenimu.

Trečioji dalis - jaunimo problemos Klaipėdos mieste. Apklausoje dalyvavę respondentai buvo paprašyti įvardinti tris pagrindines jaunimo problemas Klaipėdos mieste. Dažniausiai jie minėjo būsto (47,7 proc.), žalingų įpročių (47,5 proc.) ir nusikalstamumo problemas (43 proc.). Be šių problemų jaunimas dar išskyrė materialinę padėtį (42 proc.), įsidarbinimą (38,2 proc.), laisvalaikį (24 proc.), emigraciją (17,8 proc.), nekokybišką išsilavinimą (14,7 proc.), jaunimo diskriminaciją (10,6 proc.) bei kitas problemas (1 proc.). 3,1 proc. respondentų teigė, kad nežino, kokios yra pagrindinės jaunimo problemos. Šie duomenys yra pateikiami žemiau esančiame paveiksle.

2 pav. Atsakymo į klausimą „Jūsų nuomone, kokios trys problemos yra aktualiausios jaunimui Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

Atsakydami į klausimą, kas turėtų spręsti jaunimo problemas, apklausos dalyviai dažniausiai minėjo valstybines institucijas (40,7 proc.) ir patį jauną žmogų (22,8 proc.). Jaunimas taip pat teigė, kad šias problemas spręsti reikėtų visiems kartu, o jaunam žmogui turėtų padėti įvairios institucijos.

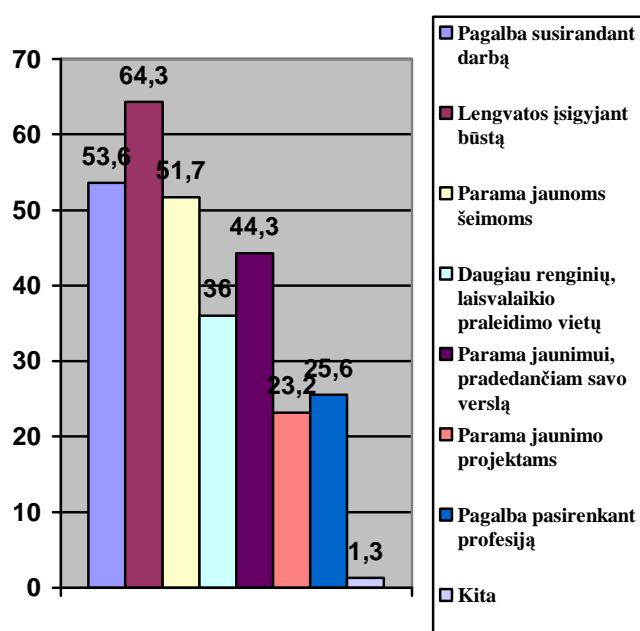

3 pav. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kas turėtų spręsti šias problemas?“ pasiskirstymas (proc.)

Dauguma apklaustų ekspertų (septyni iš dešimties) nurodė, jog viena iš svarbiausių jaunimo problemų yra žalingi įpročiai. Be to ekspertai minėjo nusikalstamumo, materialinės padėties, būsto išsigijimo, laisvalaikio, išdarbinimo, emigracijos bei jaunimo diskriminacijos problemas. Kalbėdami apie pagalbą jaunimui, ekspertai minėjo paties žmogaus pastangas spręsti problemas bei įvairių organizacijų pagalbą.

Taigi galima teigti, kad pagrindinės jaunimo problemos Klaipėdos mieste, pagal tyrimo rezultatus, yra būsto, žalingų įpročių bei nusikalstamumo. Šias ir kitas jaunimo problemoms, pasak jaunimo ir apklaustų ekspertų, spręsti turėtų valstybinės institucijos ir pats jaunas žmogus.

Ketvirtoji dalis - jaunimo politika. Į klausimą, kokiose trijose srityse jaunimui yra reikalingiausia pagalba, jaunimas nurodė lengvatas įsigyjant būstą (64,3 proc.), pagalbą susirandant darbą (53,6 proc.) ir paramą jaunoms šeimoms (51,7 proc.). Vertinant Klaipėdos miesto savivaldybės darbą net 33,5 proc. nežinojo (arba neturėjo nuomonės), kaip savivaldybė atstovauja jų interesams. Šių duomenų išsidėstymas yra pavaizduotas žemiau esančiame paveiksle.

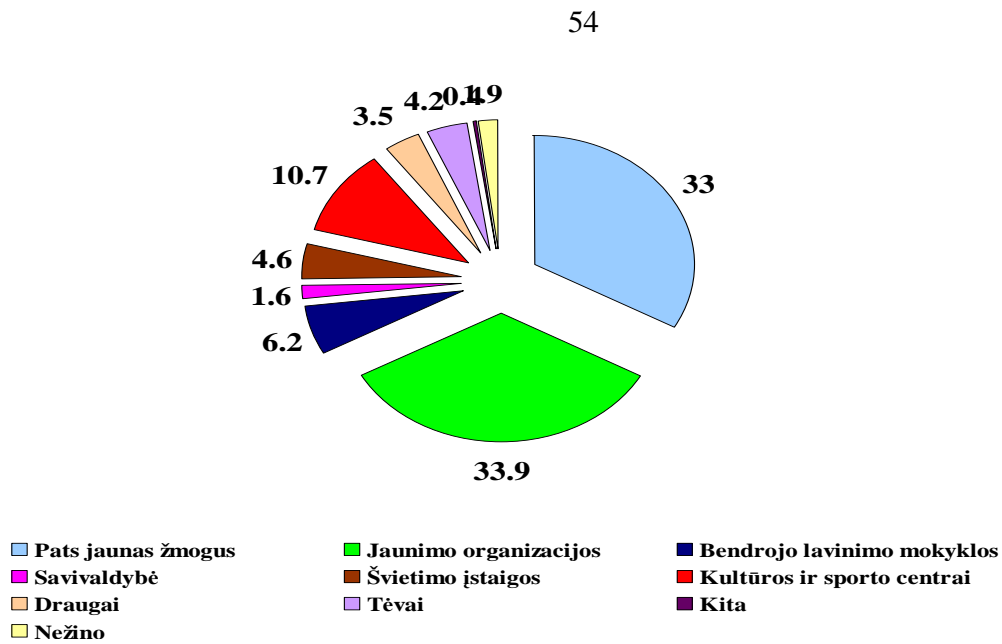
4 pav. Atsakymų į klausimą “Jūsų nuomone, kokiose trijose srityse jaunimui labiausiai reikalinga Klaipėdos m. savivaldybės pagalba?” pasiskirstymas (proc.)

Labai gerai savivaldybės darbą įvertino tik 0,4 proc. apklaustųjų, o greičiau gerai - 27,8 proc. 5,1 proc. jaunimo manė, kad savivaldybė jų interesams atstovauja labai blogai, o 33,2 proc. manė, kad greičiau blogai. Be to, net 78,6 proc. apklaustųjų nieko nebuvo girdėję apie vykdomą jaunimo politiką Klaipėdos mieste (žr. 6 priedo 12, 13 pav.).

Ekspertai kalbėdami apie pagalbą jaunimui išskyrė skirtingų rūšių paramas. Dažniausiai buvo minima pagalba jaunam žmogui, finansinė parama tiek įsigyjant būstą, tiek pradedant verslą taip pat ir pasirenkant profesiją.

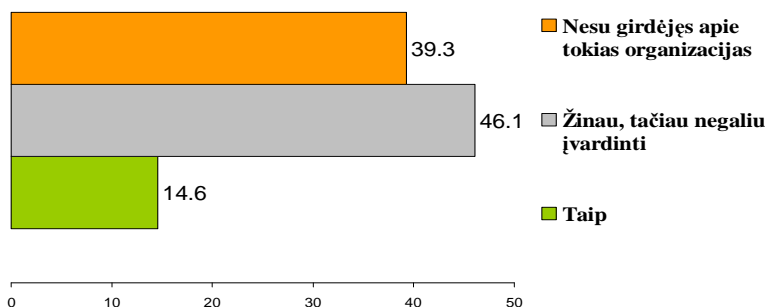
Apibendrinant svarbu paminėti, kad Klaipėdos miesto jaunimui pagalba labiausiai yra reikalinga įsigyjant būstą, susirandant darbą, taip pat reikalinga parama jaunoms šeimoms. Nors trečiojoje tyrimo dalyje jaunimas nurodė, kad problemas ir sunkumus jaunimui turėtų padėti įveikti valstybinės institucijos, tačiau konkrečiai Klaipėdos miesto savivaldybę Klaipėdos jaunimas vertina ne labai palankiai. Apie trečdalis apklaustųjų nežino (neturi nuomonės) kaip savivaldybė atstovauja jaunimo interesus ir net daugiau kaip trečdalis respondentų mano, kad savivaldybė jų interesams atstovauja blogai. Be to, didžioji dauguma jaunimo nėra girdėję ir nieko nežino apie vykdomą jaunimo politiką Klaipėdos mieste. Taigi Klaipėdos miesto savivaldybės veikla jaunimo politikos srityje, remiantis tyrimo duomenimis, nėra itin efektyvi.

Penktoji dalis - atstovavimas jaunimo interesams. Šioje tyrimo dalyje respondentų buvo klausama, kas, jų manymu, geriausiai atstovauja jų interesams, kas galėtų pagerinti jaunimo organizacijų darbą, ar žino kokios yra jaunimo organizacijos ir kaip vertina jų veiklą. 33,9 proc. jaunimo teigė, kad geriausiai jiems atstovauja jaunimo organizacijos. Panaši jaunimo dalis, t.y. 33 proc., manė, kad geriausiai jaunimui atstovauja pats jaunas žmogus. Jaunimas išskyrė ir kultūros bei sporto centrus (10,7 proc.), bendrojo lavinimo mokyklas (6,2 proc.), švietimo įstaigas (4,6 proc.), draugus (3,5 proc.) bei tėvus (4,2 proc.). 1,9 proc. jaunimo nežinojo atsakymo į šį klausimą, o 0,4% pasirinko kitą atsakymo variantą - visi išvardinti dalykai atstovauja jaunimui. Šie duomenys yra pavaizduoti žemiau pateiktame paveiksle.

5 pav. Atsakymų į klausimą „Kas, Jūsų nuomone, geriausiai atstovauja jaunimo interesams?“ pasiskirstymas (proc.)

Daugiau kaip pusė Klaipėdos jaunimo teigė, kad yra girdėję ir žino apie veikiančias jaunimo organizacijas, bet tik 14,6 proc. žinojo bent vienos organizacijos pavadinimą. Dažniausiai buvo minimos „Klaipėdos universiteto studentų sąjunga“, „Bendraamžiai“, „Klaipėdos liberalus jaunimas“, „Lietuvos skautų sąjunga“, „Jaunimo pagalbos centras“, „Jaunimo laisvalaikio centras“, „Apskritas stalas“, „Jaunimo misija“ bei „Žvejonė“. Tačiau net 39,3 proc. apklaustųjų teigė, kad nežino ir nėra girdėję apie jokiais Klaipėdos mieste veikiančias jaunimo organizacijas.

6 pav. Atsakymų į klausimą „Ar galėtumėte įvardinti bent vieną jaunimo organizaciją, veikiančią Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

Lyginant su 2007 m. jaunimo situacijos tyrimo Lietuvoje duomenimis⁶⁴, jaunimo, nežinančio nei vienos jaunimo organizacijos, dalis Klaipėdos mieste yra didesnė nei viso Lietuvos jaunimo (2007 m. Jaunimo situacijos tyrimo Lietuvoje duomenimis, 31,4 proc. Lietuvos jaunimo nežino jokios jaunimo organizacijos savo gyvenamojoje vietovėje) (žr. 1.3. poskyrį ir 3 priedo 3, 4 pav.).

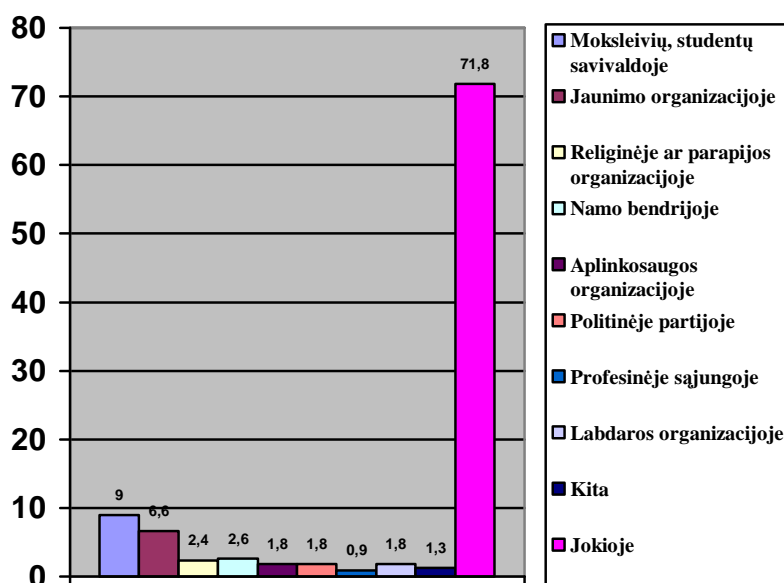
Galbūt dėl informacijos apie organizacijas trūkumo, net 42,6 proc. respondentų nežinojo kaip įvertinti organizacijų darbą. Labai gerai vertinančių jaunimo organizacijų veiklą buvo tik 4,8 proc. respondentų, vertinančių greičiau gerai - 29,7 proc., greičiau blogai – 20 proc., o labai blogai - 2,9 proc. Didžioji dalis jaunimo nurodė, kad organizacijų veiklą pagerintų jaunimo veiklos finansavimas (41,9 proc.), kiti teigė, kad organizacijų veiklą pagerintų aktyvesnis jaunimo dalyvavimas (20 proc.), dalyvavimas tarptautiniuose projektuose (12,4 proc.), bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis (9,6 proc.) bei organizacijų mokymai (7,1 proc.). 8 proc. respondentų nežinojo, kas galėtų pagerinti jaunimo organizacijų veiklą, o 1% nurodė, jog jaunimo organizacijoms nieko netrūksta arba reikia apmokyti darbuotojus (žr. 6 priedo 14, 15 pav.).

Ekspertai, kalbėdami apie jaunimo interesų atstovavimą, taip pat išskyrė, kad jiems geriausiai atstovauja jaunimo organizacijos bei pats jaunas žmogus, nes tik pats jaunas žmogus gali pasakyti, ko jam reikia ir geriausiai atstovauti save. Ekspertai taip pat akcentavo, jog jaunimo organizacijos atstovauja tik labai mažai daliai jaunimo, t.y. tik tai, kuri yra ištraukusi į organizacijų veiklą ir yra aktyvi. Tačiau jie minėjo, jog jaunimo organizacijos turėtų būti aktyvesnės ir daugiau bendradarbiauti tarpusavyje.

Apibendrinant reikėtų išskirti, kad geriausiai jaunimo interesams, pagal tyrimo duomenis, atstovauja pats jaunas žmogus ir jaunimo organizacijos. Tačiau pakankamai didelė jaunimo dalis nežino ir nėra girdėję apie jokią Klaipėdos mieste veikiančią jaunimo organizaciją. Be to dar didesnė jaunimo dalis nežino, kaip reikėtų vertinti jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste. Vadinasi jaunimo interesai Klaipėdos mieste nėra tinkamai atstovaujami, nes trūksta informacijos apie veikiančias jaunimo organizacijas. Tačiau didžioji respondentų dalis nurodė, kad jaunimo organizacijų darbą pagerintų jaunimo veiklos finansavimas, o penktadalis apklaustųjų išskyrė, kad jaunimo organizacijų veiklą pagerintų ir pačių jaunuolių aktyvesnis dalyvavimas.

Šeštoji dalis - jaunimo dalyvavimas įvairiose organizacijose ir struktūrose. Net 71,8 proc. respondentų teigė, kad nedalyvauja jokiaje nevyriausybines organizacijos veikloje, ir tik 28,2 proc. – dalyvauja. Dalyvaujantys daugiausia užsiima veikla moksleivių ar studentų savivaldoje (9 proc.) ir jaunimo organizacijose (6,6 proc.).

⁶⁴ Jaunimo reikalų departamento prie SADM užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės “Spinter tyrimai” 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėta: 2008 06 12].

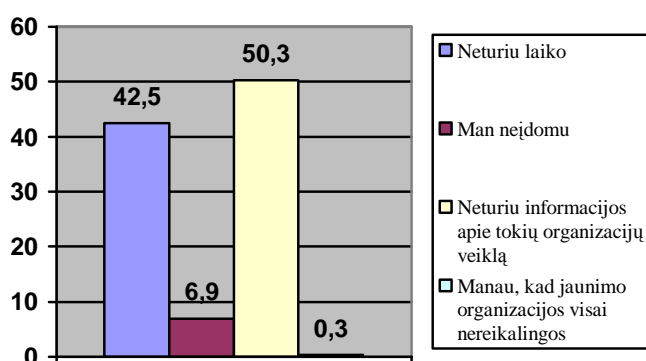

7 pav. Atsakymų į klausimą „Kokioje nevyriausybinių organizacijų veikloje Jūs dalyvaujate?“ pasiskirstymas (proc.)

Lyginant šiuos rezultatus su 2007 m. jaunimo situacijos Lietuvoje tyrimo rezultatais⁶⁵, galima išskirti, kad jaunimo, dalyvaujančio nevyriausybiniame organizacijoje, skaičius Klaipėdos mieste yra šiek tiek didesnis nei Lietuvos jaunimo apskritai (organizacijose dalyvauja 25,7 proc. Lietuvos jaunimo) (žr. 1.3. poskyrį ir 3 priedo 1 pav.).

Pusė respondentų, kurie nedalyvauja jokiaje veikloje, Klaipėdos miesto jaunimo situacijos sociologiniame tyrime nurodydami priežastis, teigė neturintys informacijos apie tokių organizacijų veiklą. Be to didelė dalis apklaustųjų (42,5 proc.) teigė neturintys laiko. Buvo minimos ir kitos nedalyvavimo organizacijose priežastys: jaunimui tai yra neįdomu (6,9 proc.) ir jaunimo organizacijos yra nereikalingos (0,3 proc.). Šių duomenų pasiskirstymas yra pateikiamas žemiau esančiame paveiksle.

⁶⁵ Jaunimo reikalų departamento prie SAMD užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės „Spinter tyrimai“ 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėta: 2008 06 12].

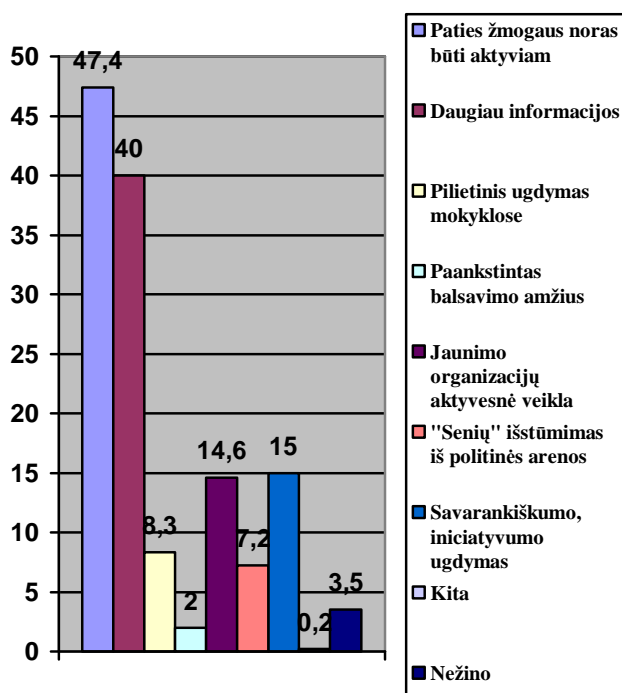

8 pav. Atsakymų į klausimą „Jei nedalyvaujate, kodėl?“ pasiskirstymas (proc.)

Šie rezultatai, lyginant su jaunimo atsakymais Lietuvos jaunimo situacijos tyrime, nelabai skiriasi, nes 2007 m. tyrimo metu, kaip pagrindines nedalyvavimo jokiaje jaunimo organizacijoje priežastis, respondentai taip pat nurodė informacijos bei laiko trūkumą (žr. 1.3. poskyrį, 3 priedo 5 pav.).

Respondentai, kurie dalyvauja tam tikroje nevyriausybinėje organizacijoje teigė, jog tai jie daro todėl, kad jiems tai įdomu (47,4 proc.), gerai leidžia laiką (37 proc.), susirado daugiau draugų, bendraminčių (35,1 proc.), ugdo savo gebėjimus ir gauna žinių (34,2 proc.), realizuoja save (27,1 proc.) bei turi daugiau veiklos (6,1 proc.). 9 proc. respondentų neturėjo nuomonės arba nežinojo, 12,3 proc. jaunimo nurodė kitas priežastis - norą pakeisti aplinką, padėti kitiems, tobulinti savo sugebėjimus, įgauti pasitikėjimo savimi (žr. 6 priedo 16 pav.).

Jaunimo nuomonė apie jaunimo dalyvavimą visuomeniniame gyvenime yra skirtinga. Vieni mano, kad jaunimas yra aktyvus, kiti kad pasyvus, o skirtumas tarp šių nuomonių yra labai mažas. Tačiau didesnę dalis respondentų mano, kad jaunimas yra labai pasyvus arba greičiau pasyvus (51,5 proc.), o kad jaunimas yra labai aktyvus arba greičiau aktyvus teigė šiek tiek mažesnę dalis apklaustųjų (48,5 proc.) (žr. 6 priedo 17 pav.). Respondentų nuomone paskatinti dalyvauti įvairiose organizacijose galėtų padėti pirmiausiai paties žmogaus noras būti aktyviam (47,4 proc.), be to skatinti galėtų daugiau informacijos (40 proc.), savanoriškumo, iniciatyvumo ugdytas (15 proc.), jaunimo organizacijų aktyvesnė veikla (14,6 proc.), pilietinis ugdytas mokyklose (8,3 proc.), „senių“ išstūmimas iš politikos arenos (7,2 proc.) bei paankstintas balsavimo amžius (2 proc.).

9 pav. Atsakymų į klausimą „Kas Jūsų nuomone, galėtų paskatinti jaunimą aktyviau dalyvauti visuomenės gyvenime?“ pasiskirstymas (proc.)

Ekspertai, kalbėdami apie jaunimo dalyvavimą organizacijose, pabrėžė, kad tas jaunimas, kuris nori kažką veikti ir būti aktyvus, suranda veiklos, nes tam yra sudaromos pakankamai geros sąlygos ir suteikiama pagalba. Tačiau dauguma apklaustų ekspertų teigė, kad Klaipėdos miesto jaunimas yra gana pasyvus ir abejingas. Vieną iš priežasčių šiam reiškiniui jie nurodė informacijos trūkumą.

Apibendrinant būtina pabrėžti, kad didžioji dalis jaunimo nedalyvauja jokiame nevyriausybinėse organizacijų veikloje, o pagrindinės priežastys tam yra informacijos bei laiko trūkumas. Daugiausiai respondentų, kurie dalyvauja organizacijų veikloje, nurodė veikiantys moksleivių ir studentų savivaldoje. Vadinasi kitos organizacijos nėra labai populiarios. Nors respondentų nuomonė dėl Klaipėdos miesto jaunimo aktyvumo išsiskyrė nežymiai, vis dėlto didesnę apklaustųjų dalis nurodė, kad Klaipėdos miesto jaunimas yra labai arba greičiau pasyvus. Tokia pat nuomonė atsiskleidė ir ekspertų interviu metu.

Septintoji dalis - jaunimas ir švietimas. Jaunimo buvo klausama ar jie gavo/gauna tinkamą individualią pagalbą švietimo įstaigose ir ar švietimo įstaigose yra skiriamas pakankamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams. Net 40,5 proc. apklaustųjų teigė, kad negauna tinkamos individualios pagalbos. Šiek tiek mažesnę respondentų dalis - 34,6 proc. teigė, jog švietimo įstaigose vis dėlto gauna/gavo tinkamą individualią pagalbą. Likusi respondentų dalis nežinojo, ar jie

gauna tinkamą individualią pagalbą švietimo įstaigose (24,9 proc.). Be to didžioji dalis apklausto jaunimo (44,9 proc.) teigė, kad švietimo įstaigose nėra skiriamas pakankamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams. Kiti teigė, kad dėmesys skiriamas tik iš dalies (34,4 proc.). Tik labai mažą dalį apklaustųjų manė, jog švietimo įstaigose yra skiriamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams. (4,6 proc.). Pateikti duomenys iš dalies parodo, kad Klaipėdos miesto jaunimas mokymosi kokybę vertina ne itin palankiai. Šie rezultatai iš esmės skiriasi nuo 2007 m. Lietuvos jaunimo situacijos tyrimo rezultatų⁶⁶, nes didžioji dalis šio tyrimo respondentų (78 proc.) buvo patenkinti mokslo kokybe savo mokymosi įstaigose (žr. 1.3. poskyrį, 3 priedo 25 pav., 6 priedo 18, 19 pav.).

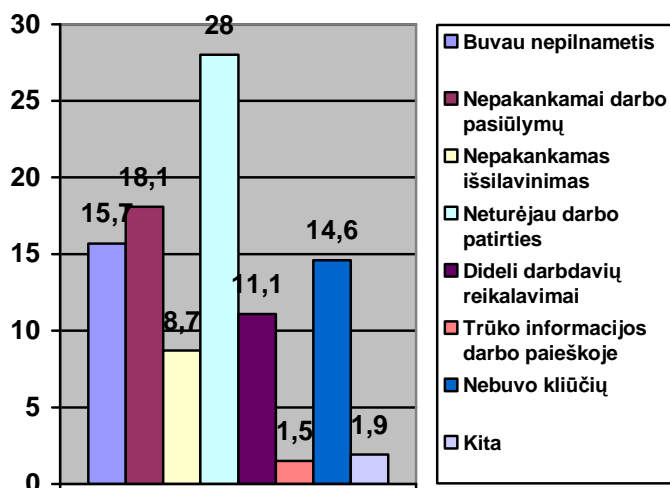
Apklausti ekspertai, dirbantys švietimo įstaigose, teigė, jog jaunimas gali gauti individualią pagalbą, jeigu tik kreipiasi. Tačiau kiti ekspertai atkreipė dėmesį į individualios pagalbos kokybę. Jie sutiko, jog mokyklose mokiniai gali gauti individualią pagalbą, bet jų manymu ji nėra visiškai tinkama ir profesionali. Be to kai kurie ekspertai, kurie dirba švietimo įstaigose, kalbėdami apie karjeros planavimą ir verslumą teigė, jog karjeros planavimas mokyklose ir kitose švietimo įstaigose jau vyksta. Su mokiniais ir jų tėvais apie karjeros planavimą yra kalbama mokyklose arba „Jaunimo darbo centre“ vykstančiose paskaitose, kuriose mokiniai mokomi planuoti savo karjerą. Tačiau taip pat yra pabrėžiama, jog to dar neužtenka, nes jaunimui dar trūksta žinių ir įgūdžių kaip planuoti savo karjerą. Viena iš priežasčių yra karjeros planavimo specialistų trūkumas. Kiek geresnė situacija yra aukštosiose neuniversitetinėse mokyklose. Ten jau veikia arba bus įkurti karjeros centrai. Vienos iš tokių įstaigų vadovas, tyrime apklaustas kaip ekspertas, pabrėžė, jog šios mokymo įstaigos palaiko glaudžius ryšius su darbdaviais ir padeda savo absolventams įsidarbinti. Tuo tarpu švietimo įstaigos vadovė, kalbėdama apie verslumo ugdymą mokyklose, teigė, jog situacija mokyklose yra skirtinga ir čia verslumo ugdymas vyksta per ekonomikos pamokas arba užklausinės veiklos metu.

Taigi būtina pabrėžti, kad didesnė dauguma jaunimo teigė negaunantys tinkamos individualios pagalbos ir nemano, jog yra skiriamas pakankamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams, nors ekspertai, ypač dirbantys švietimo įstaigose, teigė priešingai.

Aštuntoji dalis - jaunimas ir darbas. Šiek tiek mažiau nei pusė respondentų (46 proc.) teigė, kad mokymosi ar studijų metu yra dirbę (žr. 6 priedo 20 pav.). Tačiau pagrindinės kliūtys ieškant darbo, pasak jaunimo, yra šios: darbo patirties neturėjimas (28 proc.), nepakankamai darbo pasiūlymų (18,1 proc.) bei nepilnametystė (15,7 proc.). Tik 14,6 proc. jaunimo, teigė nesusidūrę su jokiais kliūtimis ieškodami

⁶⁶ Jaunimo reikalų departamento prie SADM užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės „Spinter tyrimai“ 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėta: 2008 06 12].

darbo. Be to informacijos trūkumą, kaip kliūtį ieškant darbo, nurodė tik 1,5 proc. respondentų. Rezultatų pasiskirstymas yra pateikiamas žemiau esančiame paveiksle.

10 pav. Atsakymų į klausimą „Su kokiomis kliūtimis susidūrėte ieškodami darbo?“ pasiskirstymas (proc.)

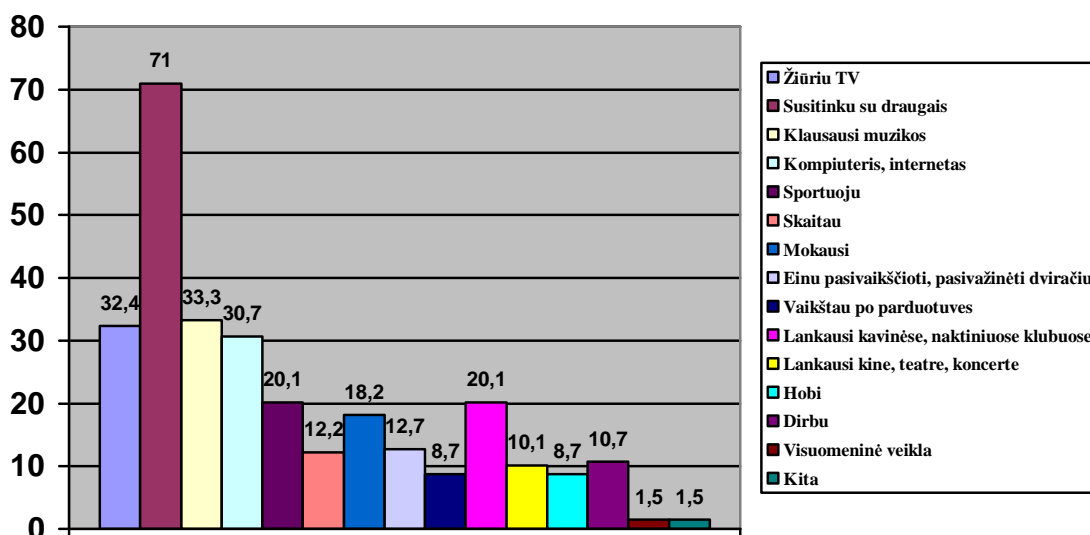
Atsakydami į klausimą dėl pagalbos nepilnamečiams, absoliuti dauguma respondentų (79 proc.) nurodė, kad miesto valdžia turėtų skirti didesnę dėmesį nepilnamečių įsidarbinimui. Net 67,6 proc. apklaustųjų norėtų pradėti savo verslą, o kaip vieną iš pagrindinių savivaldybės paramos formų jaunimas nurodė konsultavimus ir mokymus (žr. 6 priedo 21 - 23 pav.).

Ekspertų apklausoje dalyvavęs verslininkas nurodė, kad verslininkai jaunimą pagal amžių skirsto į darbo rinkoje paklausius ir nepaklausius. Jų teigimu jaunimas iki 22-23 m. darbo rinkoje nėra paklausius ir jis negali konkuruoti su kitais darbuotojais. Nuo 23 iki 27 m. jaunimas yra kaupiantis darbo patirtį, o nuo 27 m. jis yra subrendęs ir darbo rinkoje galintis gerai konkuruoti. Kaip vieną iš jaunimo išskirtinių savybių darbdaviai nurodo, jog jaunas žmogus dažnai nėra apsisprendęs ir daugiau linkęs migruoti. Apskritai kalbinti ekspertai įsidarbinimo nelaiko problema. Jie pažymi, kad viskas priklauso nuo žmogaus, jo sugebėjimų ir asmeninių savybių. Tačiau apklaustas verslo atstovas, taip pat kaip ir jaunimas, išskiria, kad viena iš pagrindinių jaunimo įsidarbinimo problemų yra patirties neturėjimas. Be to visi kalbinti ekspertai pritaria idėjai, jog jaunimas turėtų būti skatinamas pradėti savo verslą. Jie nurodo, jog viena iš svarbiausių savivaldybės pagalbų turėtų būti finansinė parama bei mokesčių lengvatos. Ekspertai tai pat pažymi, jog jau dabar savivaldybė šiek tiek padeda jauniems verslininkams, pvz.: suteikdama patalpas „Mokslų ir Technologijų parke“. Tačiau tokios pagalbos neužtenka. Apklausti ekspertai tai pat nurodė, kad tuo metu

buvo pastebimas didelis jaunimo iki 18 metų noras įsidarbinti ir dirbti, tačiau labai mažai darbdavių norėjo įdarbinti nepilnamečius. Ekspertai pabrėžia, jog pati savivaldybė turėtų skatinti darbdavius įdarbinti nepilnamečius vasaros sezono metu, suteikdama tam tikras mokesčių nuolaidas. Tai būtų naudinga ne tik pačiam jaunimui, bet ir iš dalies išspręstų jaunimo užimtumo problemas vasaros metu bei veiktų kaip prevencijos priemonė nuo žalingų įpročių ir nusikalstamumo.

Taigi reikėtų pabrėžti, kad pagrindinės kliūtys, su kuriomis susiduria jaunas žmogus, ieškodamas darbo Klaipėdos mieste, yra nepakankamai darbo pasiūlymų, nepakankama darbo patirtis bei nepilnametystė. Be to absoliuti dauguma ekspertų ir jaunimo mano, kad miesto savivaldybė turėtų skirti didesnę dėmesį nepilnamečių įsidarbinimui, nes šiuo metu Klaipėdos mieste tai yra pakankamai didelė problema. Klaipėdos miesto savivaldybė taip pat turėtų atitinkamai remti ir jaunų žmonių siekius pradėti savo verslą, nes dauguma jaunimo, tyrimo duomenimis, norėtų pradėti savo verslą. Svarbiausia savivaldybės paramos forma jaunų žmonių verslumui skatinti apklaustieji laiko konsultavimus ir mokymus.

Devintoji dalis - jaunimas ir laisvalaikis. Remiantis tyrimo duomenimis dažniausiai jaunimas leidžia laisvalaikį susitinkdami su draugais (71 proc.), klausydami muzikos (33,3 proc.) ir žiūrėdami televizorių (32,4 proc.). Jaunimo laisvalaikio leidimo būdų pasiskirstymas pateikiamas žemiau esančiame paveiksle.

11 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip Jūs dažniausiai leidžiate laisvalaikį?“ pasiskirstymas (proc.)

Lyginant šiuos rezultatus su 2007 m. Lietuvos jaunimo situacijos tyrimo duomenimis⁶⁷, Klaipėdos jaunimas nelabai skiriasi nuo visos Lietuvos jaunimo. Didžioji Lietuvos jaunimo dalis (68,6 proc.) tai pat nurodė, kad laisvalaikį leidžia su draugais. Žiūrėdami televizorių laisvalaikį leidžia taip pat 32 proc. Lietuvos jaunimo. Tačiau Klaipėdos miesto jaunimas mažiau laiko praleidžia prie interneto (30,7 proc.) nei Lietuvos jaunimas bendrai (48,7 proc.) (žr. 1.3. poskyrį, 3 priedo 7 pav.).

Klaipėdos miesto jaunimo situacijos sociologinio tyrimo duomenimis, jaunimui labiausiai trūksta sportinės (23,2 proc.) ir kultūrinės (22,5 proc.) veiklos. Be to beveik pusė apklaustųjų (44,7 proc.) mano, jog Klaipėdoje trūksta baseinų. Nemaža dalis respondentų (34,4 proc.) nurodė, kad trūksta žiemos sporto veiklos ir 22,5 proc. apklaustųjų mano, jog yra nepakankamai teniso aikštynų (žr. 6 priedo 24, 25 pav.).

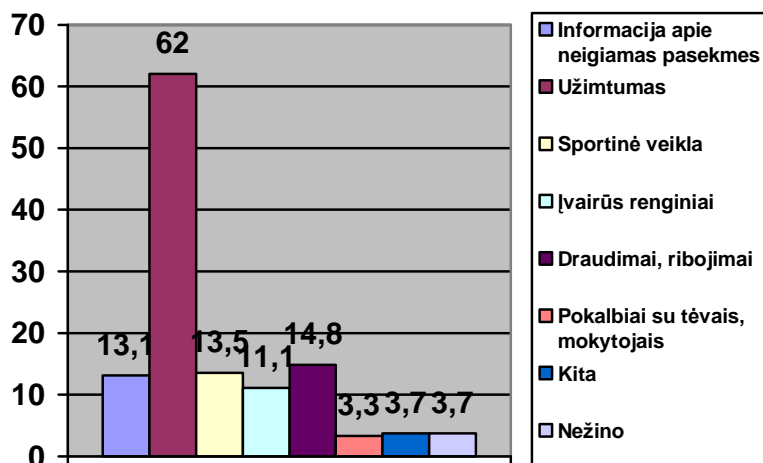
Ekspertų nuomone, Klaipėdoje yra pakankamai daug veiklos jaunimui tiek švietimo įstaigose, tiek kitose organizacijose. Tačiau ekspertai nurodo, kad pagrindinės problemos, trukdančios jaunimui užsiimti tam tikra veikla, yra informacijos trūkumas bei jaunimo finansinės galimybės. Be to, pasak ekspertų, Klaipėdos miestas negali pasigirti pakankamai patrauklia ir madinga veikla jaunimui.. Yra pastebima, jog vykdoma jaunimo užklasinė veikla yra labai tradicinė, vengiama ją koreguoti, šiek tiek modernizuoti, todėl didžioji dalis jaunimo yra abejingi tokiai veiklai.

Taigi reiktų pabrėžti, kad Klaipėdos miesto jaunimas, panašiai kaip ir visos Lietuvos jaunimas, dažniausiai laisvalaikį leidžia susitikdami su draugais, klausydami muzikos ir žiūrėdami televizorių. Tačiau labiausiai jaunimui trūksta sportinės veiklos, pvz.: plaukimo baseinų, teniso aikštynų, bei kultūrinės veiklos. Be to, kaip išskiria ekspertai, Klaipėdoje vis dėlto trūksta modernios, patrauklios ir madingos veiklos jaunimui, kuria jie norėtų užsiimti laisvalaikiu.

Dešimtoji dalis - jaunimas ir sveikata; polinkis į žalingus įpročius; nusikalstamumas. Šioje tyrimo dalyje Klaipėdos miesto jaunimo pirmiausiai buvo klausama, ar jie jaučiasi saugūs Klaipėdos mieste. Didžioji dauguma apklaustųjų atsakė, kad ne visada jaučiasi saugūs arba kad jaučiasi visiškai nesaugūs (91,6 proc.). Tik 7,5 proc. respondentų jaučiasi saugūs Klaipėdos mieste (žr. 6 priedo 26 pav.).

Jaunimo taip pat buvo prašoma nurodyti, kas galėtų sumažinti žalingų įpročių ir nusikalstamumo plitimą jaunimo tarpe. Kaip vieną iš pagrindinių prevencijos priemonių didžioji dalis jaunimo (62 proc.) nurodė užimtumą. Atsakymų pasiskirstymas pateikiamas žemiau esančiame paveiksle.

⁶⁷ Jaunimo reikalų departamento prie SADM užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės "Spinter tyrimai" 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėta: 2008 06 12].

12 pav. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kas galėtų sumažinti žalingų įpročių/nusikalstamumo plitimą jaunimo tarpe?“ pasiskirstymas (proc.)

Respondentų tai pat buvo prašoma nurodyti, kur jaunimas dažniausiai patiria smurtą. Net 77,7 proc. apklaustųjų nurodė, jog jaunimas dažniausiai smurtą patiria gatvėse (žr. 6 priedo 27 pav.).

Ekspertų apklausoje dalyvavę policijos atstovai pabrėžė, jog jie jaunimu, pagal įstatymą, laiko asmenis iki 18 m. Jie taip pat nurodė, kad Klaipėdos mieste jaunimo nusikalstamumas sparčiai didėja, o nusižengusių įstatymui jaunimo amžius – jaunėja. Ekspertų nuomonė dėl kelio užkirtimo žalingiems įpročiams bei nusikalstamumui nesiskiria nuo jaunimo – ekspertai mano, jog tik ankstyvoji prevencija bei užimtumas gali padėti kovoti su šiomis problemomis. Be to ekspertai taip pat kaip ir jaunimas teigia, kad dažniausiai jaunimas smurtą patiria gatvėse.

Taigi reikėtų pabrėžti, kad didžiausia dalis jaunimo nesijaučia saugūs Klaipėdos mieste. Be to dažniausiai jaunimas smurtą patiria gatvėse. Tačiau sumažinti žalingų įpročių bei nusikalstamumo problemas, tiek jaunimo, tiek ekspertų nuomone, gali tik jaunimo užimtumas, t.y. ankstyvosios prevencijos priemonės.

Apibendrinant reikėtų išskirti, kad tiek jaunimas, tiek ekspertai Klaipėdos miestą laiko gana patraukliu miestu gyventi, mokytis, dirbti, leisti laisvalaikį ir pradėti verslą. Apskritai didžioji dalis Klaipėdos miesto jaunimo yra patenkinti savo gyvenimu. Tačiau tam, kad jaunimo politika savivaldybėse būtų laikoma efektyvi, ji turi atitikti aštuonis jaunimo politikos savivaldybėje kokybės vertinimo metodikos indikatorius: efektyvų jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą, pakankamą jaunimo dalyvavimą įvairioje veikloje, jaunimo informavimą, tinkamą finansinę, materialinę ir kitokią savivaldybės paramą, tarpžinybiškumą bei tarpsektoriškumą, neformalų ugdymą ir mokymus bei

konsultavimus, įvairių jaunimo tyrimų bei stebėsenos organizavimą ir tinkamą įvertinimą bei jaunimo politikos laimėjimų pripažinimą ir inovacijų naudojimą.⁶⁸ Šiame skyriuje išnagrinėto tyrimo duomenys parodė, kad Klaipėdos miesto savivaldybę jaunimas vertina ne labai palankiai: apie trečdalis apklaustųjų nežino kaip savivaldybė atstovauja jaunimo interesus ir net daugiau kaip trečdalis respondentų mano, kad savivaldybė jų interesams atstovauja blogai. Be to didžioji dalis jaunimo nieko nežino ir nėra girdėję apie vykdomą jaunimo politiką Klaipėdos mieste. Pagal jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką galima teigti, kad šie tyrimo rezultatai parodo, kad pirmas indikatorius – tinkamas jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas – Klaipėdos miesto savivaldybėje neatitinka geros kokybės kriterijų. Taip pat būtina pabrėžti, kad, pasak jaunimo, geriausiai jaunimo interesams atstovauja pats jaunas žmogus ir jaunimo organizacijos. Deja pakankamai didelė jaunimo dalis nežino ir nėra girdėję apie jokią Klaipėdos mieste veikiančią jaunimo organizaciją ir nežino, kaip reikėtų vertinti jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste. Būtent dėl informacijos bei laiko trūkumo didžioji dalis jaunimo nedalyvauja jokiaje nevyriausybinų organizacijų veikloje. Taigi galima teigti, kad Klaipėdos miesto jaunimas yra pakankamai pasyvus. Tokios pat nuomonės yra ir pats Klaipėdos jaunimas bei ekspertai. Vertinant šiuos duomenis pagal minėtą kokybės vertinimo metodiką, galima teigti, kad ir jaunimo veikos bei informavimo kokybės indokatoriai nėra įgyvendinami pakankamai gerai. Be to, jaunimo nuomone, savivaldybė turėtų remti jaunų žmonių siekius pradėti savo verslą, organizuodama konsultavimus ir mokymus. Taigi čia asiskleidžia ir dar vieno jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos indikatorius – jaunimo neformalus ugdymo, jaunimo mokymų ir konsultavimų - nepakankamas vykdymas. Taigi Klaipėdos miesto savivaldybės vykdoma jaunimo poltika, remiantis šioje dalyje išnagrinėtu jaunimo situacijos tyrimu, negali būti laikoma pakankamai efektyvi, nes tinkamai neįgyvendina visų jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos indikatorių.

⁶⁸ Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 „Dėl jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos ir jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašo patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2008, Nr. 60-2273.

IŠVADOS

1. Jaunimo politiką nacionaliniu lygmeniu Lietuvoje formuoja įvairūs įstatymai, poįstatyminiai aktai, ES teisės aktai, kiti dokumentai, kurie apibrėžia nacionalinės jaunimo politikos sampratą, veikimo kryptis, įgyvendinimo sritis, principus bei jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūrą. Tačiau jaunimo politika, remiantis Lietuvos jaunimo sociologiniu tyrimu (2007 m.), nacionaliniu lygmeniu nėra efektyvi ir nepakankamai atitinka jaunimo interesus: maža dalis jaunimo dalyvauja jaunimo organizacijose dėl motyvacijos trūkumo, informacijos ir laiko stokos, jaunimas turi mažai žinių apie jaunimo politikos įgyvendinimą Lietuvoje, nėra suteikiama pakankamai finansinių garantijų jaunimui bei jaunoms šeimoms ir pan.

2. Jaunimo politikos įgyvendinimas yra efektyviausias tada, kai yra atliekamas konkrečiame regione, atsižvelgiant į tik tam regionui būdingas jaunimo problemas ir kitas ypatybes. Formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką Klaipėdos miesto savivaldybėje yra remiamasi aukščiausių valstybės valdymo institucijų leidžiamais teisės aktais, leidžiami regioniniai teisės aktai, reglamentuojantys jaunimo politikos aspektus – Klaipėdos miesto savivaldybės strateginės veiklos planas, Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programa (Nr. 14) ir pan. Klaipėdos miesto savivaldybėje yra suformuotas pakankamai platus jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų ratas. Tačiau jų veikloje yra pastebima nemažai trūkumų, kurie turi būti tinkamai identifikuoti ir, kaip ir kitos jaunimo politikos problemos, pašalinti, naudojant tinkamas ir efektyvias priemones.

3. Regioniniame jaunimo politikos įgyvendinimo lygmenyje egzistuoja nemažai įvairių problemų, trukdančių tinkamai formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką. Tai - žmoniškųjų išteklių kaita, jaunimo politikos institucijų narių kompetencijos, informacijos, finansinių išteklių trūkumas. Visos šios priežastys lemia tai, kad jaunimo politika savivaldybių lygmenyje, neišskiriant ir Klaipėdos miesto savivaldybės, nėra įgyvendinama pakankamai efektyviai. Todėl būtina tiksliai identifikuoti problemas ir nustatyti tinkamas priemones joms šalinti. Tik tada bus galima užtikrinti jaunimo poreikius atitinkantį jaunimo politikos įgyvendinimą regioniniame lygmenyje.

4. Apibendrinus 2006 m. Klaipėdos miesto jaunimo situacijos sociologinio tyrimo duomenis, galima pastebėti, kad Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politika negalėtų būti laikoma kokybiška pagal jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką, nes ne visi šios metodologijos indikatoriai yra įgyvendinami tinkamai. Tyrimo duomenimis, Klaipėdos miesto savivaldybė nepakankamai gerai atstovauja jaunimo interesams, taigi neatitinka pirmojo kokybės indikatorius – efektyvaus jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo. Be to Klaipėdos miesto jaunimas yra

pakankamai pasyvus: didžioji dalis jaunimo ne tik nedalyvauja jokioje nevyriausybinių organizacijų veikloje, bet ir apskritai nėra girdėję apie jokią Klaipėdos mieste veikiančią jaunimo organizaciją. Vadinasi šie duomenys parodo, kad Klaipėdos miesto savivaldybė neatitinka ir jaunimo aktyvaus dalyvavimo bei informavimo kokybės indikatorių. Jaunimui taip pat trūksta mokymų bei konsultacijų susijusių su jauno žmogaus verslumo sritimi. Todėl Klaipėdos miesto savivaldybė netinkamai įgyvendina ir neformaliojo ugdymo, mokymo, konsultacijų kokybės indikatorių.

REKOMENDACIJOS

1. Autoriaus nuomone, išspręsti finansų trūkumo problemą Klaipėdos miesto savivaldybėje galėtų padėti ne tik didesnis nacionalinių subjektų finansavimas jaunimo politikos sričiai savivaldybėse, bet ir tinkamas išteklių paskirstymas pačioje savivaldybėje. Kita problema - jaunimo pasyvumas ir netinkamas informavimas - galėtų būti išspręsta tinkamai išsiaiškinus ne tik kokiais informacijos kanalais jaunimas dažniausiai naudojasi, bet ir koku būdu pateikta informacija jiems yra įsimintiniausia ir patraukliausia.

2. Neformaliojo ugdymo, mokymų bei konsultavimų kokybė galėtų būti pagerinta tiriant jau rengtų mokymų, konsultacijų kokybę, mokymų vadovų kompetenciją, informacijos pateikimo jaunimui būdą, išsamumą, suprantamumą. Be to svarbiausia skatinanti bendradarbiavimą tarp skirtingų neformalųjį ugdymą, mokymus ar konsultavimus vykdančių subjektų - nevyriausybinių organizacijų, verslo sektoriaus, savivaldybės administracijos ir pan. – tam, kad jie jaunimą ugdytų vieningai, o ne kiekvienas atskirai.

3. Labiausiai jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje pagerintų jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūros ir veiklos trūkumų pašalinimas. Autorius siūlo pirmiausiai papildyti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos organizacinę struktūrą nauju jaunimo reikalų skyriumi arba bent keliais savivaldybės lėšomis išlaikomais darbuotojais, kurie padėtų Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriui atlikti jam pavestas funkcijas, bei jaunimo reikalų koordinatorių padaryti tiesiogiai pavaldžiu savivaldybės administracijos direktoriui. Taip pat sumažinti Jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpį iki 2 m. tam, kad sumažėtų narių rotacija ir būtų užtikrintas kompetencijos išlaikymas, bei išplėsti Jaunimo reikalų tarybos sudėtį, įtraukiant narius iš sporto, kultūros, sveikatos bei verslo sektoriaus (atitinkamai padidinant ir jaunimo narių skaičių, kad nebūtų pažeistas pariteto principas). Be to būtina užtikrinti pastovią finansinę ir kitokią paramą Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacijai „Apskritasis stalas“ tam, kad būtų išvengta didelės narių rotacijos, motyvacijos bei kompetencijos stokos, ir būtų užtikrintas asociacijos veiklos tęstinumas ir bendradarbiavimas su kitais jaunimo politiką įgyvendinančiais subjektais ir jos įtraukimas į efektyviai jaunimo politiką Klaipėdos mieste įgyvendinančių subjektų ratą.

LITERATŪRA

1. 2007 metų Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“ veiklos ataskaita.
<http://www.klaipeda.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/JAUNIMO%20veiklos%20ataskaita2008140519.doc> [žiūrėta: 2008 09 03].
2. 2008 metų Klaipėdos miesto jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“ veiklos ataskaita.
3. Communication from the Commission to the Council on European policies concerning youth. Addressing the concerns of young people in Europe – implementing the European Youth Pact and promoting active citizenship// Brussels, 30.05.2005, COM (2005) 206 final.
http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html; [žiūrėta: 2008 05 05].
4. European Commission White Paper. A New Impetus for European Youth.
http://ec.europa.eu/youth/archive/whitepaper/download/whitepaper_en.pdf [žiūrėta: 2008 05 05].
5. Integruota jaunimo politika savivaldybėje.
http://www.jrd.lt/go.php/lit/Integruota_jaunimo_politika/496 [žiūrėta: 2008 06 12].
6. Jaunimo politikos įgyvendinimas savivaldybėse.
http://www.jrd.lt/go.php/lit/Jaunimo_politikos_igyvendinimas_savivald/455 [žiūrėta: 2008 06 12].
7. Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2003, Nr. 119-5406.
8. Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Valstybės žinios. 2005, Nr. 144-5238.
9. Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu.
<http://www.jrd.lt/index.php?1987382772> [žiūrėta: 2008 06 12].
10. Jaunimo reikalų departamento prie SADM užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės “Spinter tyrimai” 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėta: 2008 06 12].
11. Jaunimo reikalų taryba.
<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do;jsessionid=63A8D4E71D0D845290FF5D8A7C02F1A4?docLocator=3130C964416311DB8FFD746164617373&categoryId=704&pathId=1008> [žiūrėta: 2008 09 03].
12. Jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 3 d. veiklos ataskaita.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do?docLocator=244F97E5D30711DC88B8746164617373&categoryId=788&pathId=1089> [žiūrėta: 2008 09 03].

13. JO asociacija „Apskritasis stalas“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do;jsessionid=149B08E22DE983807312E673AFC4EE1E?docLocator=4BF47C6BA63611DB9817746164617373&categoryId=737&pathId=1011> [žiūrėta: 2008 09 03].

14. Kas tai - JRD. <http://www.jrd.lt/index.php?-45268892> [žiūrėta: 2008 06 12].

15. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. AD1-372 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos 2008–2010 metų programų patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=7F37572FEAB711DCABC6746164617373&pathId=1087&type=LAW&category=786&categoryId=786> [žiūrėta: 2008 09 03].

16. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus 2008 m. gruodžio 9 d. raštas Nr. VS-4322 „Dėl organizacinės struktūros projekto“.

17. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus 2007 metų veiklos ataskaita.

18. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas.

19. Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programos (Nr. 14) aprašas.

<http://www.klaipeda.lt/stotisFiles/uploadedAttachments/14%20programa20081703257.doc> [žiūrėta: 2008 09 03].

20. Klaipėdos miesto savivaldybės mero 2008 m. sausio 31 d. sprendimas Nr. T2- 7 „Dėl Klaipėdos miesto savivaldybės strateginio veiklos plano 2008–2010 m. patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/selectPage.do?docLocator=C7438C30D56811DCA1FA746164617373&categoryId=794&pathId=1095> [žiūrėta: 2008 09 03].

21. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2005 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T2-401 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos nuostatų patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=6E93BAE97DEC11DAB07E746164617373&pathId=&searchText=jaunimo+reikalų+tarybos&categoryId=> [žiūrėta: 2008 09 03].

22. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2006 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T2-97 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos sudėties patvirtinimo ir pirmininko skyrimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=1DA5EE72C4D611DAB3F4746164617373&pathId=979&type=LAW&category=669&categoryId=669> [žiūrėta: 2008 09 03].

23. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2006 m. spalio 26 d. sprendimas Nr. T2-345 „Dėl jaunimo nevyriausybių organizacijų programų (projektų) finansavimo iš savivaldybės biudžeto lėšų nuostatų patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=DCEFC51A681311DBABC3746164617373&pathId=&searchText=t2-345&categoryId=> [žiūrėta: 2008 09 03].

24. Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2007 m. spalio 25 d. sprendimas Nr. T2-340 „Dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos sudėties patvirtinimo“.

<http://www.klaipeda.lt/klaipeda/content/legislation.jsp?docLocator=042123008C4311DC9469746164617373&pathId=&searchText=jaunimo+reikalai+tarybos&categoryId=> [žiūrėta: 2008 09 03].

25. Klaipėdos miesto savivaldybės užsakymu UAB „Eurointegracijos projektai“ 2006 m. spalio 2 – 11 d. atliktas jaunimo situacijos Klaipėdos mieste sociologinis tyrimas.

26. Lietuvos jaunimo politikos Baltoji knyga.

<http://www.eurodesk.lt/index.php?language=lt&page=10010089>; [žiūrėta: 2008 05 02].

27. Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. birželio 27 d. nutarimas Nr. I-1413 „Dėl valstybinės jaunimo politikos koncepcijos“. Valstybės žinios. 1996, Nr. 65-1537.

28. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. A1-100 „Dėl Jaunimo reikalų departamento prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2006, Nr. 42-1528.

29. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. A1-68 „Dėl pavyzdinio savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymo“. Valstybės žinios. 2008, Nr. 29-1042.

30. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymas Nr. A1-157 „Dėl jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos ir jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašo patvirtinimo“. Valstybės žinios. 2008, Nr. 60-2273.

31. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 7 d. nutarimas Nr. 1167 „Dėl valstybinės jaunimo reikalų tarybos nuostatų ir valstybinio jaunimo fondo įstatų patvirtinimo“. Valstybės žinios. 1996, Nr. 98-2245.

32. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004–2008 metų programa.

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=247224&p_query=&p_tr2= [žiūrėta: 2008 05 02].

33. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimas Nr. 898 „Dėl jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007–2009 metų programos patvirtinimo“. Valstybės žinios. Valstybės žinios. 2007, Nr. 95-3825.
34. LiJOT misija ir tikslai. <http://www.lijot.lt/Page.aspx?pageID=9> [žiūrėta: 2008 06 14].
35. Makštutis A., Vijeikis J. Jaunimo įsidarbinimo problemos Lietuvoje // Vadyba: mokslo tiriamieji darbai. - 2008, Nr. 2 (13).
36. Monkevičius M. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba: 15 metų. – Vilnius: UAB “Baltijos kopija”, 2007.
37. Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Savivaldybių jaunimo politikos gairės (2003 – 2005 metų patirtis ir išvalgos). <http://www.jrd.lt/go.php/lit/cia/162>; p. 2 [žiūrėta: 2008 06 12].
38. Vietos savivaldos įstatymas. Valstybės žinios. 2000, Nr. 91-2832.
39. Žemaitytė I. Jaunimo nusikalstamumo prevencija: neformaliojo ugdymo aspektas. Socialinis darbas : mokslo darbai. – 2006, Nr. 5(2).

Vitkus M. Jaunimo politikos įgyvendinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje / Viešojo sektoriaus strateginio valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovė doc.dr. M. Išoraitė. - Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Strateginio valdymo ir politikos fakultetas, 2008.

ANOTACIJA

Šiame magistro baigiamajame darbe yra išanalizuota ir įvertinta nacionalinė, regioninė bei konkrečiai Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politika, ją reglamentuojantys dokumentai, įgyvendinantys subjektai, problemos, su kuriomis yra susiduriama įgyvendinant jaunimo politiką nacionaliniame ir regioniniame lygmenyje bei pateikiami pasiūlymai, kaip šių problemų konkrečiai Klaipėdos miesto savivaldybėje būtų galima išvengti. Pirmojoje šio darbo dalyje yra aptariama jaunimo politika, ją reglamentuojantys teisės aktai, įgyvendinantys subjektai ir jos įgyvendinimo problemos nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgiant ir į ES praktiką. Antrojoje dalyje yra analizuojama konkretaus regiono – Klaipėdos miesto – jaunimo politika, jos įgyvendinimą lemiantys veiksniai, savivaldybėje leidžiami teisės aktai bei jaunimo politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai. Trečiojoje dalyje yra pristatomas jaunimo politikos Klaipėdos miesto savivaldybėje sociologinis tyrimas. Šioje dalyje yra pateikiama tyrimo metodologija bei rezultatai, atskleidžiantys jaunimo politikos įgyvendinimo efektyvumą regione.

Pagrindiniai žodžiai: jaunimo politika nacionaliniame lygmenyje, jaunimo politika regioniniame lygmenyje, jaunimo politikos formavimas, jaunimo politikos įgyvendinimas.

Vitkus M. The Implementation of Youth Policy in the Municipality of Klaipėda city / Master's Work in Strategic Management of Public Sector. Supervisor prof. M. Išoraitė. – Vilnius: Faculty of Strategic Management and Policy, Mokolas Romeris University, 2008.

ANOTATION

This master's work deals with youth policy in national and regional level and in Klaipėda city in the concrete. This work analyses the laws of youth policy, the subjects implementing youth policy and the problems, arising while implementing youth policy. This master's works also gives concrete solutions of problems arising while implementing youth policy in the municipality of Klaipėda city. The first part of this work deals with the laws and subjects of youth policy, the problems arising while implementing youth policy in national level, taking into consideration the practice of European Union in this sphere. The youth policy of concrete region – Klaipėda city, its laws and subjects formatting and implementing youth policy and factors having influence to youth policy is considered in the second part of this work. The third part of this master's work deals with sociological research of the situation of youth policy in Klaipėda. This part reveals the methodology of the research and the results showing the effectiveness of youth policy in this city.

Key words: youth policy in national level, youth policy in regional level, formation of youth policy, implementation of youth policy.

Vitkus M. Jaunimo politikos įgyvendinimas Klaipėdos miesto savivaldybėje / Viešojo sektoriaus strateginio valdymo magistro baigiamasis darbas. Vadovė doc.dr. M. Išoraitė. - Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Strateginio valdymo ir politikos fakultetas, 2008.

SANTRAUKA

Jaunimo politikos įgyvendinimo tema yra aktuali todėl, kad apskritai jaunimas yra labai svarbi visuomenės dalis. Be to, ši tema yra aktuali ir darbo autoriui asmeniškai - jis yra jaunimo reikalų koordinatorius Klaipėdos miesto savivaldybėje, taigi tiesiogiai susijęs su jaunimo politikos įgyvendinimu Klaipėdos mieste. Todėl šio darbo objektas yra jaunimo politika Klaipėdos miesto savivaldybėje, o tikslas - ištirti Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo dėsningumus, identifikuoti problemas bei ateities perspektyvas. Minėtam tikslui įgyvendinti autorius iškėlė tam tikrus uždavinius: išanalizuoti jaunimo politiką ir jos įgyvendinimo tendencijas bei problemas nacionaliniu ir ES mastu, išanalizuoti dabartinę jaunimo politikos situaciją Klaipėdos miesto savivaldybėje, identifikuoti veiksmų, pasireiškiančių nacionaliniu bei konkrečiai Klaipėdos miesto lygmeniu, įtaką jaunimo politikos įgyvendinimui, ištirti jaunimo politikos padėties analizę Klaipėdos miesto savivaldybėje bei pateikti siūlymus kaip efektyviau Klaipėdos miesto savivaldybėje būtų galima įgyvendinti jaunimo politiką. Pagrindinė šio darbo problema yra ta, kad jaunimo politika regioniniame lygmenyje nėra pakankamai efektyvi, nes susiduria su įvairiomis nacionalinėmis ir regioninėmis problemomis. Todėl autorius kelia hipotezę, kad jaunimo politika Klaipėdos mieste yra įgyvendinama nepakankamai efektyviai. Remiantis nacionaliniais teisės aktais, reglamentuojančiais jaunimo politiką, ES teisės aktais, kitais nacionaliniais jaunimo politikos dokumentais, Klaipėdos miesto savivaldybėje leidžiamais teisės aktais, Lietuvos bei Klaipėdos miesto jaunimo politikos sociologiniais tyrimais, šiame darbe yra išnagrinėta jaunimo politika nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu bei nustatyti tam tikri veiksniai ir problemos, trukdančios tinkamai formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką abiejuose lygmenyse bei konkrečiai Klaipėdos miesto savivaldybėje. Tačiau tam, kad būtų galima pagerinti jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje, būtina tiksliai identifikuoti visus jaunimo politikos trūkumus ir pasirinkti efektyvias priemones jiems spręsti. Taigi, remiantis darbe pateiktais duomenimis, galima teigti, kad autoriaus iškelta hipotezė yra teisinga ir pagrįsta. Be to autorius šiame darbe pateikia tam tikrus sprendimo variantus, kaip būtų galima pagerinti jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimą Klaipėdos miesto savivaldybėje. Kai kuriuos iš šių pasiūlymų, pvz.: dėl jaunimo politiką įgyvendinančių subjektų struktūros pakeitimo, darbo autorius jau pateikė Klaipėdos miesto savivaldybei.

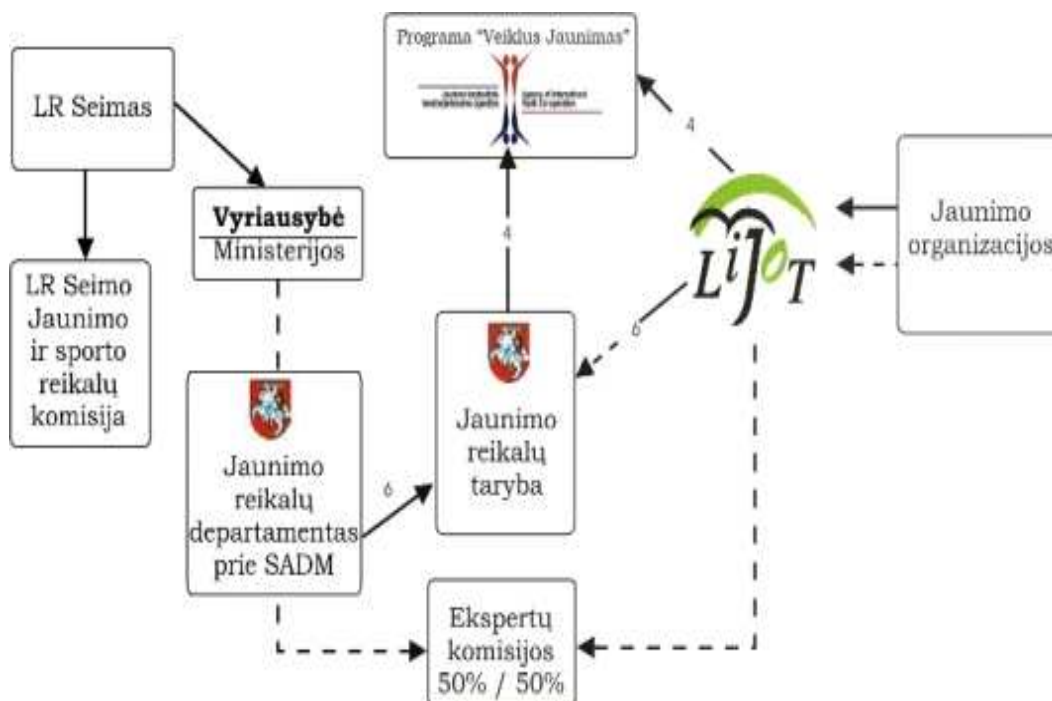
Vitkus M. The Implementation of Youth Policy in the Municipality of Klaipėda city / Master's Work in Strategic Management of Public Sector. Supervisor prof. M. Išoraitė. – Vilnius: Faculty of Strategic Management and Policy, Mykolas Romeris University, 2008.

SUMMARY

The implementation of youth policy is a relevant topic because young people in society are a very important group. This topic is also relevant for the author of this work personally, as he is the coordinator of youth affairs in the municipality of Klaipėda city and is directly connected with the implementation of youth policy in this city. So the object of this work is the youth policy in the municipality of Klaipėda city. The main purpose of this work is to examine the main aspects of implementation and the main problems of youth policy in municipality of Klaipėda city and to give some suggestions how the implementation can be improved. To realize this purpose, the following tasks are raised: to analyse the implementation of youth policy and problems of it in national and European Union level, to analyse the present situation of youth policy in Klaipėda city, to identify national and regional aspects having some effect to the implementation of youth policy, to ascertain the results of the research of youth policy in the municipality of Klaipėda city and to give some suggestions how the implementation of youth policy can become more effective. The main problem of this work is that the youth policy in regions is not very effective, because it is facing lots of national and regional problems. So the hypothesis of this work is that the youth policy of the municipality of Klaipėda city is also not effective enough. So this work deals with the youth policy in national and regional level, the problems, arising while implementing youth policy in these levels and in the municipality of Klaipėda city in particular, with reference to national laws, laws of European Union of youth policy, other national documents of youth policy, laws of the municipality of Klaipėda city of youth policy and the researches of youth policy situation in Lithuania and Klaipėda city. But for solving the existing problems of youth policy it is very important to identify them very carefully and to make proper solutions for these problems. So with reference to the information given in this work, the hypothesis is reasonable. Furthermore, the author of this work has suggested some solutions to make the formation and implementation of the youth policy in the municipality of Klaipėda city more effective. Some of these suggestions, especially concerning the changes of structure of some subjects implementing youth policy in this city, have already been officially given to the municipality of Klaipėda city.

PRIEDAI

JAUNIMO POLITIKOS STRUKTŪRA NACIONALINIŲ LYGMENIU

1 pav. Jaunimo politiką įgyvendinantys subjektai nacionaliniu lygmeniu

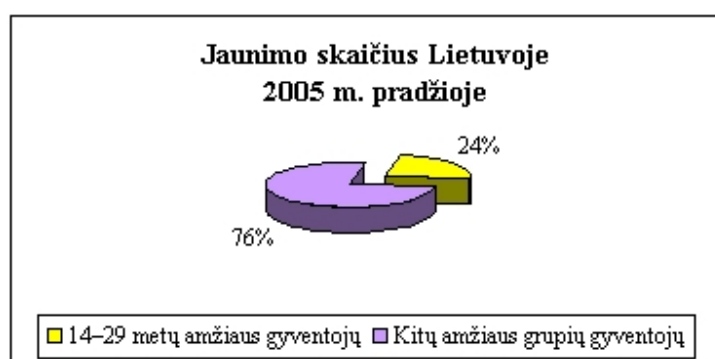
Šaltinis: Jaunimo politikos struktūra nacionaliniu lygmeniu. <http://www.jrd.lt/index.php?1987382772> [žiūrėta: 2008 06

12].

JAUNIMO SKAIČIUS LIETUVOJE 2008 M. PRADŽIOJE

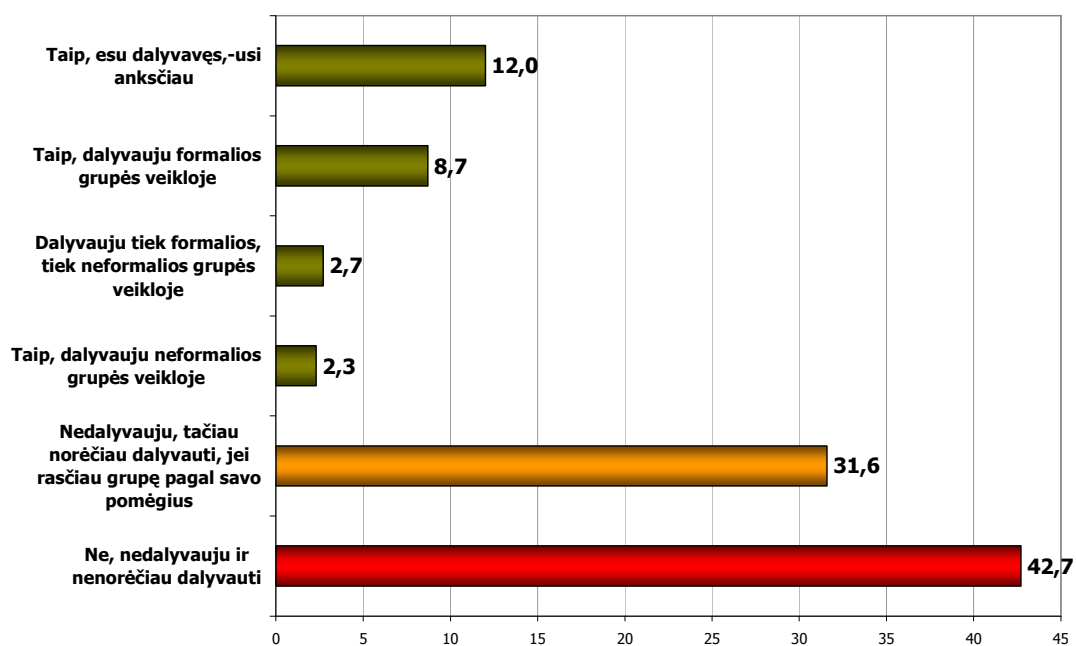
1 lentelė. Jaunimo ir kitų amžiaus grupių gyventojų skaičius Lietuvoje 2008 m. pradžioje

14–29 metų amžiaus gyventojų	Kitų amžiaus grupių gyventojų	Iš viso gyventojų
810272	2556085	3366357

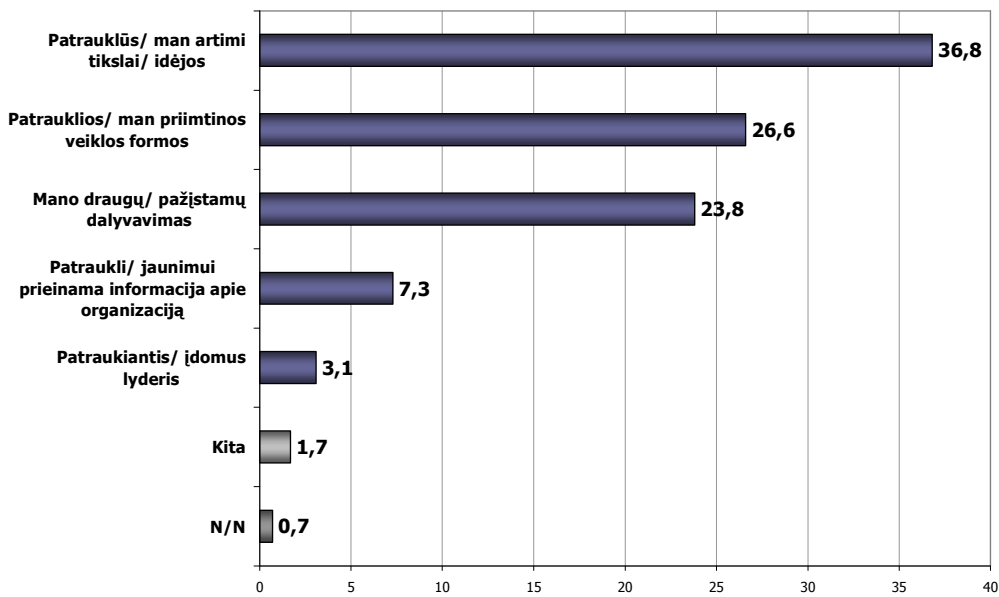

1 pav. Jaunimo ir kitų amžiaus grupių gyventojų dalis Lietuvoje 2008 m. pradžioje (proc.)

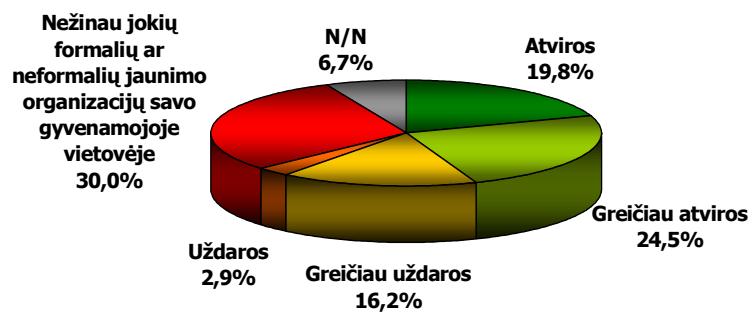
Šaltinis: Statistikos departamento prie LRV duomenimis. <http://www.jrd.lt/index.php?-867014567> [žiūrėta: 2008 06 12].

ŠALIES JAUNIMO SOCIOLOGINIS TYRIMAS

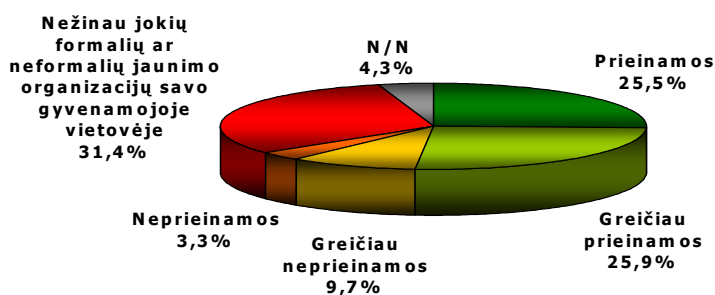
1 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs dalyvaujate/ dalyvavote formalių (t.y. juridškai registruotų, turinčių savo struktūrą, įstatus ir pan.) organizacijų ar neformalių jaunimo grupių/ klubų ir pan. veikloje?“ pasiskirstymas (proc.)

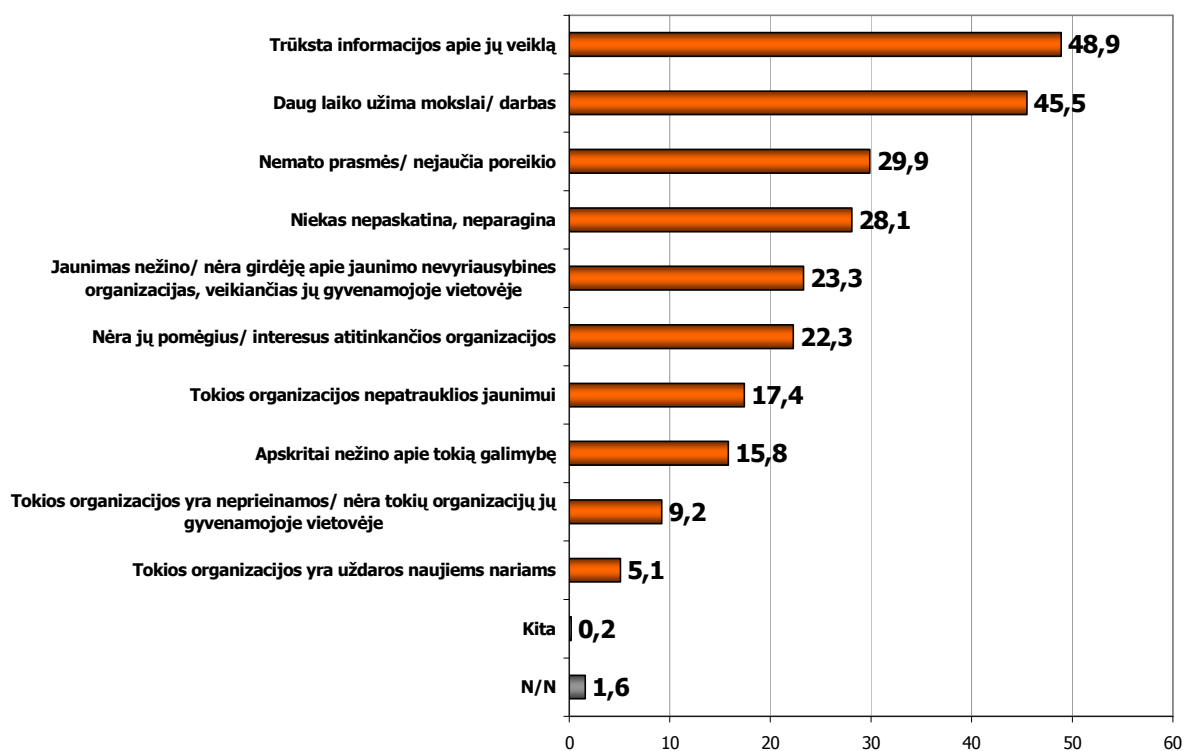
2 pav. Atsakymų į klausimą „Kas Jus labiausiai paskatino/-tų dalyvauti jaunimo organizacijos/ neformalios jaunimo grupės veikloje?“ pasiskirstymas (proc.)

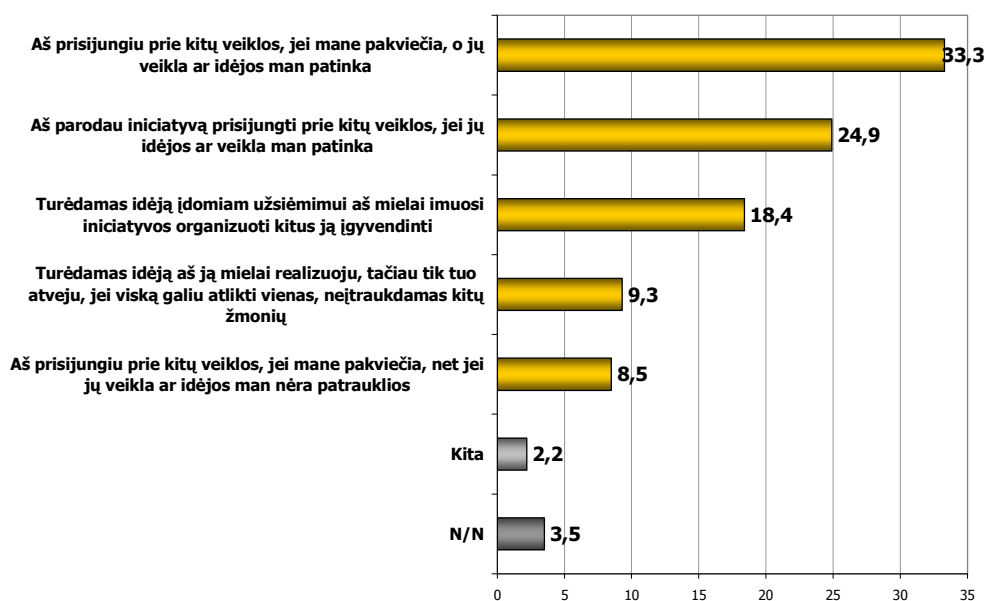
3 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kiek formalios ar neformalios jaunimo organizacijos yra atviros/ linkusios įsileisti naujus narius, jaunimą kaip Jūs?“ pasiskirstymas

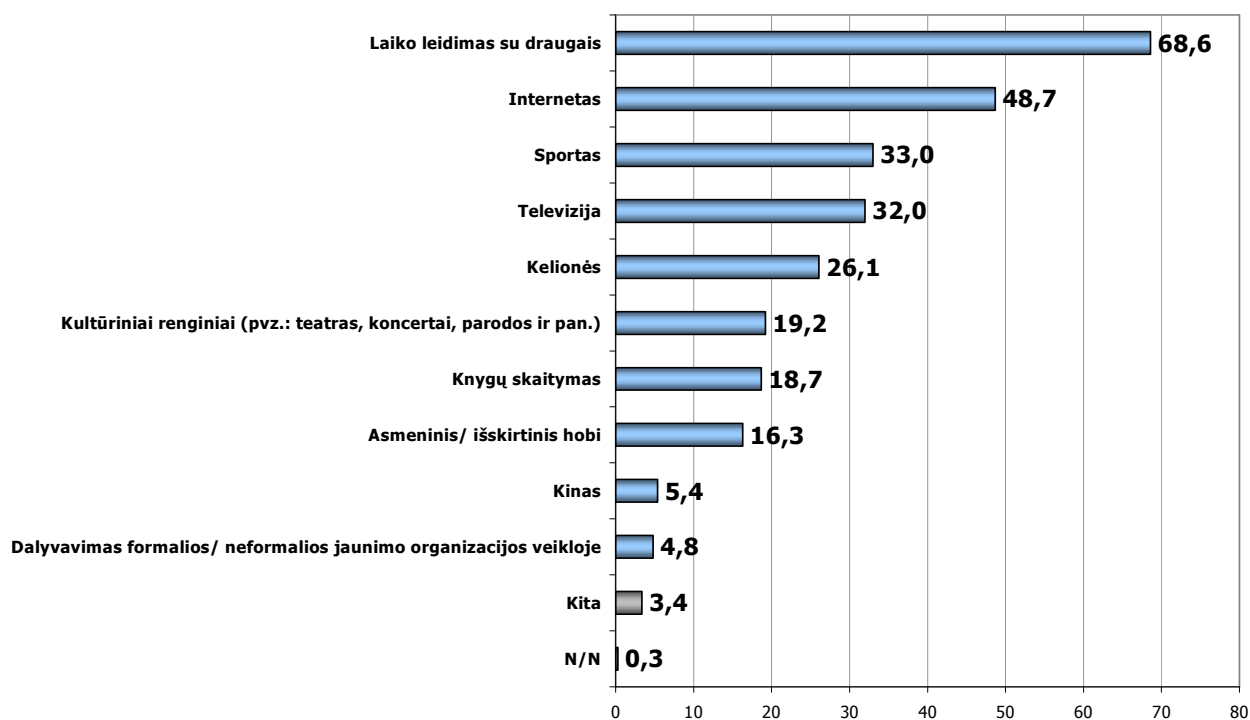
4 pav. Atsakymų į klausimą „Ar, Jūsų nuomone, jaunimo organizacijos yra prieinamos jaunimui Jūsų gyvenamojoje vietovėje/ mieste/ miestelyje?“ pasiskirstymas

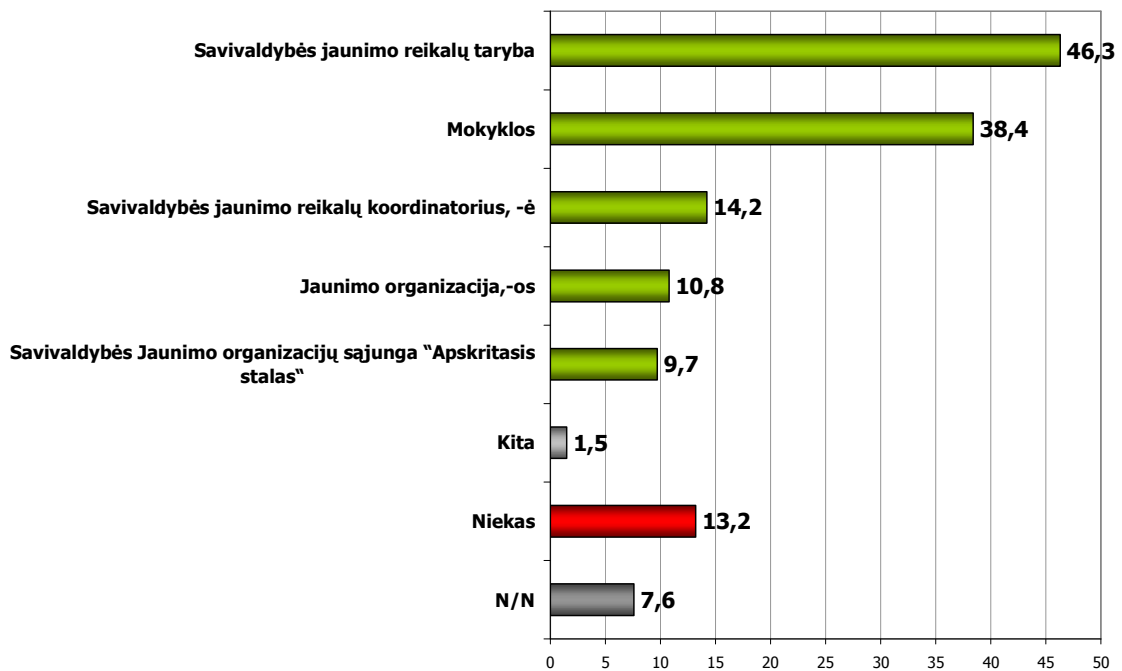
5 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kodėl tik nedidelė jaunimo dalis dalyvauja jaunimo nevyriausybinių organizacijų veikloje?“ pasiskirstymas (proc.)

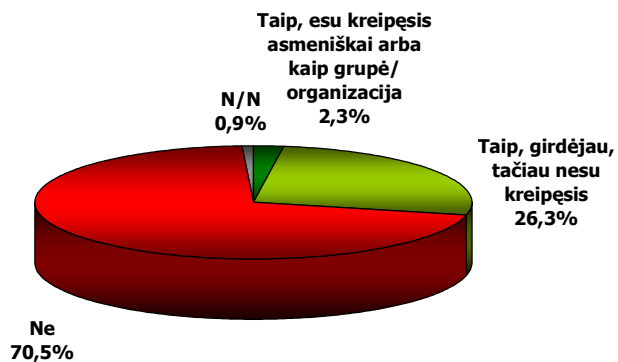
6 pav. Atsakymų į klausimą „Kuris iš žemiau pateiktų teiginių geriausiai apibūdina Jūsų laisvalaikio organizavimą?“ pasiskirstymas (proc.)

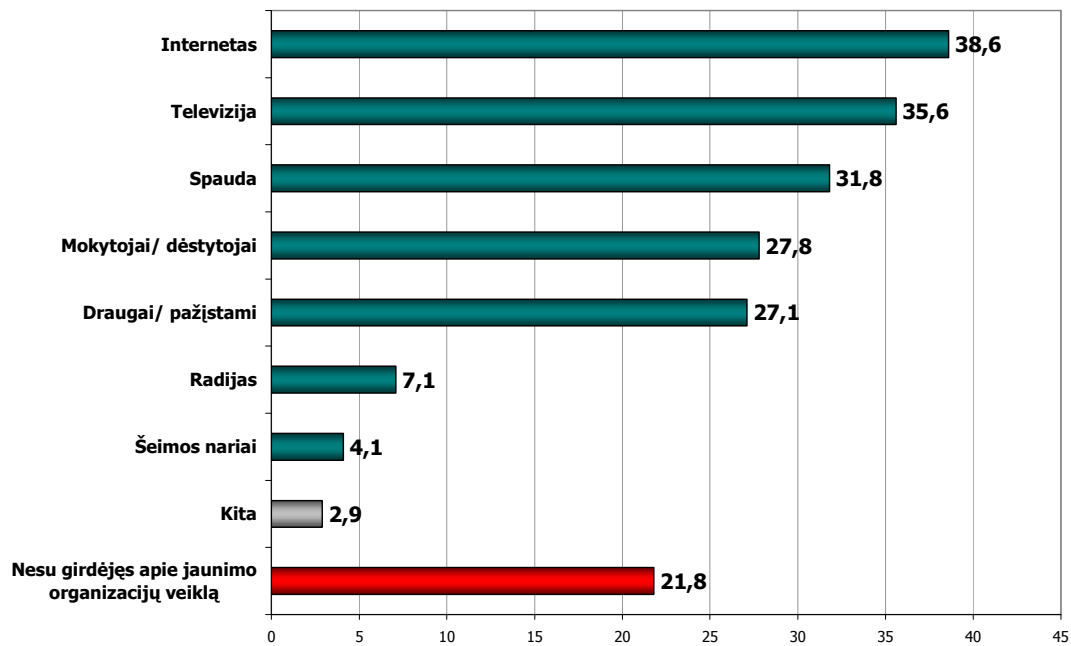
7 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip dažniausiai leidžiate savo laisvalaikį? Kurie žemiau pateikti laisvalaikio leidimo būdai geriausiai apibūdina Jūsų laisvalaikį?“ pasiskirstymas (proc.)

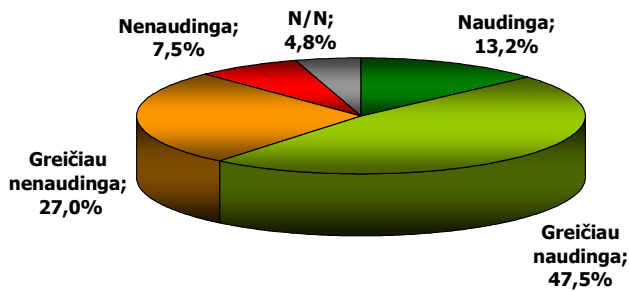
8 pav. Atsakymų į klausimą „Kas, Jūsų nuomone, rūpinasi jaunimo reikalais Jūsų savivaldybėje?“ pasiskirstymas (proc.)

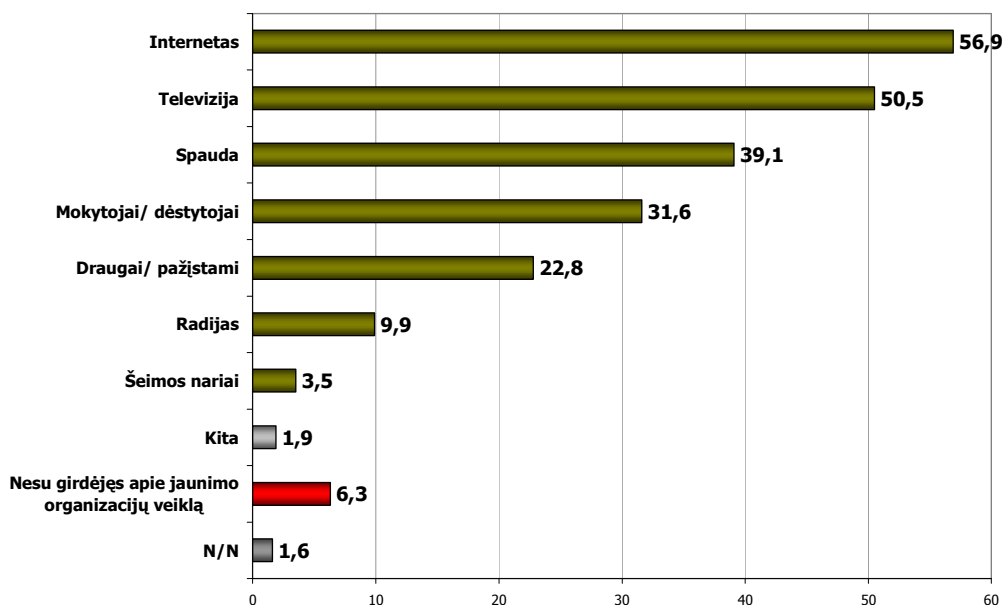
9 pav. Atsakymų į klausimą „Ar esate girdėję apie galimybę kreiptis į Savivaldybės Jaunimo reikalų tarybą Jūsų rajone ir per jaunimo atstovus išsakyti savo nuomonę bei taip dalyvauti Jūsų rajono visuomeniniame gyvenime?“ pasiskirstymas

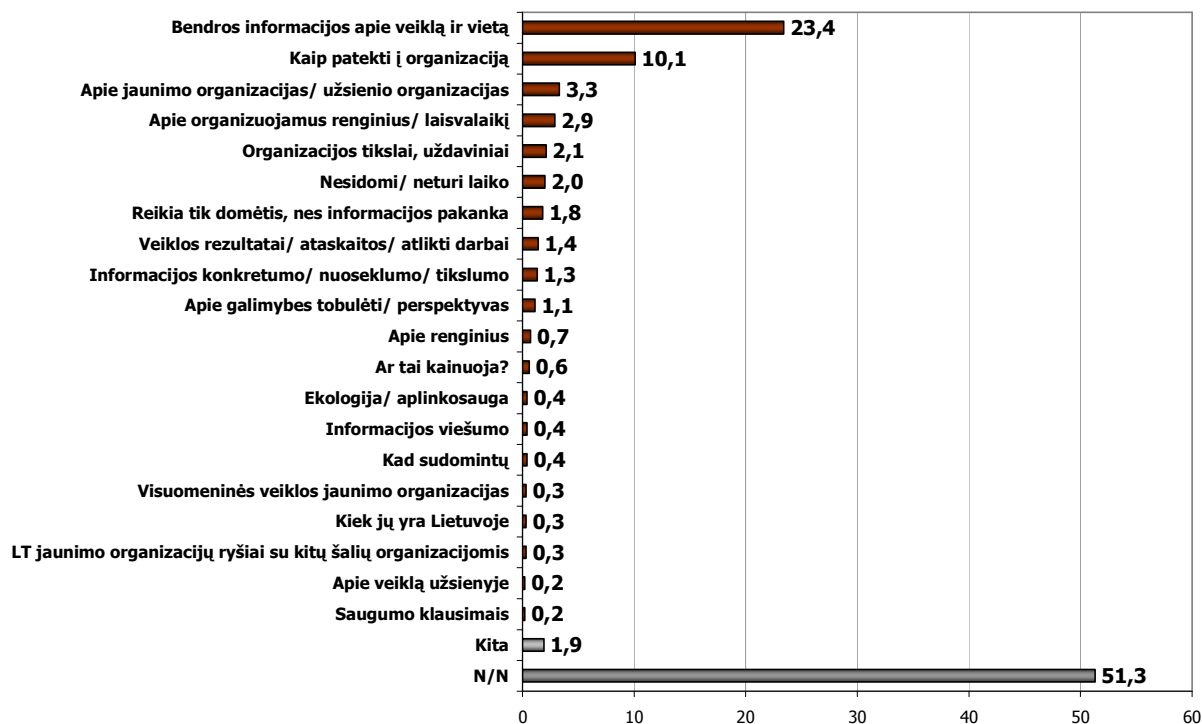
10 pav. Atsakymų į klausimą „Kokiais informacijos kanalais Jūs esate daugiausiai girdėję apie jaunimo organizacijų veiklą?“ pasiskirstymas (proc.)

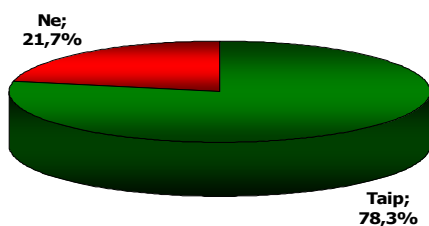
11 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jūsų gauta informacija Jums buvo naudinga, paskatino Jus labiau pasidomėti jaunimo organizacijų veikla, sudomino ir pan.“ pasiskirstymas

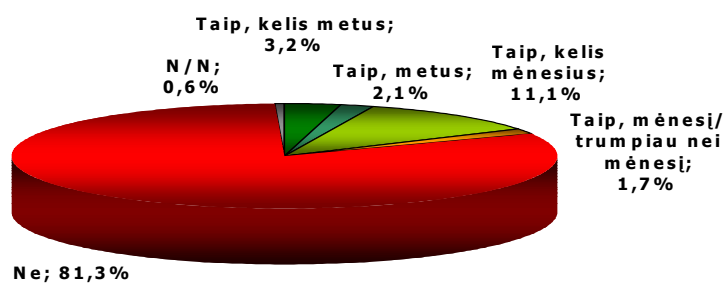
12 pav. Atsakymų į klausimą „Kurie iš šių informacijos kanalų apie jaunimo organizacijas Jums būtų patraukliausi, priimtiniausi? Iš kur norėtumėte apie jas sužinoti? Kokiais kanalais jos turėtų informuoti apie savo veiklą?“ pasiskirstymas (proc.)

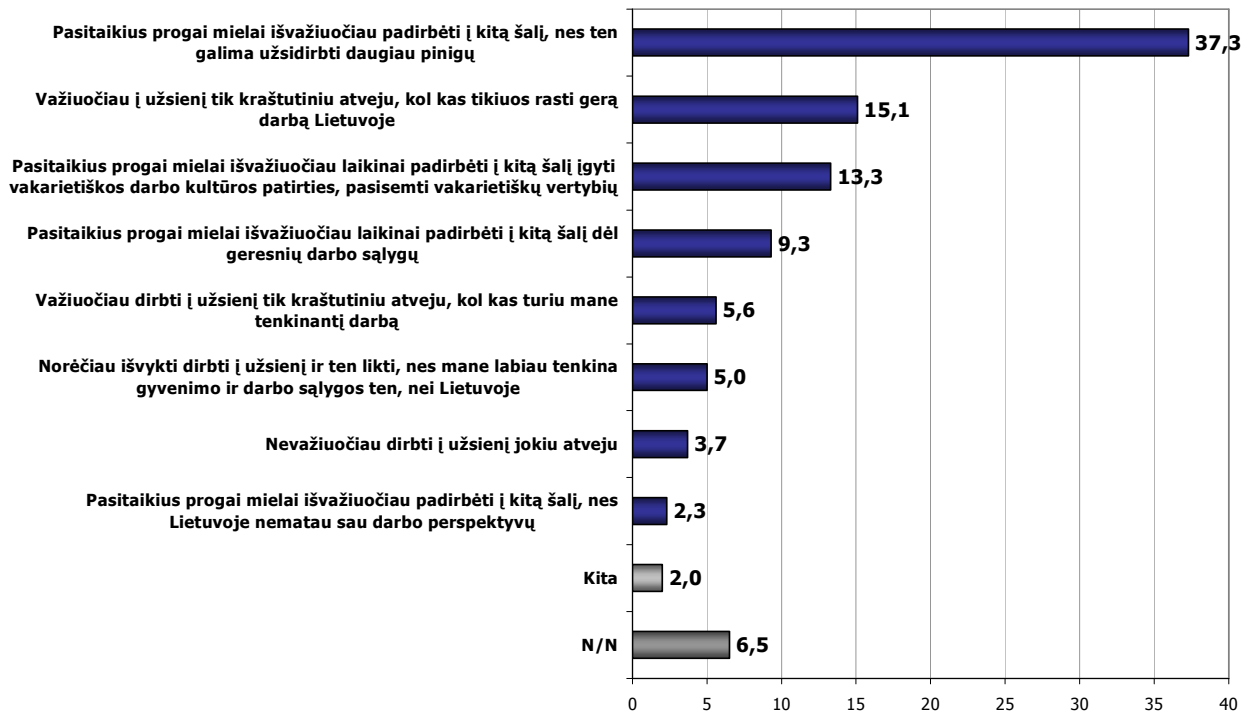
13 pav. Atsakymų į klausimą „Kokios Jus dominančios informacijos apie jaunimo organizacijų veiklą pasigendate?“ pasiskirstymas (proc.)

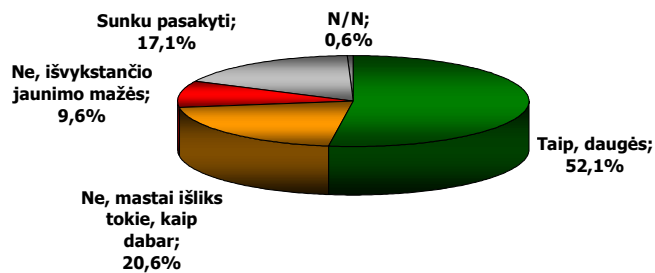
14 pav. Atsakymų į klausimą „Ar turite draugų/ šeimos narių, kurie šiuo metu dirbtų užsienyje?“ pasiskirstymas

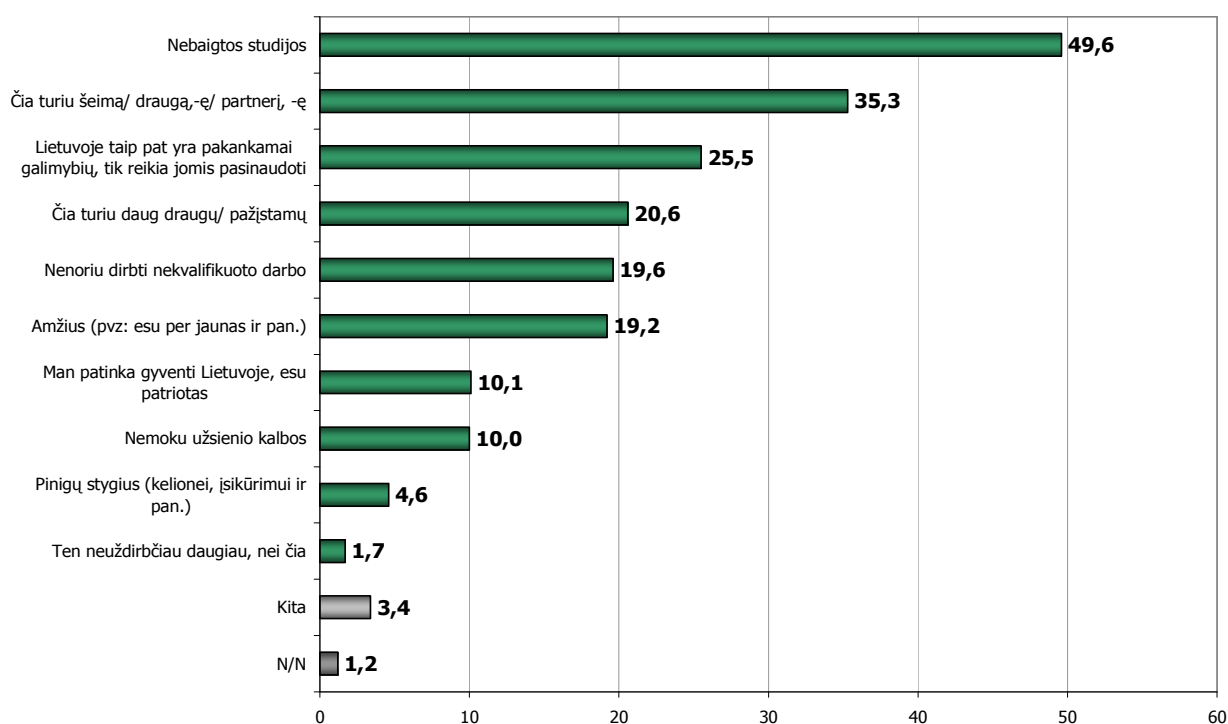
15 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jums pačiam/-iai teko kada nors padirbėti užsienyje?“ pasiskirstymas

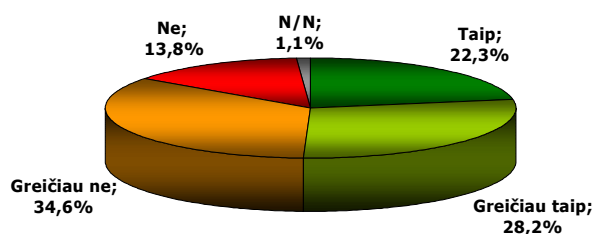
16 pav. Atsakymų į klausimą „Ką Jūs šiuo metu manote apie darbo užsienyje perspektyvą?“ pasiskirstymas (proc.)

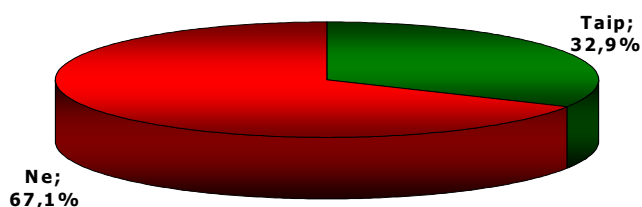
17 pav. Atsakymų į klausimą „Ar manote, kad ateityje jaunimo, vykstančio į užsienį dirbti (trumpam ar ilgam), daugės?“ pasiskirstymas

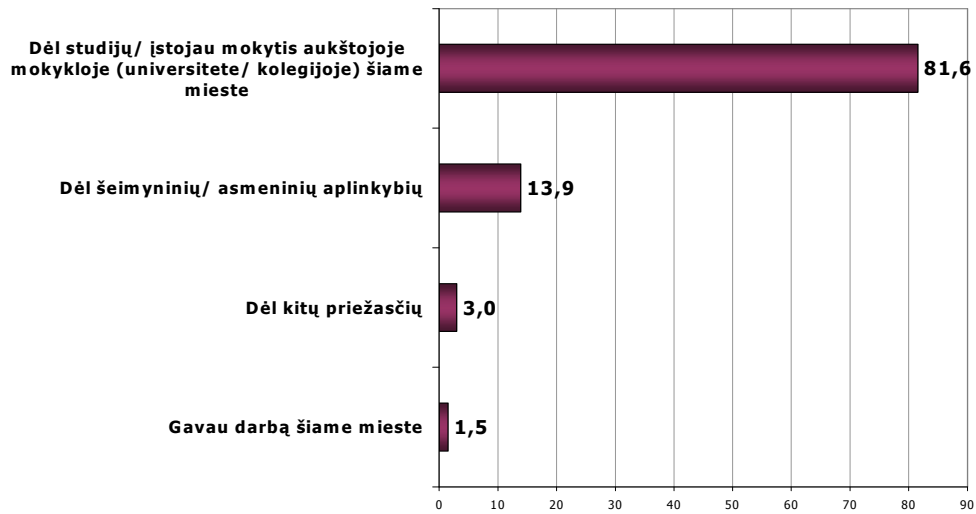
18 pav. Atsakymų į klausimą „O kas Jus skatina pasilikti Lietuvoje?“ pasiskirstymas (proc.)

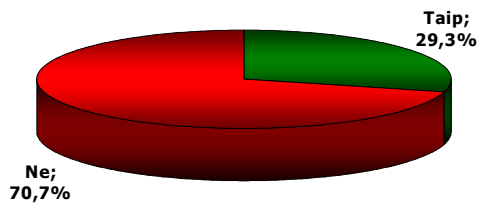
19 pav. Atsakymų į klausimą „Ar dirbdami užsienyje jautėtės realizuojantis save?“ pasiskirstymas

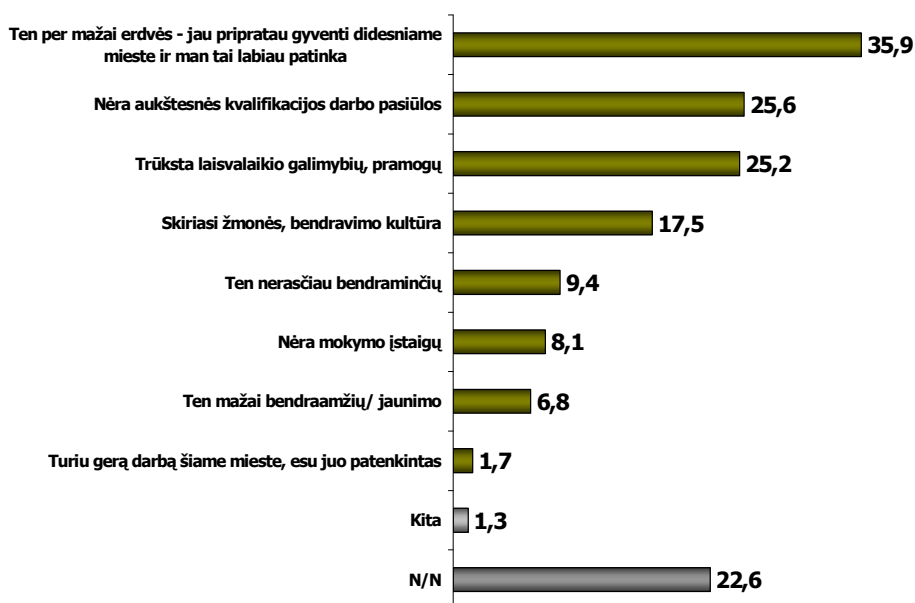
20 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jums teko kraustytis gyventi iš mažesnio miesto/ miestelio/ kaimo vietovės į didesnę miestą?“ pasiskirstymas

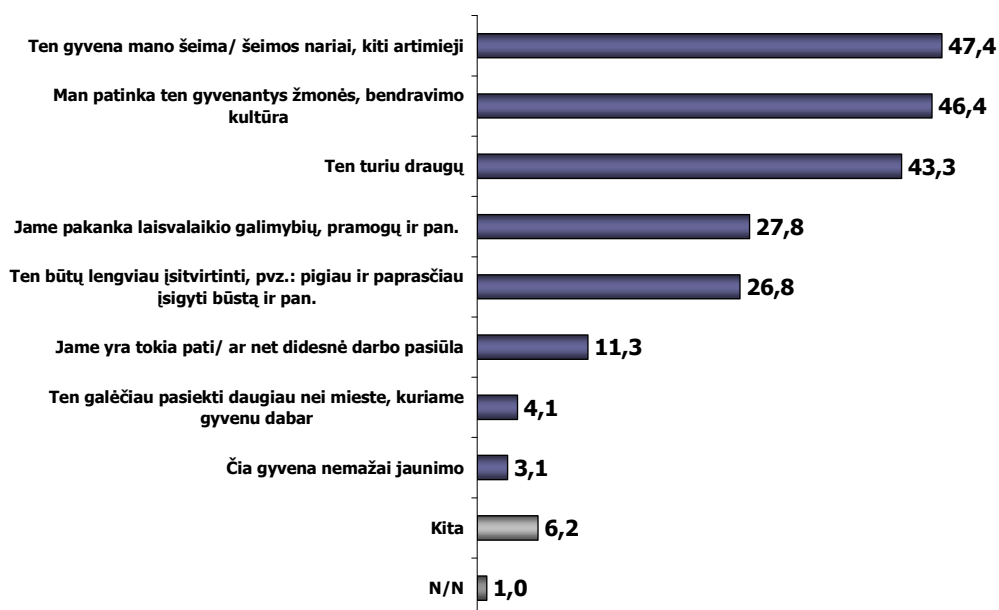
21 pav. Atsakymų į klausimą „Dėl kokių priežasčių Jūs atvykote į šį miestą iš kito Lietuvos mažesnio miesto/ miestelio/ kaimo vietovės?“ pasiskirstymas (proc.)

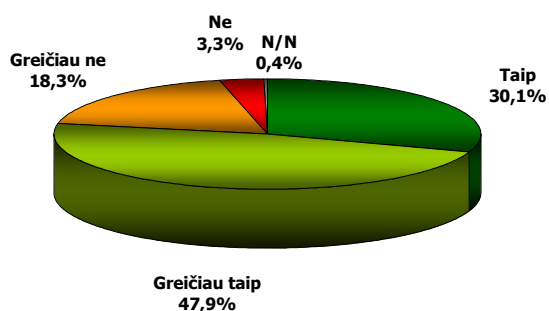
22 pav. Atsakymų į klausimą „Ar norėtumėte/ sutiktumėte grįžti į savo gimtąjį miestą?“ pasiskirstymas

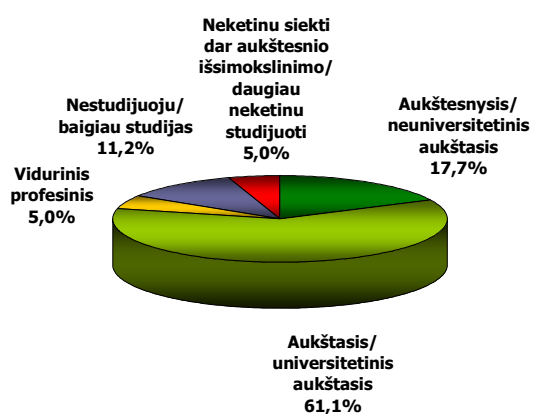
23 pav. Atsakymų į klausimą „Kodėl nesutiktumėte grįžti į savo gimtąjį miestą?“ pasiskirstymas (proc.)

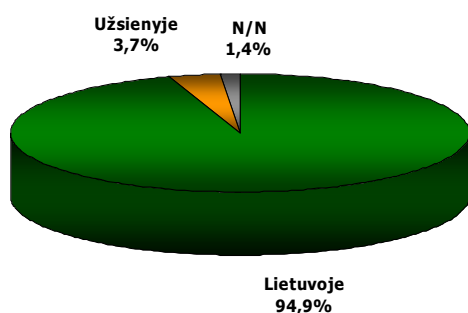
24 pav. Atsakymų į klausimą „Kas paskatintų grįžti į savo gimtąjį miestą, rajoną?“ pasiskirstymas (proc.)

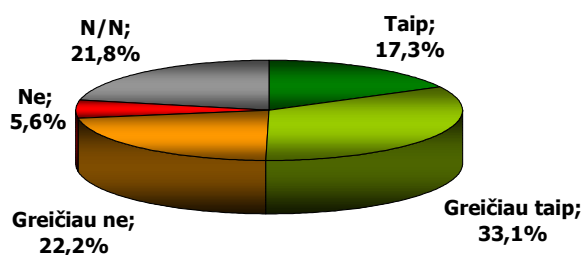
25 pav. Atsakymų į klausimą „Ar esate/ buvote patenkinti mokslo kokybe savo mokymosi įstaigoje?“ pasiskirstymas

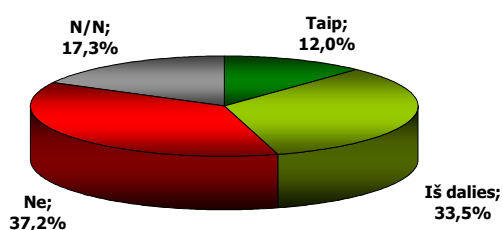
26 pav. Atsakymų į klausimą „Išsimokslinimas, kurio siekiate/ ketinate siekti.“ pasiskirstymas

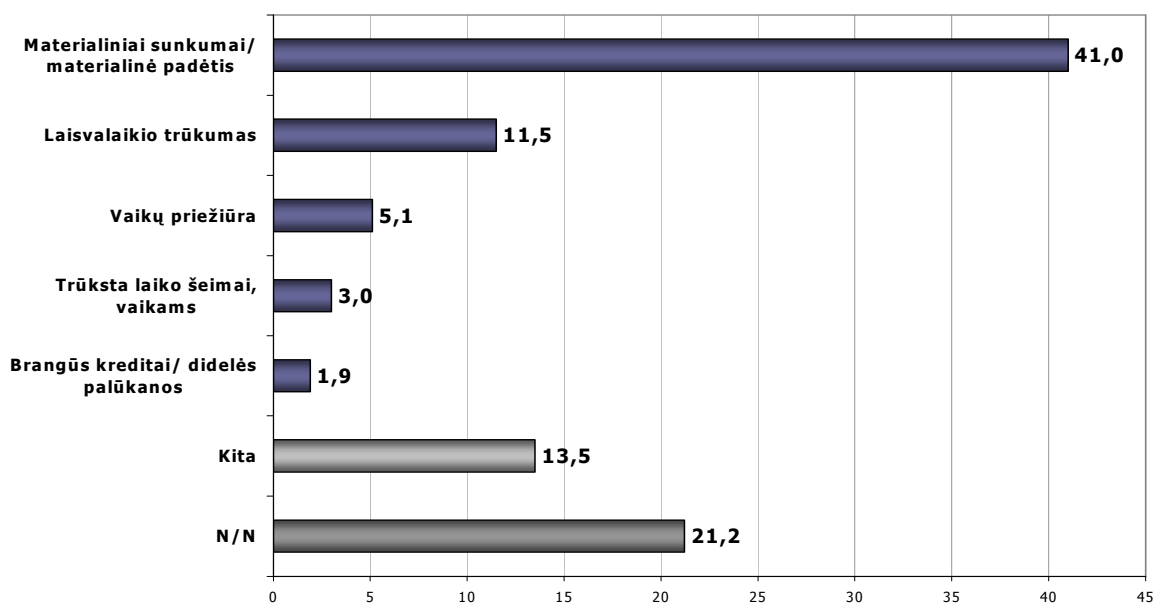
27 pav. Atsakymų į klausimą „Kur siekiate/ sieksite šio išsimokslinimo?“ pasiskirstymas

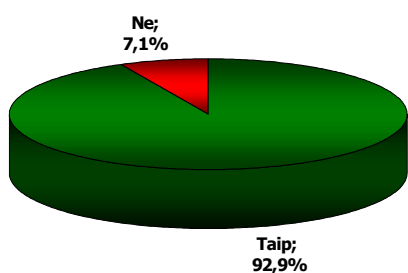
28 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jums pakako žinių profesinei veiklai baigus studijas?“ pasiskirstymas

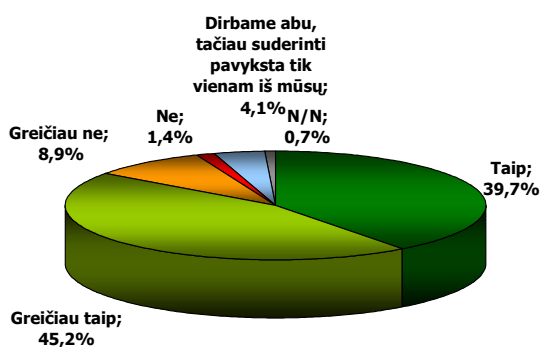
29 pav. Atsakymų į klausimą „Ar baigus studijas įsidarbinote pagal specialybę?“ pasiskirstymas

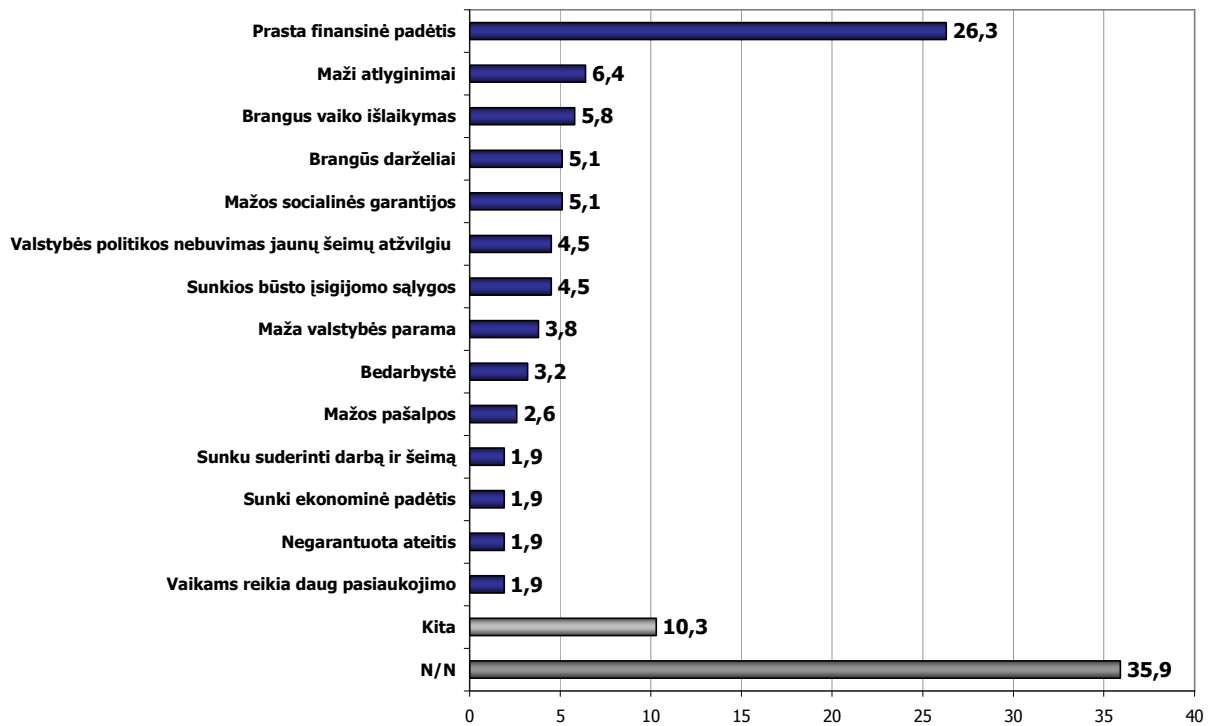
30 pav. Atsakymų į klausimą „Su kokiomis pagrindinėmis problemomis/ su kokiais sunkumais Jūsų šeima susiduria dažniausiai?“ pasiskirstymas (proc.)

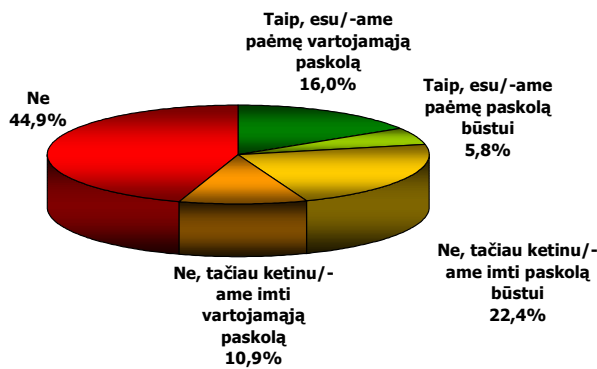
31 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs ir/ arba Jūsų sutuoktinis,-ė šiuo metu dirbate?“ pasiskirstymas

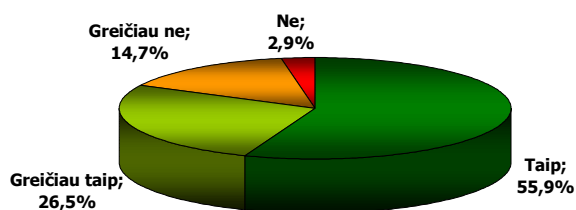
32 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jums ir/ arba Jūsų sutuoktiniui pavyksta suderinti šeimą ir darbą?“ pasiskirstymas

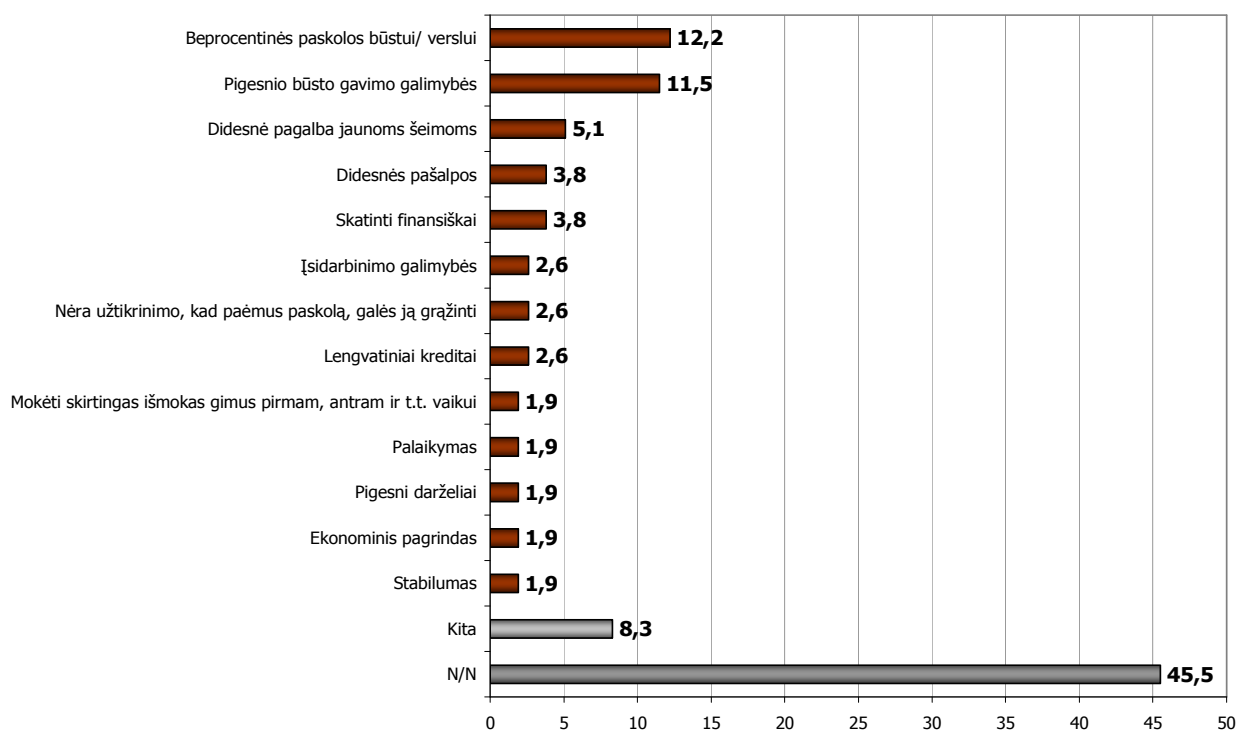
33 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kokios pagrindinės mažo gimstamumo Lietuvoje priežastys?“ pasiskirstymas (proc.)

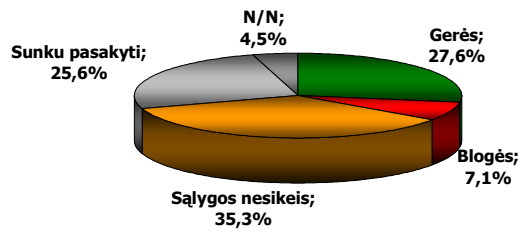
34 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs pats/ pati/ Jūsų sutuoktinis,-ė esate paėmę paskolą iš banko?“ pasiskirstymas.

35 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs pats/ pati/ Jūsų sutuoktinis,-ė esate patenkinti savo sprendimu paimti paskolą banke?“ pasiskirstymas

36 pav. Atsakymų į klausimą „Kokių papildomų pasiūlymų turėtumėte valstybės atsakingoms institucijoms dėl vykdomos šeimos politikos? Ko labiausiai trūksta/ kokie pokyčiai labiausiai reikalingi jaunai šeimai šiuo metu?“ pasiskirstymas (proc.)

37 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip manote, kaip artimiausioje ateityje keisis sąlygos jaunoms šeimoms?“ pasiskirstymas

Šaltinis: Jaunimo reikalų departamento prie SADM užsakymu Viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovės “Spinter tyrimai” 2007 metų vasario 16 – kovo 5 dienomis atliktas šalies jaunimo sociologinis tyrimas. <http://www.jrd.lt/index.php?1608143337> [žiūrėti: 2008 06 12].

JAUNIMO SITUACIJOS KLAIPĖDOS MIESTE SOCIOLOGINIO TYRIMO APKLAUSOS ANKETA

Jaunimo situacijos Klaipėdos mieste sociologinis tyrimas

I. Bendras Klaipėdos miesto situacijos vertinimas

- A. Ar Klaipėdos miestas patrauklus gyventi jaunimui?
1. Labai patrauklus
 2. Greičiau patrauklus
 3. Greičiau nepatrauklus
 4. Nepatrauklus
- B. Ar Klaipėdos miestas patrauklus mokytis jaunimui?
1. Labai patrauklus
 2. Greičiau patrauklus
 3. Greičiau nepatrauklus
 4. Nepatrauklus
- C. Ar Klaipėdos miestas patrauklus dirbti jaunimui?
1. Labai patrauklus
 2. Greičiau patrauklus
 3. Greičiau nepatrauklus
 4. Nepatrauklus
- D. Ar Klaipėdos miestas patrauklus pradėti verslą jaunimui?
1. Labai patrauklus
 2. Greičiau patrauklus
 3. Greičiau nepatrauklus
 4. Nepatrauklus
- E. Ar Klaipėdos miestas patrauklus leisti laisvalaikį jaunimui?
1. Labai patrauklus

2. Greičiau patrauklus
3. Greičiau nepatrauklus
4. Nepatrauklus

II. Asmeninės situacijos vertinimas

- A. Ar esate patenkintas savo gyvenimu?
1. Labai patenkintas
 2. Greičiau patenkintas
 3. Greičiau nepatenkintas
 4. Labai nepatenkintas
 5. Nežinau

III. Jaunimo problemos Klaipėdos mieste

- A. Jūsų nuomone, kokios trys problemos yra aktualiausios jaunimui Klaipėdos mieste?
1. Žalingi įpročiai
 2. Įsidarbinimas
 3. Nekokybiškas išsilavinimas
 4. Laisvalaikis
 5. Materialinė padėtis
 6. Nusikalstamumas
 7. Būsto problemos
 8. Jaunimo diskriminacija
 9. Emigracija
 10. Kita _____
 11. Nežinau
- B. Jūsų nuomone, kas turėtų spręsti šias problemas?
1. Pats jaunas žmogus
 2. Valstybinės institucijos
 3. Savivaldybė
 4. Nevyriausybinių organizacijų

5. Švietimo įstaigos
6. Šeima, giminės
7. Draugai
8. Kita _____
9. Nežinau

IV. Jaunimo politika

A. Jūsų nuomone, kokiose trijose srityse jaunimui labiausiai reikalinga Klaipėdos m. savivaldybės pagalba?

1. Pagalba susirandant darbą
2. Lengvatos įsigyjant būstą
3. Parama jaunoms šeimoms
4. Daugiau renginių, laisvalaikio praleidimo vietų jaunimui
5. Parama jaunimui pradedančiam savo verslą
6. Parama jaunimo projektams
7. Pagalba pasirenkant profesiją
8. Kita _____
9. Nežinau

B. Kaip Jūsų nuomone, Klaipėdos miesto savivaldybė atstovauja jaunimo interesams?

1. Labai gerai
2. Greičiau gerai
3. Greičiau blogai
4. Labai blogai
5. Nežinau

C. Ar Jūs esate girdėjęs, ar Jūs žinote ką nors apie vykdomą jaunimo politiką Klaipėdos mieste?

1. Taip, girdėjau/žinau
2. Ne, nieko nežinau, nesu girdėjęs

V. Atstovavimas jaunimo interesams

- A. Kas, Jūsų nuomone, geriausiai atstovauja jaunimo interesams?
1. Pats jaunas žmogus
 2. Jaunimo organizacijos
 3. Bendrojo lavinimo mokyklos
 4. Savivaldybė
 5. Švietimo įstaigos
 6. Kultūros ir sporto centrai
 7. Draugai
 8. Tėvai
 9. Kita _____
 10. Nežinau
- B. Ar galėtumėte įvardinti bent vieną jaunimo organizaciją, veikiančią Klaipėdos mieste?
1. Taip _____
 2. Žinau, tačiau negaliu įvardinti
 3. Nesu girdėjęs apie tokias organizacijas
- C. Kaip Jūs vertinate jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste?
1. Labai gerai
 2. Greičiau gerai
 3. Greičiau blogai
 4. Labai blogai
 5. Nežinau
- D. Jūsų nuomone, kas pagerintų jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste?
1. Jaunimo veiklos finansavimas
 2. Organizacijų mokymai
 3. Aktyvesnis jaunimo dalyvavimas jose
 4. Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis
 5. Dalyvavimas tarptautiniuose projektuose
 6. Kita _____
 7. Nežinau

VI. Jaunimo dalyvavimas įvairiose organizacijose ir struktūrose

- A. Kokioje nevyriausybinių organizacijų veikloje Jūs dalyvaujate?
1. Moksleivių, studentų savivaldoj
 2. Jaunimo organizacijoje
 3. Religinė ar parapijos organizacijoje
 4. Namų bendrijoje
 5. Aplinkosaugos organizacijoje
 6. Politinė partijoje
 7. Profesinė sąjungoje
 8. Labdaros organizacijoje
 9. Kita _____
 10. Jokioje
- B. Jei nedalyvaujate, kodėl?
1. Neturiu laiko
 2. Man neįdomu
 3. Neturiu informacijos apie tokių organizacijų veiklą
 4. Manau, kad jaunimo organizacijos visai nereikalingos
- C. Kodėl dalyvaujate ar esate kokios nors organizacijos nariu? (pažymėkite tris)
1. Man įdomu
 2. Gerai leidžiu laiką
 3. Susirandu daug draugų, bendraminčių
 4. Ugdau savo gebėjimus ir gaunu žinių
 5. Iš tokios veiklos užsidirbu savo išlaidoms/pragyvenimui
 6. Realizuoju save
 7. Turiu daugiau veiklos
 8. Kita _____
 9. Nežinau
- D. Ar Klaipėdos jaunimas yra aktyvus visuomeniniame miesto gyvenime?
1. Labai aktyvus
 2. Greičiau aktyvus
 3. Greičiau pasyvus
 4. Labai pasyvus

- E. Kas Jūsų nuomone, galėtų paskatinti jaunimą aktyviau dalyvauti visuomenės gyvenime?
1. Paties žmogaus noras būti aktyviam
 2. Daugiau informacijos
 3. Pilietinis ugdymas mokyklose
 4. Paankstintas balsavimo amžius
 5. Jaunimo organizacijų aktyvesnė veikla
 6. „Senių“ išstūmimas iš politikos arenos
 7. Savanoriškumo, iniciatyvumo ugdymas
 8. Kita _____
 9. Nežinau

VII. Jaunimas ir švietimas

- A. Ar švietimo įstaigose Jūs gavote/gaunate tinkamą individualią pagalbą?
1. Taip
 2. Ne
 3. Nežinau
- B. Ar švietimo įstaigose skiriamas pakankamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams?
1. Taip
 2. Taip, iš dalies
 3. Ne
 4. Nežinau

VIII. Jaunimas ir darbas

- A. Ar teko dirbti mokymosi ar studijų metu?
1. Taip
 2. Ne
- B. Su kokiais kliūtimis susidūrėte ieškodami darbo?
1. Buvau nepilnametis
 2. Nepakankamai darbo pasiūlymų
 3. Nepakankamas išsilavinimas

4. Neturėjau darbo patirties
5. Dideli darbdavių reikalavimai
6. Trūko informacijos darbo paieškoj
7. Nebuvo kliūčių
8. Kita_____

C. Ar turėtų Klaipėdos miesto savivaldybė skirti didesnę dėmesį nepilnamečių įsidarbinimui?

1. Taip
2. Ne
3. Nežinau

D. Ar norėtumėte pradėti savo verslą?

1. Taip
2. Ne
3. Nežinau

E. Jūsų nuomone, kokia pagalba iš Klaipėdos miesto savivaldybės būtų svarbiausia žmogui, pradedančiam kurti savo verslą?

1. Konsultavimai ir mokymai
2. Finansinė parama verslui
3. Parama suteikiant patalpas ir orgtechnika
4. Kita_____
5. Nežinau

IX. Jaunimas ir laisvalaikis

A. Kaip Jūs dažniausiai leidžiate laisvalaikį?(pažymėkite tris)

1. Žiūriu TV
2. Susitinku su draugais
3. Klausausi muzikos
4. Kompiuteris, Internetas
5. Sportuoju
6. Skaitau (knygas, spaudą)
7. Mokausi
8. Einu pasivaikščioti, pasivažinėti dviračiu
9. Vaikštau po parduotuves

10. Lankausi kavinėse, naktiniuose klubuose
11. Lankausi kine, teatre, koncerte
12. Hobi (groju, piešiu, ir kita.)
13. Dirbu (už atlygį)
14. Visuomeninė veikla
15. Kita_____

B. Kokios veiklos trūksta jaunimui Klaipėdos mieste?

1. Sportinės
2. Meninės
3. Politinės
4. Religinės
5. Socialinės
6. Kultūrinės
7. Švietėjiškos
8. Kita_____
9. Nežinau

C. Kokios sportinės veiklos trūksta/nėra pakankamai Klaipėdos mieste?(pažymėkite tris)

1. Krepšinio aikštelių
2. Futbolo aikštelių
3. Plaukimo baseinų
4. Dviračių takų
5. Rampos dviračiams ir riedučiams
6. Žiemos sporto (slidinėjimas, čiuožinėjimas ir kt.)
7. Teniso aikštynų
8. Šokių klubų
9. Kovos menų klubų
10. Vandens sporto (buriavimas ir kt.)
11. Kita_____
12. Nežinau

X. Jaunimas ir sveikata. Polinkis į žalingus įpročius. Nusikalstamumas

A. Ar jaučiatės saugūs Klaipėdos mieste?

1. Taip
2. Nevisada
3. Ne
4. Nežinau

B. Jūsų nuomone, kas galėtų sumažinti žalingų įpročių/nusikalstamumo plitimą jaunimo tarpe?

1. Informacija apie neigiamas pasekmes
2. Užimtumas
3. Sportinė veikla
4. Įvairūs renginiai
5. Draudimai, ribojimai
6. Pokalbiai su tėvais, mokytojais
7. Kita _____
8. Nežinau

C. Kur Jūsų nuomone, jaunimas dažniausiai patiria smurtą?

1. Gatvėse
2. Švietimo įstaigose
3. Laisvalaikio praleidimo vietose
4. Šeimose
5. Darbe
6. Napatiria prievartos
7. Kita _____
8. Nežinau

Bendri demografiniai duomenys

A. Jūsų lytis:

o Vyras

o Moteris

B. Amžius:

- 14-17
- 18-22
- 23-29

C. Išsimokslinimas

- Pagrindinis
- Nebaigtas vidurinis
- Vidurinis
- Profesinis
- Aukštasis universitetinis
- Aukštasis neuniversitetinis
- Nebaigtas aukštasis

D. Užsiėmimas:

- Mokausi/studijuoju
- Dirbu
- Mokausi/studijuoju ir dirbu
- Bedarbis

E. Šeimyninė padėtis:

- Vedęs/ištekėjusi
- Išsiskyręs/išsiskyrusi
- Nevedęs/netekėjusi
- Gyvenu nesusituokęs(-usi)
- Našlys/našlė

F. Vaikai:

- Turiu
- Neturiu

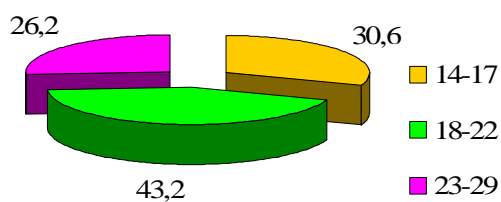
DĖKOJAME UŽ ATSAKYMUS!

STATISTINIŲ DUOMENŲ PAKLAIDA

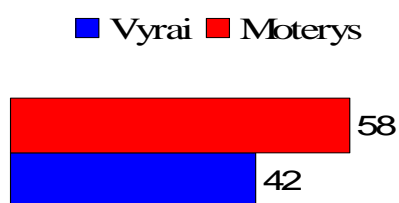
1 lentelė. Statistinių duomenų paklaidos apskaičiavimas

Atsakymų pasiskirstymas (proc.)	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
Atrankos dydis (respondentų skaičius)										
10	31	30.8	30.4	29.6	28.4	26.8	24.8	22.1	18.6	13.5
30	17.9	17.8	17.5	17.1	16.4	15.5	14.3	12.8	10.7	7.8
50	13.9	13.8	13.6	13.2	12.7	12	11.1	9.9	8.3	6
75	11.3	11.3	11.1	10.8	10.4	9.8	9.1	8.1	6.8	4.9
100	9.8	9.8	9.6	9.3	9	8.5	7.8	7	5.9	4.3
150	8	8	7.8	7.6	7.3	6.9	6.4	5.7	4.8	3.5
200	6.9	6.9	6.8	6.6	6.4	6	5.5	4.9	4.2	3
300	5.7	5.6	5.5	5.4	5.2	4.9	4.5	4	3.4	2.5
400	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.2	3.9	3.5	2.9	2.1
500	4.4	4.4	4.3	4.2	4	3.8	3.5	3.1	2.6	1.9
600	4	4	3.9	3.8	3.7	3.5	3.2	2.9	2.4	1.7
700	3.7	3.7	3.6	3.5	3.4	3.2	3	2.6	2.2	1.6
800	3.5	3.4	3.4	3.3	3.2	3	2.8	2.5	2.1	1.5
900	3.3	3.2	3.2	3.1	3	2.8	2.6	2.3	2	1.4
1000	3.1	3.1	3	3	2.8	3.7	3.5	2.2	1.9	1.4

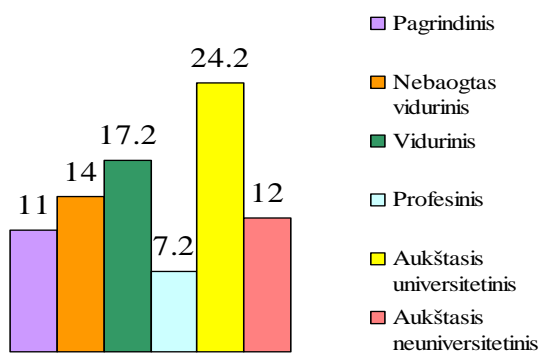
JAUNIMO POLITIKOS PADĖTIES KLAIPĖDOS MIETO SAVIVALDYBĖJE SOCIOLOGINIS TYRIMAS

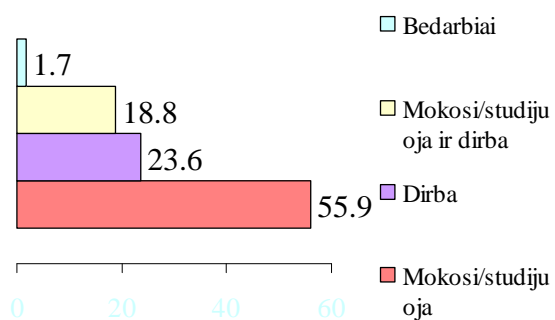
1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių.

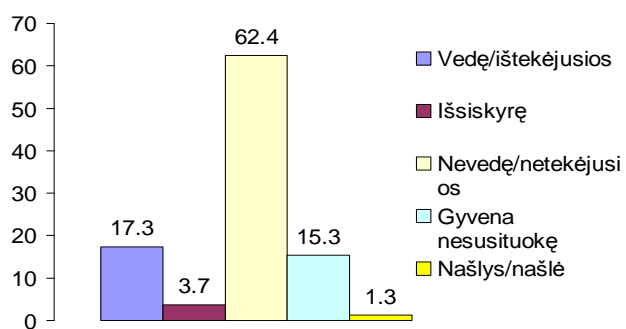
2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal lytį.

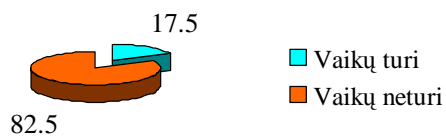
3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal išsimokslinimą.

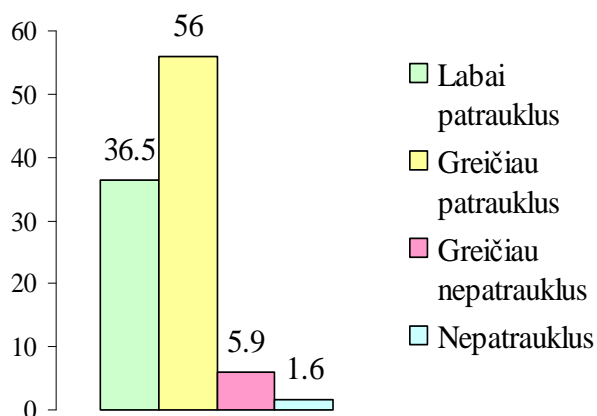
4 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal užimtumą.

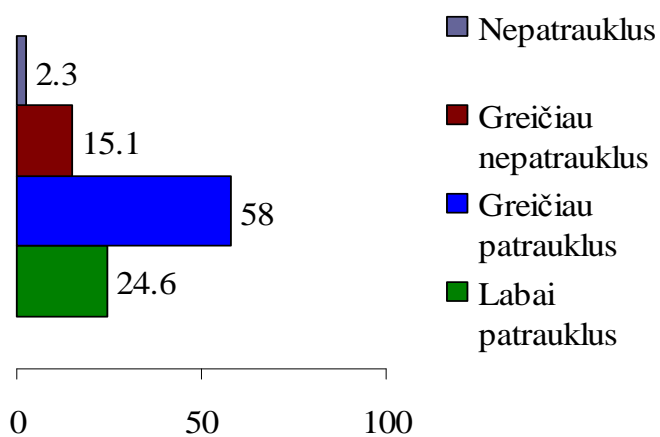
5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal šeimines padėtis.

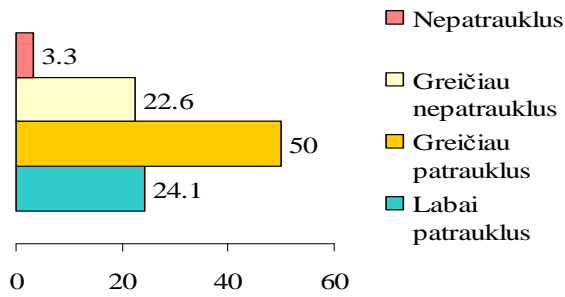
6 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, ar jie turi ar neturi vaikų.

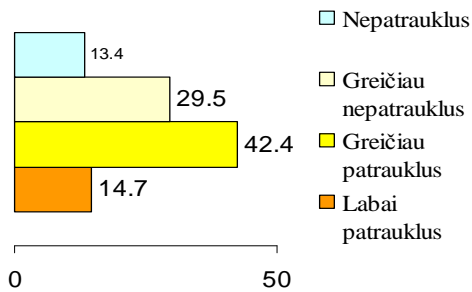
7 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus gyventi?“ pasiskirstymas (proc.)

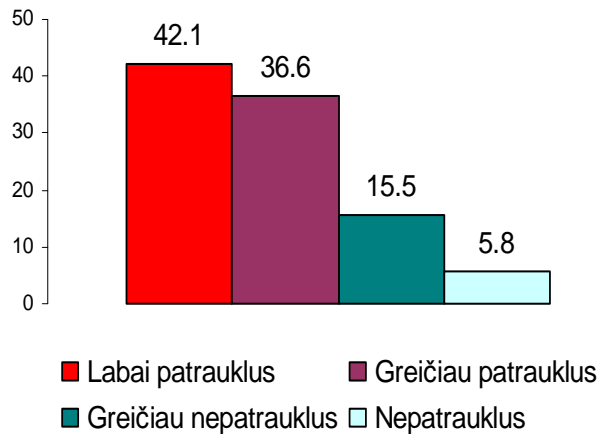
8 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus mokytis jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.)

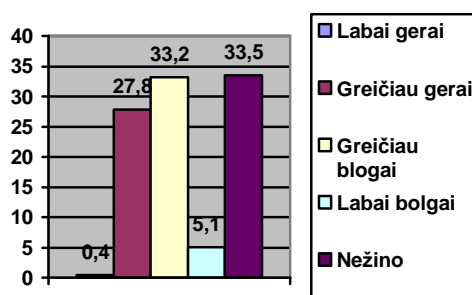
9 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus dirbti jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.)

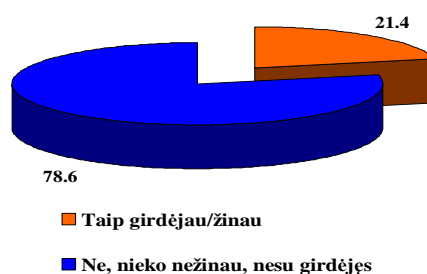
10 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus pradėti verslą jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.)

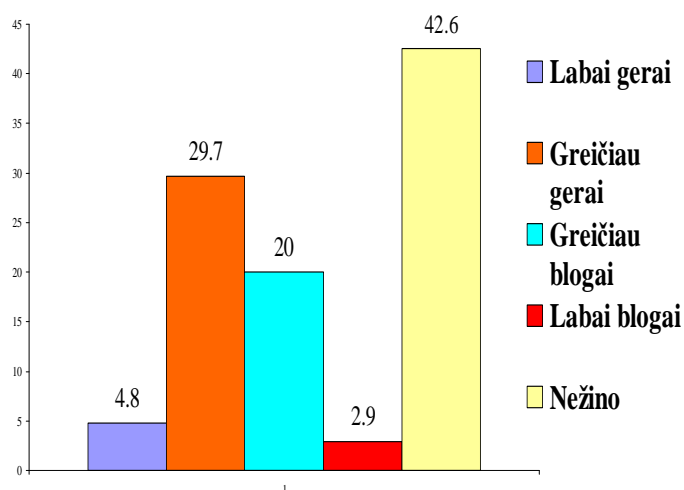
11 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos miestas patrauklus leisti laisvalaikį jaunimui?“ pasiskirstymas (proc.)

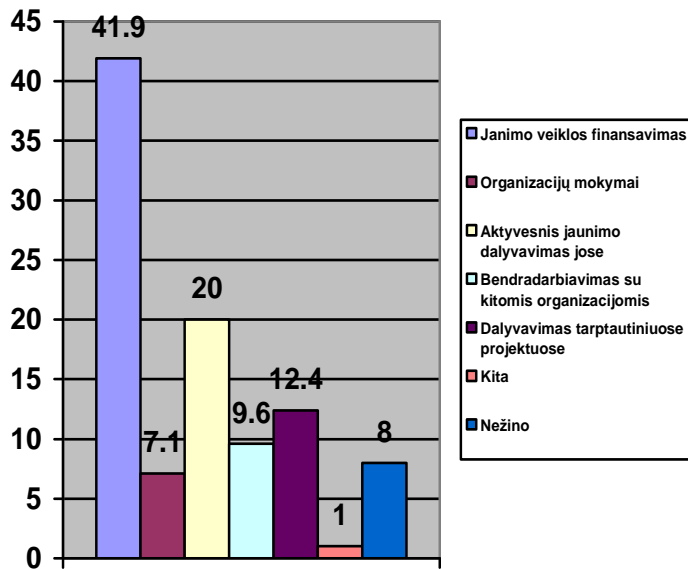
12 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip Jūsų nuomone, Klaipėdos miesto savivaldybė atstovauja jaunimo interesams?“ pasiskirstymas (proc.)

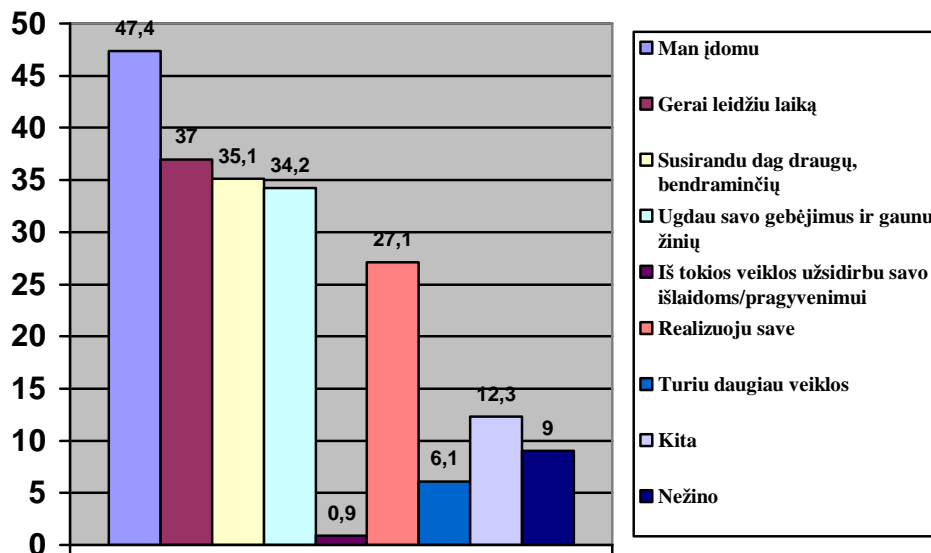
13 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Jūs esate girdėjęs, ar Jūs žinote ką nors apie vykdomą jaunimo politiką Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

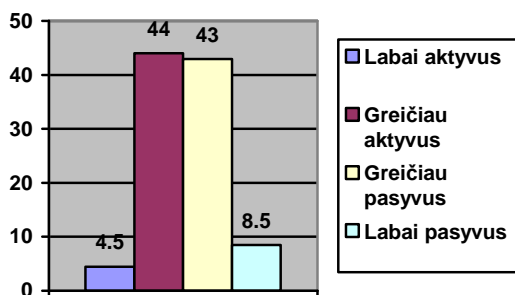
14 pav. Atsakymų į klausimą „Kaip Jūs vertinate jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

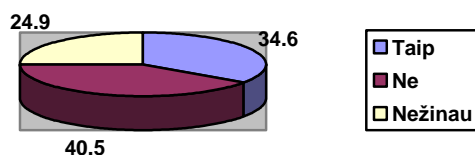
15 pav. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kas pagerintų jaunimo organizacijų veiklą Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

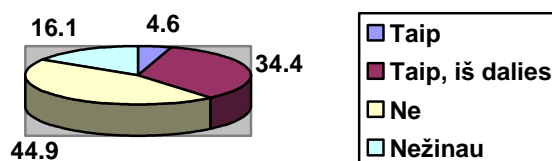
16 pav. Atsakymų į klausimą „Kodėl dalyvaujate ar esate kokios nors organizacijos nariu?“ pasiskirstymas (proc.)

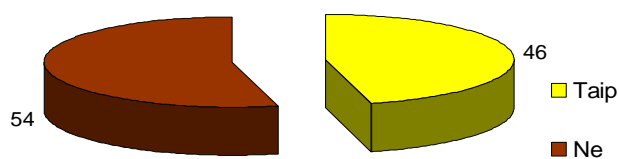
17 pav. Atsakymų į klausimą „Ar Klaipėdos jaunimas yra aktyvus visuomeniniame miesto gyvenime?“ pasiskirstymas (proc.)

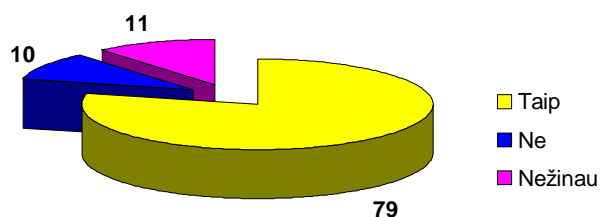
18 pav. Atsakymų į klausimą „Ar švietimo įstaigose Jūs gavote/gaunate tinkamą individualią pagalbą?“ pasiskirstymas (proc.)

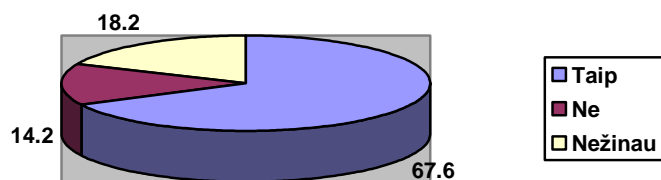
19 pav. Atsakymų į klausimą „Ar švietimo įstaigose skiriamas pakankamas dėmesys jaunimo verslumo ir karjeros planavimo įgūdžiams?“ pasiskirstymas (proc.)

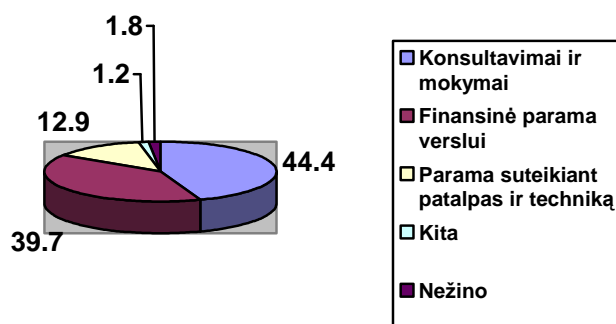
20 pav. Atsakymų į klausimą „Ar teko dirbti mokymosi ar studijų metu?“ pasiskirstymas (proc.)

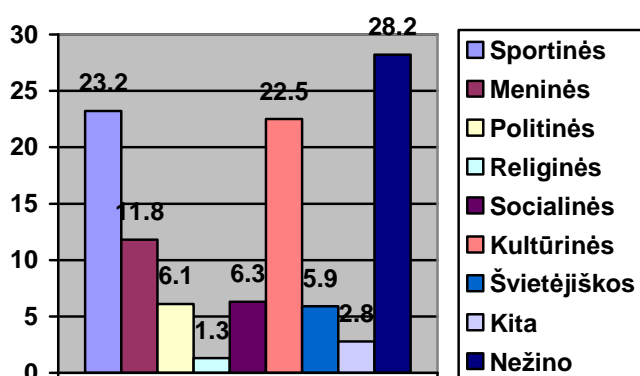
21 pav. Atsakymų į klausimą „Ar turėtų Klaipėdos miesto savivaldybė skirti didesnę dėmesį nepilnamečių įsidarbinimui?“ pasiskirstymas (proc.).

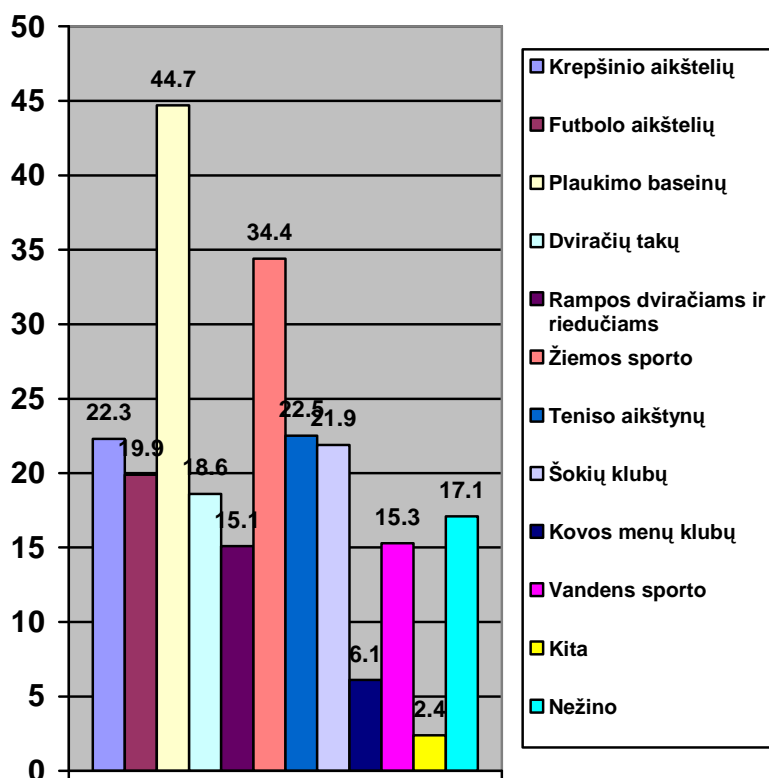
22 pav. Atsakymų į klausimą „Ar norėtumėte pradėti savo verslą?“ pasiskirstymas (proc.)

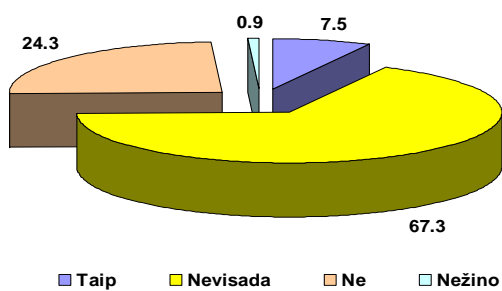
23 pav. Atsakymų į klausimą „Jūsų nuomone, kokia pagalba iš Klaipėdos miesto savivaldybės būtų svarbiausia žmogui, pradedančiam kurti savo verslą?“ pasiskirstymas (proc.)

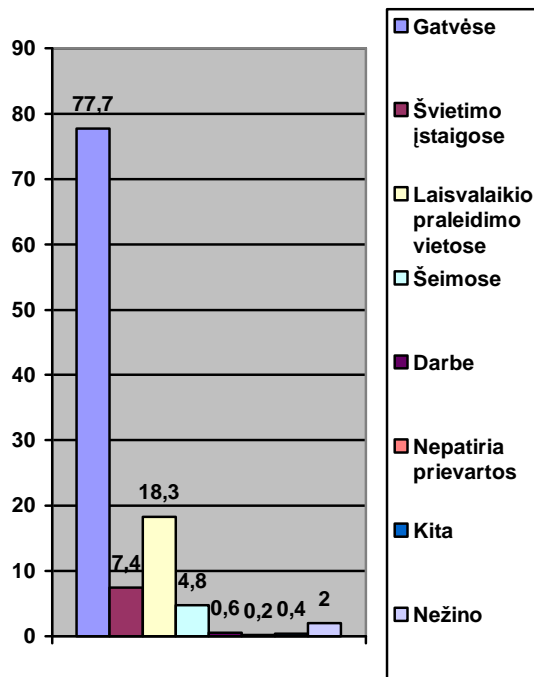
24 pav. Atsakymų į klausimą „Kokios veiklos trūksta jaunimui Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

25 pav. Atsakymų į klausimą „Kokios sportinės veiklos trūksta/nėra pakankamai Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

26 pav. Atsakymų į klausimą „Ar jaučiatės saugūs Klaipėdos mieste?“ pasiskirstymas (proc.)

27 pav. Atsakymų į klausimą „Kur Jūsų nuomone, jaunimas dažniausiai patiria smurtą?“ pasiskirstymas (proc.)